

400
401

Ал-Сезим الوعي Ал-Ваби

Кеңири көлөмдүү фикирий-сакафий журнал

Отуз төртүнчү жыл чыгышы, жумадул-аввал/жумадус-саний 1441-х. – январь/февраль 2020м

БАТЫШ ХАЗАРАТЫ

ИСЛАМ ХАЗАРАТЫ

- Батыштын Исламга каршы согушу: бул согуштардан көздөлгөн максат жана аларга каршы күрөшүүнүн жолу
- Фитна болбошу үчүн акимдерге каршы чыкпоо керек – адаштыруу жана Аллахтын динин бурмалоо
- Хизб-ут-Тахрир мүчөсү Мухаммад Мухаззиб Хаффаф – курбанчылык кандай болушу керектиги жөнүндө бүгүнкү күндөгү муунга жаркын үлгү

400
401

Отуз төртүнчү
жыл чыгышы,
жумадул-аввал/
жумадус-саний
1440х,
январь/февраль
2019м

НУСКА БААСЫ

Ливан 1000 лира
Яман 30 риял
Түркия 1 доллар
Пакистан 1 доллар
Австралия 2,5 доллар
Америка 2,5 доллар
Канада 2,5 доллар
Германия 2,5 евро
Швеция 15 крон
Бельгия 1 евро
Британия 1 евро
Швейцария 2 франк
Австрия 1 евро
Дания 15 крон

Ушул санда

- *Ал-Ваъй сөзү*: Исламдагы башкаруу түзүмү менен демократиялык башкаруу түзүмү ортосундагы карама-каршылык.....3
- Батыштын Исламга каршы согушу: бул согуштардан көздөлгөн максад жана аларга каршы күрөшүүнүн жолу 10
- Аллах Таала мусулмандарга Исламга негизделген саясий хизбдерди түзүүнү фарз кылган (2) 17
- Фитна болбошу үчүн акимдерге каршы чыкпоо керек – адаштыруу жана Аллахтын динин бурмалоо..... 29
- Чоң Бадр казатынын таасири астында жеңиштүү кошуундун сыфаттары..... 37
- Хизб-ут-Тахрир мүчөсү Мухаммад Мухаззиб Хаффаф – курбанчылык кандай болушу керектиги жөнүндө бүгүнкү күндөгү муунга жаркын үлгү 53
- *Аалам мусулмандарынын кабарлары*..... 62
- *Куръани Карим сабагында*..... 66
- *Бейиш бактары*..... 72
- *Алардын хидаяттарына ээрчигиле*: Асим ибн Сабит 75
- *Соңку сөз*: «Таймс»: «экинчи араб жазы» репрессия баскычына кирип, миллиондогон мигранттардын пайда болушунан мурун Европа аны колдоп-кубатташы лазым 79
- Эрдоган «улуттук армия» согушкерлерин жалданган согушкер катары Ливияга жөнөтүү аркылуу Сирияны дагы алардан бошотууда... 80

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ИСЛАМДАГЫ БАШКАРУУ ТҮЗҮМҮ МЕНЕН ДЕМОКРАТИЯЛЫК БАШКАРУУ ТҮЗҮМҮ ОРТОСУНДАГЫ КАРАМА-КАРШЫЛЫК

Демократиялык түзүм негизде о.э. баштапкы жана экинчи даражалуу маселелерде ислам түзүмүнө карама-каршы. Айрым экинчи даражалуу маселелердеги окшоштук бул экөөсүн жамдоо үчүн себеп боло албайт. Анткени, демократия – куфр, Ислам – ыйман. Ислам мамлекети он үч кылымдан ашуун убакыт Ислам түзүмүн колдонгон болсо, ал демократия калимасын да, анын маанисин да колдонбогон.

Ислам түзүмү жашоо майданында жоголгондо адамдар диктатор режимдердин каршысында демократиялык түзүмдү көрүштү. Табигый болгондой, адамдар диктатурадан көрө демократияны афзел деп билишет. Акыйкатта болсо, экөөсү тең – куфр түзүмү. Биз демократияны четке кагабыз, бул, биз диктаторлукту тандайбыз дегени эмес. Бул – мээримдүү жана ырайымдуу Зат тарабынан бүткүл ааламга ырайым болуп жиберилген Исламды тандайбыз дегени.

Исламда халифа шайлоо жана байъат аркылуу тандалышы... Демократияда да аким шайлоо аркылуу тандалат... О.э. Исламда да, демократияда да эл өкүлдөрү шайлоо аркылуу тандалышат... Исламда да, демократияда да шуронун бар экендиги... Исламда да, демократияда да акимди эл мухасаба кылышы сыяктуу экинчи даражалуу маселелер адамдарга түшүнүксүз болуп келе жатат. Ошондуктан, фикири тайыз кишилер демократия Исламдан же Ислам демократия деп ойлошот.

Ушул эки түзүм жөнүндөгү кыскача корутунду алардын ортосундагы карама-каршылыкты ачыктап берет:

1 – Демократиялык түзүмдү адамдар ойлоп тапкан, анда мыйзам чыгаруу укугу Аллахка эмес, инсанга берилген. Исламда болсо, башкаруу түзүмү Аллахтан вахий аркылуу келген жана мыйзам чыгаруу бир гана Жаратуучу Аллахтын акысы.

2 – Демократияда башкаруу түзүмү республикалык же монархиялык болот. Анда монархиядан республикага өтүшү же анын тескериси да болушу мүмкүн. Ал эми, Исламдагы башкаруу түзүмү – Халифалык жана анда мураскорлук жок. О.э. анда Халифалыктан республикага же монархияга өтүү болбойт.

3 – Демократиялык башкаруу ушуларга негизделет:

- а) Кожоюндук калктыкы.
- б) Калк – салтанат булагы.

Демократияда башкаруу жихазы үч бийликтен турат жана алар мыйзамдарды иштеп чыгып, аткарат.

- а) Аткаруучу бийлик;
- б) Мыйзам чыгаруучу бийлик;
- в) Сот бийлиги.

Аларга армия, коопсузду кызматы жана башка мекемелер жардам берет.

Исламдагы башкаруу түзүмү болсо ушуларга негизделет:

- а) Кожоюндук калктыкы эмес, шарияттыкы;
- б) Салтанат калктыкы болуп, ал шариятты колдоно турган

жана аткара турган кишилерди өкүл кылат.

Исламдагы башкаруу жихазы:

- а) Халифа;
- б) Тафвиз муавини;
- в) Танфиз муавини;
- г) Жихад амири (ал армияны, тышкы жана ички иштерди, өнөр жайды башкарат);
- е) Валийлер;
- ж) Сот;
- з) Мамлекет кызыкчылыктары;
- и) Уммат межлиси.

4 – Демократияда кожоюндук калктыкы болгону үчүн эл мыйзамдарды өзү чыгарат. Исламда болсо, мыйзам чыгаруу булагы – бир гана вахий. О.э. калк шариятты колдоно турган кишини өзү тандайт.

5 – Демократия түзүмүндө сот жарандык сот болот, Исламда сот шарый сот болот.

6 – Демократия түзүмүндө тышкы саясат мамлекеттер ортосундагы чегаралардын жана регионалдык суулардын кол тийгистигине негизделет. Демократия адамдар өз түзүмдөрүн, мыйзамдарын жана акимдерин тандоодо эркин болушун ыйык

нерсе деп билет. Ал эми, Исламий башкаруу түзүмүндө тышкы саясат Исламды жаюудагы жихадга негизделет. Демек, ал адамдарды адамдарга ибадат кылуудан адамдардын Роббисине ибадат кылууга алып чыгуу үчүн маддий тоскоолдуктарды жана чегараларды жоёт.

7 – Демократия түзүмү бөлүнүүнү жана мамлекетчелерге бөлүнүүнү же эгемендикти ыйык деп билет. Халифалык түзүмү болсо, исламий өлкөлөрдүн ортосундагы чегараларды да, алардын бири-биринен көз карандысыз болушун да моюнга албайт. Анткени, Уммат, кошуун, байрак жана малия бир...

8 – Демократиялык режимдер улутчулдукту, текчилдикти жана жахилиятты колдоп-кубаттайт жана өнүктүрөт. Исламий башкаруу түзүмү улутчулдукка, текчилдикке жана уруучулукка көзөмөл орнотуп, аларды Ислам калыбына салат.

9 – Демократия түзүмүндө аким 4 жылдан 6 жылга чейин шайланат. Ал эми, Халифа – туура жолдо болсо жана иштерди аткарууга кудуреттүү болсо – бир өмүргө шайланат.

10 – Демократияда акимге каршы козголоң кылуу, демонстрация өткөрүү жана итаат кылуудан баш тартуу мүмкүн. Исламда болсо, бир гана абалда т.а. халифа ачык-айкын куфрга буйруса гана ага каршы чыгылат жана итаат кылуудан баш тартылат.

11 – Демократияда коом бийликчил жана оппозиция болуп бөлүнөт. Исламда болсо, коом экиге бөлүнбөйт, калк же Уммат кеңеши акимди мухасаба кылат. Эгер, аким шарый түрдө четтетилүүгө ылайык болсо, мазалим махкамасы аны карап чыгат. Кийин мухасаба аркылуу ага итаат кылынат же четтетилет.

12 – Демократия жеке сыфаттарына же динине карабастан, ар кандай адамга акимдик мансаб үчүн күрөшүүгө урухсат берет. Жада калса, ал артист болсо да айырмасы жок. Ислам болсо, бул мансабга өз талапкерлигин коюп жаткан адам эркек, мусулман, балагатка жеткен, акылы бүтүн, эркин (кул эмес), адилеттүү (фасик эмес) болушун шарт кылат. Андан тышкары, мужтахид болушу сыяктуу афзелдик шарттары да бар.

13 – Демократия шуро эмес, демократия башкаруу тарикаты болуп, анын өзүнө таандык куллияттары жана жузьяттары бар. Демократия турмуштун бардык иштерин белгилүү бир дүйнө караш негизинде алып барат. О.э. ал шариятка таянбайт жана шуро сыяктуу шарый хукм эмес. Ошол эле учурда, Исламдагы шуро куллияттарга жана жузьяттарга ээ башкаруу түзүмү эмес. Ал

фикир алуу гана болуп, айрым абалдарда аны алуу шарт болсо, айрым абалдарда шарт эмес. Шуро демократия сыяктуу инсандар ойлоп тапкан нерсе эмес, ал шаръий хукм.

14 – Демократия акидага, хазаратка жана шаръий хукмдарга алакадар фикирлер алына турган негизге этибар бербейт. Ислам болсо, мусулмандарга Исламды акида, хазарат жана шаръий хукм үчүн негиз катары кармоону буйруйт. Аллах Таала айтат:

﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾

«Расуллаллах силерге тартуу кылган нерсени алгыла, ал силерди кайтарган нерседен кайткыла» [59:7]

﴿يُرِيدُونَ أَن يُبَدِّلُوا كَلِمَاتِ اللَّهِ فَيَدْعُوهُا قَوْلًا بِاللُّغَةِ الْأُولَىٰ لِئَلَّا يَعْلَمَهُا الرَّسُولُ مِمَّا بَدَّلُوا وَلَئِن لَّمْ يَدْعَوْهُا بِكَلِمَاتِ اللَّهِ فَلَا يَحْسِبُهَا اللَّهُ كَلِمَاتٍ إِلاَّ فِي الَّذِينَ يُبَدِّلُهَا﴾

«Алар тогунтка өкүм сурап барууну каалап жатышканын көрбөдүңбү, акыйкатта болсо аларга ага ишенбөө буйрулган эле» [4:60]

﴿فَلَا وَرَيْكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحِثُّوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ﴾

«Жок, Роббице ант, тээ алар өз ортолорунда чыккан келишпестиктерде сени өкүм чыгаруучу кылышмайынча эч качан момун боло алышпайт» [4:65]

Расуллаллах ﷺ айтат:

﴿كُلُّ عَمَلٍ لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ﴾

«Биз ага буйрубаган ар бир амал четке кагылат». Ошондуктан, Батыш фикирлерин, анын капиталисттик акидасын, хазаратын жана дүйнө карашын алуу харам.

15 – Демократия динди мамлекеттен жана бардык турмуш иштеринен бөлгөн капиталисттик акидадан келип чыккан. Ошондуктан, алар «Падышаныкын падышага, Кудайдыкын Кудайга бер» дешет. Ал эми, Исламий мамлекет дин менен мамлекетти жана дин менен турмушту бөлбөгөн исламий акидага негизделет. Ал турмушту жана мамлекетти Аллахтын буйрук жана кайтаруулары, башкача айтканда, шаръий хукмдар менен жүргүзүүнү важиб кылат.

16 – Демократиялык түзүмдө илманийлик өкүм сүрөт, исламий башкаруу түзүмүндө болсо, шарият өкүм сүрөт.

17 – Демократиялык жашоо нукура айдага негизделген жана маддий кыйматтан башкасына этибар бербеген хазараттын натыйжасы. Ал эми, исламий хазарат Аллахка ыйман келтирүү болгон рухий негизге курулат. О.э. ал турмуштагы бардык нерселерге халал жана харамды өлчөө кылат.

18 – Демократтар бакыт деп өткүнчү дене ырахаттарына мүмкүн болушунча көбүрөөк жетүү керек деп түшүнүшөт. Ал эми, мусулмандар жана исламий хазарат бакыт деп Аллах Тааланын ыраазылыгына жетүүнү түшүнүшөт.

19 – Демократияда башкаруу көпчүлүккө таандык, алар батыл үстүндө болушса да. Көпчүлүк дегенде ушулар назарга алынат:

- а) Референдумдагы көпчүлүк адамдар;
- б) Мыйзам долбооруна добуш берүүдө депутаттардын көпчүлүгү;
- в) Мыйзам долбоорун кабыл алууда же белгилүү бир саясатты аткарууда көпчүлүк министрлер;
- г) Профсоюздардын же коомдордун көпчүлүгү;
- д) Министрликке ишеним билдирген же ага каршы чыккан көпчүлүк;
- е) Парламент жана министрлер көпчүлүк добуш менен кабыл алган токтомдор аткарылат.

Негизи, Исламда башкаруу шариятка таандык, эң аз сандагы азчылык ал тарапта болсо да. Муну ушул көрүнүштө баян кылуу мүмкүн:

- а) Шарый хукмду аткарууда жана колдонууда көпчүлүктүн фикири алынбайт;
- б) Илимде, адистикте жана тажрыйбада көпчүлүктүн фикири шарт эмес;
- в) Көпчүлүктүн фикири алына турган жалгыз абал бар, ал – бир мубах амалды кылуу же кылбоо жөнүндө көпчүлүктүн фикири алынат. Мисалы, Пайгамбарыбыз ﷺ Ухуд казатында кафирлерге жолугуу үчүн Мадинадан тышкарыга чыгуу туурасында көпчүлүктүн фикирин алган.

20 – Демократия эркиндиктерди ыйык деп билет. Батыштын түшүнүгүнө ылайык, эркиндиктер инсанды кулдуктан азат кылуу эмес, анткени, кулдар жок. О.э. бул түшүнүктөр адамды колонизаторлуктан азат кылбайт. Эч ким Батыш эркиндиктери колонияга каршы деп ойлобойт. Эркиндиктердин төрт негизи:

Биринчи: итикад-акида эркиндиги. Инсан басымсыз жана мажбурлоосуз каалаган акиданы кабыл алышы мүмкүн. О.э. жаңы акиданы жана динди кабыл алуу үчүн өз акидасын жана динин ташташы мүмкүн. Алардын түшүнүгүнө ылайык, мусулман насронийликти, же яхудийликти, же бутпарастыкты, же коммунизмди кабыл алууда эркин.

Экинчи: фикир эркиндиги. Демократияда адам каалаган фикирди жана көз карашты карманышы, айтышы жана чакырышы о.э. каалаган услубда аны түшүндүрүшү мүмкүн. Мамлекет да, адамдар да инсанды андан кайтара албайт. Тескерисинче, аларды коргогон мыйзамдар иштелип чыгат. О.э. динге каршы, динге, пайгамбарларга жана расулдарга чабуул кылган фикирлер корголот. Буга карасанатай Салман Рушдий жана андан башка Исламды, Куръанды жана Расулуллах ﷺ ды сындагандар коргоого алынганын мисал кылуу мүмкүн.

Үчүнчү: мүлк эркиндиги. Ал экономикада капиталисттик түзүмдү пайда кылды. Артынан адамдарды колония кылуу жана байлыктарын талап-тоноо башталды. Бул эркиндик инсанга уурулук, риба, монополия, алдоо, кумар, тараздан согуу, зина, бузукулук, денени сатуу, мас кылган ичимдиктерди өндүрүү жана сатуу аркылуу байлык арттырууга урухсат берет.

Төртүнчү: шахсий эркиндик. Ал демократиялык түзүмдө бардык чектөөлөрдөн эркин болуу дегени. Т.а. рухий, ахлакий жана инсаний кыйматтардан азат болуу. Бул эркиндик жигит жана кыздарга элдин көз алдында, жашыруунбу же ашкереби, түрдүү ахлаксыз иштерди кылууга урухсат берет. Жыныстык башаламандык, мас кылган ичимдиктерди ичүү жана шахсий эркиндикти шылтоолоп ата-энеге каршы чыгуу сыяктуу нерселерге урухсат берет. Бүгүнкү күндө алардын арасында кеңири жайылган СПИД жана башка оорулар ушул эркиндиктин ачуу мөмөлөрү болот.

Ислам Батыш түшүнүгүндөгү эркиндиктерди харам жана шариятка тескери деп билет. Исламий түшүнүктө инсанияттын кулдуктан азат болуудан башка эркиндик жок. Кулчулук болсо, бүгүн жок. Ошондуктан, бүгүн эркиндик Батышча эркиндиктен башка нерсени түшүндүрбөйт. Мусулман киши болсо, өзүнүн Аллах Таалага болгон кулчулугуна сыймыктанат жана бул мусулмандын эң афзел сыфаттарынан. Исламда пенде өз маъбудунун буйруктарына толук итаат кылат. Пайгамбарыбыз ﷺ айтат:

«مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَاقْتُلُوهُ»

«Ким өз динин алмаштырса, аны өлтүргүлө». Алардын эркиндиктери жөнүндөгү Исламдын позициясы:

Биринчи: акида эркиндиги. Мусулман киши жалгыз болобу же жамаат болобу, динин таштап, башкасын кабыл алышы жаиз эмес.

Экинчи: фикир эркиндиги. Исламда фикир билдирүү эркин эмес, ал шаръий хукмдар менен чектелген:

а) Харам фикирлер: алар гийбат, жалган, пакиза аялдарга тухмат кылуу жана Исламды акараттоо сыяктуу нерселер.

б) Фарз болгон фикирлер: маъруфка буйруу, мункардан кайтаруу жана акимдерди мухасаба кылуу сыяктуу нерселер.

в) Мубах фикирлер бар, аларды айтуу же айтпоо ыхтыярдуу.

Үчүнчү: мүлк эркиндиги. Исламда мүлккө ээлик кылуу шарият менен чектелген, инсан каалагандай, халал же харамга чектелбестен мүлккө ээлик кылышы жаиз эмес. Ал ээлик кылуунун шаръий себедерин аткарышы шарт. Мисалы, мээнет кылуу (соода, өнүдүрүү, дыйканчылык жана хызмат көрсөтүү), белек жана мурас аркылуу мүлккө ээлик кылат.

Төртүнчү: шахсий эркиндик. Ислам шахсий эркиндик деп чектен чыгууну харам кылат. Анткени, адам шахсий эркиндикти шылтоолоп, өзүнө азап бериши, же өз жанына кол салышы, же зина кылышы, же бузукулук менен шугулданышы мүмкүн эмес. О.э. шахсий эркиндикти шылтоолоп, карыган ата-энесине нафака берүүдөн качышы же жигит-кыздар элдин көз алдында түрдүү ахлаксыз иштерди кылышы мүмкүн эмес. Ислам жигитти кыз балага тийиштик кылуудан же урматын тебелеген сөздөрдү айтуудан кайтарат. О.э. эркек өз жубайын адамдардын көз алдында өбүүгө урухсат бербейт.

Ушул кыскача түшүндүрүүдөн кийин айтабыз, алар кайсы демократия жөнүндө сүйлөшүүдө?! Ушунча кеп-сөздөн кийин демократия Исламдан дегени таң калычтуу. Жада калса, айрымдары «демократия биз жоготкон нерсе, ал кайра өзүбүзгө кайтты» деп айтышууда! Бул, Аллахтын динине каршы чыгуудан жана хакты жашыруудан башка нерсе эмес. Аллах Өз китебинде хак айткан:

(وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِيَعْرِ هُدًى مِّنَ اللَّهِ)

«Аллах тарабынан хидаяттанбаган абалда өз нафсине ээрчиген кимседен да өткөн жолдон адашкан ким бар?! Албетте Аллах андай залым коомду хидаят кылбайт» [28:50] □

БАТЫШТЫН ИСЛАМГА КАРШЫ СОГУШУ: БУЛ СОГУШТАРДАН КӨЗДӨЛГӨН МАКСАД ЖАНА АЛАРГА КАРШЫ КҮРӨШҮҮНҮН ЖОЛУ

Сулайман Мухажирий – Яман

Бу суроого жооб берүүдөн мурун, Аллах Таала:

(كُنْتُمْ خِزْيَانًا خَبِيثًا أَجْرَبْتَ لِلنَّاسِ تَطْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَدَّهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ)

«Силер адамдар үчүн чыгарылган умматтардын эң жакшысы болдуңар, маъруфка буюрасыңар, мункардан кайтарасыңар жана Аллахка ыйман келтиресиңер» [3:110]

деп сыфаттаган Исламий Уммат менен капиталисттик мабданын жетекчиси болгон колонизатор кафир Батыштын ортосундагы күрөштүн вакиъсин аңдоо лазым. Ошондо бүгүнкү күрөш аалам, инсан жана тирүүлүктүн жаратуучусу тарабынан назил болгон Роббаний мабданы көтөрүп чыккан Уммат менен инсандар ойлоп тапкан мабданы көтөрүп чыккан калк ортосунда болуп жатканы айкын болот. Башкача айтканда, күрөш эки хазарат – дүйнө караш т.а. исламий хазарат менен Батыш хазараты ортосунда болуп жатканы айкын болот. Күрөш эки хазарат ортосунда болгон соң, демек, ал оболу фикирий күрөш. Ал турмуштун бардык тармактарын: саясий, экономикалык жана ижтимаий тармактарын өз ичине алат... Ар бир мабданын колдонулчу фикраты жана ушул фикратты колдонууда негиз болгон тарикаты бар.

Биз катый айта алабыз, капиталисттик мабда кулоо алдында турат. Анткени, ал адамзат проблемаларын чечүүдө толук ийгиликсиздикке учурады. Ал Ислам каршы фикирий жана хазарий күрөшкө кудуреттүү эмес. Бүгүн капиталисттик мамлекеттердин колунда бардык маддий мүмкүнчүлүктөр турганына карабастан, алар Исламды жок кыла албады. Бүгүн Исламга каршы аёосуз согуштар уланып жаткан болсо да, Ислам бүткүл дүйнөдө бар. Ислам аны кабыл алган калктардын жүрөгүндө тирүү. Халыс жана аң-сезимдүү мусулмандар аны рошид Халифалык мамлекетин тикелөө аркылуу дүйнөлүк мабда көрүнүшүндө жашоого кайтаруу үчүн аракет кылышууда.

Капиталисттик мабда болсо, диктаторлукка жана колонизаторлукка негизделген мамлекеттер аркылуу адамдарга саясат жүргүзүүдө ийгиликсиздикке учурады. Себеби, анын таянган негизи, көтөргөн фикирлери жана жашоо жөнүндөгү түшүнүктөрү ката о.э. жаңы проблемаларга туура чечим бере албады. Батыш өлкөлөрүндөгү жана исламий өлкөлөрдөгү бир катар муфаккирлер

жана саясатчылар муну түшүнүп жетишти. Алар бүгүн инсаният жашоонун түрдүү тармактарында башынан өткөрүп жаткан проблемаларга капиталисттик мабда колдонулганы себеб экенин баамдашты.

Ооба, ушул мабданын тарапкерлери, Батыш мамлекеттериндеги анын башкаруучулары, өзгөчө, ушул жараксыз мабда менен бүткүл дуняга жетекчилик кылып жаткан жана дуняда биринчи мамлекет эсептелеген Америкадагы о.э. Европадагы саясатчылар адамдардын Исламга умтулуп жатышканын түшүнүп жетишти. Алар Исламдын акылга негизделген, табиятка туура келген жана инсандардын жаратуучусу тарабынан вахий кылынган туура мабда экенин да түшүнүп жетишти. Батыш Исламий Уммат ойгонуу абалында болуп, Ислам негизиндеги түпкү өзгөрүүнү каалап жатканын аңдап жетти. О.э. рошид Халифалыкты тикелөө аркылуу исламий жашоону кайрадан тикелөөнү такдырий маселе деп белгилеген Хизб-ут-Тахрир динди бийликке алып келүү зарылдыгын кандай түшүнгөн болсо, Исламий Уммат да аны ошондой түшүнүп узак жылдардан бери буга аракет кылып келүүдө. Муну аңдап жетүү Батышты исламий жашоонун кайра тикеленишине тоскоолдук кылуу, өзгөрүүнүн алдын алуу о.э. өзгөрүү жасоого аракет кылып жаткандардын багытын буруу үчүн алдын ала пландарды иштеп чыгууга мажбур кылды. Ушул пландарды ишке ашыруу үчүн түрдүү каражаттарды жана услубдарды ишке салды. Исламий өлкөлөрдөгү түздөн-түз согуштар жана Америка ишке ашырып жаткан кыйыр түрдөгү согуштар ушулардан. Алар бул согуштар аркылуу өз кызыкчылыктарын жүзөгө чыгарууга, дуняга өкүмдарлык кылууга жана мусулмандарды файдасыз нерселер менен чалгытууга аракет кылышууда. Америка бул согуштарда мусулмандардын жихад рухунан файдаланууда. Ал Афганистанда өз кызыкчылыгын жүзөгө чыгарууда жана Советтер Союзуна сокку берүүдө ушул рухтан файдаланды. Америка бул иштерди дуняда жалгыз өкүмдар мамлекет болуу үчүн кылды жана ошондой болду. Америка башында Ал-Каидага унчукпады, а түгүл, Саудия сыяктуу малай мамлекеттерге аны колдоп-кубаттоону буйруду. Бирок, Ал-Каида ага каршы башын көтөрө баштаган соң, Советтер Союзун Афганистандан кууп чыккандан кийин ага каршы согуш баштады. Америка элчилигинде бир нече жардыруулар уюштурулду. 2001-жылы 11-сентябрда Америкада жардыруулар болду. Советтер

Союзу ыдырап, коммунисттик хазарат кулаган соң, Ислам Американын жаңы хазарий душманына айланды. Америка эми мусулман өлкөлөрүн кайрадан бөлүүгө киришти. О.э. мусулман өлкөлөрүнө өкүмдар болуу жана аларды бир исламий мамлекетте бириктирбөө үчүн алардын ортосунда кандуу таифачылык чегараларын пайда кылууга киришти.

Ушул түздөн-түз согуштардын бири Ирак согушу болуп, ал Британия өз малайы Саддам Хусайнды Кувайтка кирүүгө буйругандан кийин башталды. Америка учурдан файдаланып, бир нече мамлекеттер менен бирге Иракка каршы согуш баштады. Америка регионду шериктерсиз жеке өзү колония кылуу жана Исламдын башкарууга келишин алдын алуу максатында бул нерседен файдаланды деп айтуу мүмкүн.

Байкаган кишиге ушул нерсе айкын болот, бирер абал жүз берсе, же Исламга жана жихадга чакырган козголоң болсо, исламий өлкөлөрдөгү бардык мусулмандар Аллахтын калимасын алий кылуу үчүн Ислам жана жихадга талпынышат. Натыйжада бири-бирин колдоо үчүн демонстрациялар башталат, бул жолго инфак кылынат жана ошол жайдагы бурадарларына жардам берүү үчүн аттанышат... Анткени, Исламдын жашоо майданына кайтуу үмүтү ар кандай абалга карабастан, артып барууда.

Америка жана Батыш абал барган сайын күчөп жана кыйындашып бара жатканын көргөн соң, акыбети жаман болушунан коркуп, башка услубга өттү. Америка жетектеген колонизатор кафир Батыш чыныгы максаддан чалгытуу үчүн адаштыруу жана алдоо саясатын колдоно баштады. Обама бийликке келген соң, АКШ дүйнөнү башкарууда түздөн-түз басып алууга жана күч колдонууга негизделген бир уюлдук саясаттын планынан кайтканын расмий түрдө жарыя кылды... О.э. ал малайларды жалдоо жана сатып алуу, фитналарды чыгаруу, башаламандыктарды пайда кылуу жана жасалма козголоңдорду уюштурууда разведка иштерине негизделген саясатты колдонууга өткөнүн жарыялады. Башкача айтканда, Америка Исламга каршы күрөштө услубду гана өзгөрттү, лекин, ал күрөштү токтотподо. Учурда Америка колдонуп жаткан услуб жана каражаттар ушулар:

Терроризмге каршы согуш

Батыш Исламий дүйнөгө карата душманчыл позицияда турганын ар бир мусулман жаркын түшүнүшү керек. Айрыкча, исламий өлкөлөрдө Исламий Халифалыкты тикелөө үчүн исламий акида

негизинде өзгөрүү жасоо үчүн аракет кылып жаткандар муну жакшы түшүнүшү لازым. Батыш дал ушундан коркууда. Ошондуктан, Америка жетекчилигиндеги бардык мамлекеттер түрдүү услуб жана каражаттар аркылуу жана ырайымсыз көрүнүштө ушул багытка сокку берүүгө киришишти. Батыш Халифалыкты тикелөө үчүн боло турган ар кандай Ислам негизиндеги өзгөрүү ийгиликке жетишпестиги үчүн терроризмге каршы дүйнөлүк күрөш деген нерсени ойлоп тапты. Күрөшүү шарт болгон терроризм сахналары басып алынган региондордо, Батыш өзү пайда кылган жаңжал жана башаламандык борборлорунда сезилерлүү, таасирлүү жана тынымсыз көрүнүштө жайылууда жана өнүгүүдө. Буга Афганистан, Пакистан, Ирак, Мисир, Тунис, Яман, Сирия жана Ливанды мисал кылса болот... Башкача айтканда, Батыштын планына кирген жайларда жана Батыш мамлекеттери таасир талашып жаткан региондордо терроризм амалияттары күчөгөн. Демек, бул сахналардын өнүгүүсүнүн негизги себеби – ушул мамлекеттердин саясаты жана пландары. Батыш бул сахналарды өзү уюштуруп, пландап, акча менен камсыздап жатканын жана багыттап жатканын айтпаса да болот.

Ооба, бүгүнкү күндө күрөш алып барылып жаткан «терроризм» инсан мухтаждыктарын камсыздоо үчүн туура муалажаларды жана чечимдерди бере албаган ийгиликсиз капиталисттик мабданын саясатынын натыйжасы. Батыш мусулман өлкөлөрүн басып алуу үчүн миңдеген километр аралыкты басып өттү, Халифалык мамлекетин кулатты. Мусулман өлкөлөрүн ыдыратты жана «Израилди» пайда кылды. О.э. Батыш Уммат байлыктарын талаптоодо жана анын башына залым акимдерди алып келүүдө, алар Умматты азаптап кыйноодо. Ошондуктан, Батыш өзү кылмышкер жана анын жырткыч саясаты эл аралык жийиркеничтүү терроризмдин символу. Ал эми, ИШИМ жана анын өкүлдөрү Халифалыктын аты менен жасап жаткан адам өлтүрүү, уурдап кетүү, жардыруу, өрттөө, көчүрүп жиберүү жана куугун кылуу сыяктуу иштер Исламды жаман көрсөтүү үчүн кылынууда. Бул иштер Батыш саясатынан файдасына хызмат кылат. Батыш алардан адамдар алдында өзүнүн жийиркеничтүү саясатын актоодо жана мусулмандардын иштерине аралашуусун жана өкүмдарлык кылышын сындап жаткан үндөрдү басууда айдаланууда. О.э. алардан Халифалыкка чакырып жаткандарды кылмышкерге чыгаруу жана аларды чектен чыккандардай кылып көрсөтүү үчүн

эл аралык жана жергиликтүү мыйзамдарды иштеп чыгууда фэйдаланууда.

Обама доору т.а. мусулман өлкөлөрүндө режимдерди кулатууну талаб кылып чыккан козголоңдор башталган доордо Америка жана Батыш мамлекеттери Уммат режимдерди кулатып, ордуна Халифалык тикелөөнү каалап жатканын көрдү. Ошондуктан, алар бул козголоңдорго ушул негиз т.а. Буш доорунда колдонгон (терроризмге каршы согуш) аталышында мамиле билдиришти. Мындай хазараттар күрөшү, айрыкча, Сирияда даана байкалды. Ал жерде мусулмандарда Халифалык мамлекетин тикелөөнү каалаган багыт пайда болду.

Ошондуктан, Америка жетектеген бардык мамлекеттер ушул багытка ырайымсыз сокку берүүгү келишишти. Алар бул нерсени ар кандай инсаний жана ахлакий кыйматтар о.э. ар кандай акылга жатпаган жырткыч жана кылмыштуу көрүнүштө жасашууда. Батыш жөнүндө кайсы акылды айтуу мүмкүн, анткени, Батыш өз калкынын канкору Башар Асадды колдоп-кубаттап о.э. анын кулашын алдын алып жаткан жана бийликте калышын каалап жаткан болсо. Алардын кайсы бирин террорчу деп атайбыз? Режимди өзгөртүүнү талаб кылып, козголоңго чыккан Сирия калкынбы? Же аларга химиялык бомбаларды жаадырып жаткан Башардыбы? Силерге эмне болду?! Кандай өкүм чыгарып жатасыңар?! Бул нерсе Батыш хазараты кулаганын о.э. фикирий жана хазарий жактан банкрот болгонун көрсөтүүдө. Андыктан, Батыш мусулмандарга жана алардын динине карата кылмыштарды жасоо аркылуу мусулмандарды баш ийдире алабы? Жок, албетте, Батыш бул нерсени мурун да кыла албаган – Аллахтын урухсат менен – келечекте да кыла албайт. Анткени, бул Уммат тирүү, анын дини да тирүү. Соккулар болсо, аны бекемдейт жана кубатын көбөйтөт. Батыштын ийгиликсиз аракеттери Умматты өзгөрүү жасоого болгон каалоосун күчөтөт жана Батыштын кулашын тездетет.

Саясий сүйлөшүүлөр жана тизгиндөө саясаты

Бу нерселер «араб жазы» козголоңдору башталганда даана байкалды. Анткени, бул козголоңдор баарын абдыратып койду жана абалды башаламан кылып жиберди. О.э. алар Батышты ал каалабаган чечимдерди кабыл алууга мажбурлады. Батыш узак убакыт курган имаратын бузууга мажбур болду. Натыйжада, колонизатор кафир Батыш өзүн, мабдасын жана кызыкчылыктарын коргой баштады. Тунис жана Мисирде болгондой козголоңдорду

тизгиндөө о.э. малайлары жана саясий каражаттары аркылуу козголоңдорду өз жолунан буруу үчүн фитналарды ойлоп тапты. Кээде Ливияда болгондой, аскерий аралашуу саясаты аркылуу, кээде Яманда болгондой сүйлөшүүлөр, демилгелер жана конференциялар аркылуу, кээде болсо Сирияда болгондой ишти кылмыш жана айла-амалга толо аскерий чечим менен чечүү үчүн канкор БААС партиясына жашыл чыракты жагуу аркылуу жогорудагы иштерди жасады.

Батыштын Исламга каршы медиалык жана психологиялык согушу

Бу согуш дале уланууда о.э. ал жөнүндө китеб жана макалалар жазылууда. О.э. изилдөө борборлору иштөөдө жана өз аракетин улантууда. Бул согуштан максад адамдарга жеңилүүнү моюнга алдыруу жана аларды үмүтсүз кылуу. Мисалдарды келтиребиз:

Фрэнсис Фукуяманын «Тарых соңу жана акыркы инсан» китеби кеңири жайылды. О.э. ушул тил бириктирүүлөргө дагы бир далил – жеңилүүнү моюнга алдыруу үчүн китебдер жазылууда, изилдөөлөр алып барылууда, конференциялар жана форумдар өткөрүлүүдө жана макалалар жазылууда. Алардын баары ушул адаштыруучулардын үгүтүнө ылайык, Ислам жана исламчылардын ийгиликсиздикке жүз тутканы о.э. илманийлик альтернатива экени жөнүндө болууда. RAND жана башка белгилүү изилдөө борборлорунда о.э. араб тилиндеги изилдөө борборлорунда жана басма сөздө иштеген журналисттер жана изилдөөчүлөр бул нерсени дагы да өнүктүрүүдө... Алардын баары ушул жөнүндө китеб жазууда, макалаларды жарыялоодо жана изденүүлөрдү алып барууда. Ушуну да унутпоо لازым, бул сыяктуу чалгытуу жана адаштыруулар көпчүлүк араб өлкөлөрүндө жана Индонезия, Малайзия, Пакистан, Түркия жана Иран сыяктуу исламий өлкөлөрдө олуттуу жана кеңири ишке ашырылууда.

Бу сыяктуу аскерий, фикирий, экономикалык жана башка түрдөгү согуштар о.э. Америка жетектеген колонизатор кафир Батыш жана алардын кылмышкер саткын акимдерден турган малайлары колдонуп жаткан жийиркеничтүү услубдар жана каражаттардан максад саясий Исламга жана ал үчүн ыхлас жана олуттуулук менен аракет кылып жаткандарга каршы күрөшүү.

Албетте, Исламга каршы күрөш дүйнөлүк деңгээлде болууда жана аны адистер алып барууда. Ошондуктан, ага каршы күрөштө мүмкүнчүлүктөгү бардык күчтү жумшоо лазым. Бул болсо, ушул

согуштун бардык пландарын мусулмандарга ачыктоо аркылуу болот.

Туура, Батыш аскерий жана маддий согушта тажрыйбасы чоң, лекин, фикирий жана хазарий күрөштө Ислам үстөмдүк кылат. Батыш кулап бара жатат жана банкрот болууда. Ким Батыш жеңишке жетти деп ойлосо жаңылышат, анткени, Батыш Исламдын жеңишин кечиктирип гана жатат. Фикирий жана хазарий күрөш ушул улуу диндин файдасына чечилмейинче Батыштын аскерий күрөшү токтобойт. Ошондуктан, Батыш өз хазаратынын кулашынан коркуп жана күчсүздүк позициядан туруп Ислам жана мусулмандарга каршы чабуул кылууда. Ал чындыкты жашырууга жана өзүн жеңүүчү кылып көрсөтүүгө аракет кылганда, мусулмандар ага ишениши кооптуу.

Демек, Батыш менен мусулмандар ортосундагы согуш исламий долбоор т.а. Халифалыкты тикелөө үстүндө болот.

Ошондуктан, Батыш Халифалыктын тикеленишин алдын алуу үчүн жасап жаткан олуттуу жана кылмыштуу аракетинен максад оболу Халифалыкты тикелөө үчүн аракет алып барып жаткандарды жок кылуу, айрыкча, ушул максад үчүн аракет кылып жаткан Хизб-ут-Тахрирди жок кылуу. Буга каршы Хизб бул каршы согушка жетекчилик кылышы жана ушул жолдо Умматты жетектеши لازым. Халифалыкты тикелөө долбоору Хизбдин чечүүчү долбоору болуп, Аллах Таала ушул себебдүү аны афзел жана урматтуу кылат. □

АЛЛАХ ТААЛА МУСУЛМАНДАРГА ИСЛАМГА НЕГИЗДЕЛГЕН САЯСИЙ ХИЗБДЕРДИ ТҮЗҮҮНҮ ФАРЗ КЫЛГАН (2)

Сулайман Мухажирий – Яман

«Ал-Ваъй» журналынын мурунку санында Исламга негизделген саясий хизбдерди түзүүнүн фарздыгы туурасында Аллахтын Китебинен далилдер келтиргенбиз. Бул санда болсо, Расулуллах ﷺ сахабалардан түзүлгөн уюм аркылуу ошол аятты кандай колдонгону туурасында мисалдарды көрсөтүү о.э. Хизб-ут-Тахрир Ислам мамлекетин тикелөө аракетинде Пайгамбар ﷺдын тарыйкатына ээрчигенин ачыктоо менен теманы аяктайбыз.

Расулуллах ﷺга пайгамбарлык башталып, вазыйфа жүктөлүшү менен эле Аллах Тааладан адамдарды эскертүү жөнүндө буйрук келди:

(فَمَقَّا نَذِيرًا)

«Тургун да, эскерткин» [75:2]

Бирок, мындай эскерткен киши четке кагуу, инкар кылуу жана моюн толгоо сыяктуу каршылыктарга учурашы анык. Ошондуктан Аллах Таала:

(وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ)

«Роббиң үчүн сабыр кылгын» [75:7]

- деди. Т.а. Роббиң Азза ва Жалланын ыраазылыгы үчүн алардын азарларына сабыр кылгын. Амалда ушундай болду. Анткени, Расулуллах ﷺ Роббисинин жолуна даъват кылып, эскертти. Буга тоскоолдук, каршылык, четке кагуу жана моюн толгоо сыяктуу реакция билдирилди. Кийин андан сабыр кылуу талап кылынды.

Куръани Карим Курайш жетекчилеринин бири – лаънатуллахи алайхи – Валид ибн Мугийра Махзумийдин Расулуллах ﷺга каршы чыкканын жана даъватка карата позициясын зикр кылып, мындай дейт:

(ذَرْنِي وَمَنْ خَلَقْتُ وَجِيدًا * وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَمْدُودًا * وَبَيْنَيْنَ شُهُودًا * وَمَهَّدْتُ لَهُ تَمْهِيدًا * ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ أَزِيدَ * كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عَنِيدًا * سَأَرْهِفُهُ صَعُودًا * إِنَّهُ فَكَرَ وَقَدَّرَ * فَوَقِيلَ كَيْفَ قَدَّرَ * ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ * ثُمَّ نَظَرَ * ثُمَّ عَبَسَ وَيَسَّرَ * ثُمَّ أَكْبَرَ * وَأَسْتَكْبَرَ * فَقَالَ إِنِّي هَذَا إِلَّا سِحْرَ يُوتَرُ * إِنَّ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ * سَأُصَلِّيهِ سَقَرًا * وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرٌ * لَا تُبْقِي وَلَا تَذَرُ)

«Мен соку баш кылып жараткан кимсени Өзүмө коюп бергин! Мен ага кең-мол мал-дөөлөт жана жанында турган уулдарды (тартуу) кылдым. О.э. ага (тирүүлүктүн бардык нийматтарын) ыңгайлуу кылып койдум. Андан кийин ал дагы

көбүрөөк кылышымдан үмүттөнөт. Жок! Анткени, ал Биздин аяттарыбызга каршылык кылуучу. Жакында Мен аны бир чоң ташка дуушар кыламын! Анткени, ал ойлоду, эреже түздү. Кырылгыр, кандай гана эреже түздү ыя?! Дагы кырылгыр, кандай эреже түздү ыя?! Андан соң ал карады. Андан соң тырыштырды жана (жүзүн) бырыштырды. Андан соң жүз үйүрдү жана текебердик кылды. Анан ал: «Бул бир сыйкыр гана, бул жалаң гана адамдын сөзү», - деди. Жакында Мен аны Сакарга киргиземин! Сакардын эмне экендигин сен кайдан билмек элең. Ал калтырбайт!» [74:11-28]

Ушул аяттар Куръани Каримде алгачкы түшкөн аяттардан болуп эсептелет жана аларда кафирлердин ушул даъватка каршы алгачкы каршылыктары сүрөттөлгөн. Каршылык Курайштын эң жогору мартабадагы жетекчилери: Абу Жахл жана Валид ибн Мугирадан башталган. Кийин ар кандай окуялар болуп, аяттар Расуллалах ﷺ га карата каршылыктарды икая кылды. Расуллалах аны ээрчиген момундар менен биргеликте анык ишеним-билим менен аракет кылды. Аллах Таала Расуллалах Меккеде вахий илими менен аракет кылганын т.а. даъватты өзү тарабынан бир услуб катары эмес, вахий негизинде кылганын тастыктоодо. Мындан түшүнүлгөндөй, даъват Расуллалах ﷺ менен бирге аны ээрчиген кишилерди бириктирген. Расуллалах ﷺ га ээрчигендер Аллахка даъват кылуу жолунда аны менен бир уюмда биригишти. Бул Аллах Тааланын ушул каламында жаркын көрүнүп турат:

﴿قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ وَمَنْ تَبِعَنِيٓ وَسُبِّحَ لِلَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾

«Айткын: Менин жолум ушул. Мен Аллахка даъват кыламын. Мен жана Мени ээрчиген кишилер анык ишенимге ээбиз. Аллахты аруулаймын. Мен мушриктерден эмесмин»»

[12:108]

Баса белгилөө жаиз, Расуллалах ﷺ дын сыйраты да бизге Хадича бинти Хувайлид, Абу Бакр, Усман, Али, Зайд ибн Хариса, Зубайр, Абдуррахман ибн Авф, Саъд ибн Абу Ваккас жана Утба ибн Газван сыяктуу биринчи ыйман келтиргендер жөнүндө икая кылган. О.э. бул сыйрат ушуларды да айтып берүүдө – Расуллалах ﷺ га ыйман келтиргендер да ал жашаган кызуу даъват чөйрөсүндө аны менен бирге жашаган жана алар бир абалды көөдөлөнткөн. Бул абал биринчи жана экинчи баскычка бөлүнөт. Биринчи – сакафат баскычы. Бул баскычта Расуллалах ﷺ ушундай бир момундардын

уюмун түздү, алар терең жана жаркын ыймандары, таза жүрөктөрү, Аллахка итаат кылып жашоого нафсилерин даярдашты, өздөрүндөгү ушул изгиликти башкаларда да жеткирүү жана даъват ачыкка чыккан убакта учурай турган азарларга сабыр кылуу менен өзгөчөлөнүп турушту. Даъваттын экинчи баскычында ушул уюм даъватты ачыкка чыгарды, каршылыкка учурады о.э. азарларга, жалганга чыгарууларга, кыйноолорго жана жаманатты кылууларга... сабыр кылды. Бул сахабалар Расулуллах ﷺдин уюму жана Хизби болду. Алар Расулуллах менен бир аракетте болушту, аларды бир хизб бириктирди, баары кафирлерге бир болуп каршы турду. Кафирлер да аларга бир назарда – Мухаммад жана аны менен болгон момундар деген назарда карашты. Сийратта ачыкталгандай, кафирлер Расулуллах ﷺга даъватты таштап, андан баш тартууга мажбурлоо үчүн катуу басым кылышкан. Бирок, ал бекем туруп, Аллах буюрган иштен кылча ообой, кафирлерди түрдүү куфр акыйдаларына, батыл фикирлерине, ката түшүнүктөрүнө жана ата-бабаларынан калган адаттарына биринчи болуп каршы чыкты, бул нерселердин жасалмалуулугун ачып, аларга каршы күрөштү. Ал адамдар үстүнөн өкүмдарлык кылып жаткан жана аларды куфр акыйдаларына амал кылууга мажбурлап жаткан кимселерге каршы турду. Расулуллах ﷺ иштин башталышында Аллах Тааланын:

﴿فَقَفَا نَذْرًا﴾

«Тургун да, адамдарды эскерткин»

[74:2]

деген буйругуна моюн сунуп, адамдарды бир-бирден үйлөрүн кезип чыкты. Аларга өзүнүн динини сунуш кылып жана алар ушул дин негизинде анын айланасына жашыруун (мисалы, капчыгайларда, бири-биринин үйлөрүндө жана Аркам ибн Абу Аркам үйүндө) чогулушту. Расулуллах ушул абалда үч жыл мусулмандарга сакафат берүүнү улантты. Намаз окуу жана тилават кылуу менен аларда рухий-маънавийликти бекемдеди. Аллахтын аяттары туурасында фикирлөөгө жана махлуктары жөнүндө ой жүгүртүүгө үндөдү. Акылдарын Куръандын маанилери жана сөздөрү, Ислам түшүнүктөрү жана фикирлери менен байытты. Азарларга сабыр кылууга үйрөтүп, итаат жана моюн сунууга даярдады... ошентип уюмдагы момундар ар нерседен улуу жана ар ишке кудуреттүү Аллахка калыс пенделерге айланышты.

Набий ﷺ жана аны менен болгон момундар ушул жосунда Аркам ибн Абу Аркам үйүндө жашыруун даъват кылып жаткан убакта:

﴿فَأَصَدَّعِيمَا نُوْمُرُ وَأَعْرَضَ عَنِ الْمُشْرِكِينَ﴾

«Демек, сен өзүңө буйрулган ишти ашкере аткар жана мушриктерден жүз үйүр!» [15:94]

аяты түштү. Расуллуллах ﷺ пайгамбар болгон күндөн тартып, даъватты ашкере кылуу жөнүндөгү ушул буйрук келгенге чейин момундардын саны кырктан ашты. Алар Расуллуллах ﷺ га ыйман келтиришти, дайым жанында болушту жана даъватты биргеликте жеткиришти. Даъватты ашкере кылуу жөнүндөгү ушул аят түшкөндө сахабалар сакафатта бышып жетилип, үч жыл ичинде аклиялары исламий аклияга, нафсилери исламий нафсияга өзгөрдү. Алардын Аллах менен болгон алакалары амалдарында ачык көрүндү жана мындан Расуллуллахтын көңүлү толуп көп кубанды. Себеби, мусулмандар уюму күчтүү жана коомго каршы тура ала турган уюмга айланды жана Расуллуллах Аллах буюрган убакта даъватты ашкере кылды.

О.э. бул аят Меккедеги адамдар жаңы даъватты билишкенден жана момундар бар экенин баамдашкандан кийин түштү. Каякта чогулуп жатышканын жана кимдер экенин билишпесе да, бирок, даъват жана момундарды байкашты. Ал эми, Хамза ибн Абдулмуталиб Исламга кирип, үч күндөн кийин Умар ибн Хаттаб Исламды кабыл алгандан кийин мусулмандардын билеги күчкө толду жана Расуллуллах ﷺ га ушул ашкере кылуу аяты түштү. Расуллуллах ﷺ Аллахтын буйругун ачык кылды жана уюмдун аракетин бардык адамдарга ашкере кылды. Муну менен Расуллуллах ﷺ сахабалары менен жашыруундук баскычынан, ашкерелик баскычына өтүштү. Ал даъватты кабыл алууга даяр деп эсептелген адамдар менен башталгыч доорунан, адамдарга хытаб кылуу дооруна өттү. Муну менен коомдо ыйман менен куфр ортосунда кагылышуу, туура фикирлер менен бузгунчу фикирлер ортосунда согуш башталды. Таасир өткөрүү жана күрөшүү баскычы башталды. Кафирлер даъватка каршы чыгып, Расуллуллах ﷺ га жана сахабаларга түрдүү азаптар берүүнү башташты. Мусулмандар коркунучтарга учурап, азар-кыйынчылыктарга туш болушту. Ар бир уруу өзүндөгү мусулманды таап, кыйноого салып, дининен кайтарууга урунду. Бирок, мусулмандар Аллах Тааланын ыраазылыгын үмүт кылып, бул сыяктуу азап-кыйынчылыктарга сабыр кылышты. Кафирлер ушул даъват аларга канчалык кооптуу экенин сезип, Расуллуллах ﷺ га каршы чыгуу, аны душман деп билүү жана ага каршы күрөшүүгө келишишти. Курайш алгач Расуллуллах

ﷺдын аброюн төгүү жана айтып жаткан пайгамбарлыгын жалганга чыгаруу менен күрөшүү керек деп эсептешти. Аны жана даъватты маскаралаша турган болушту, көп убакыт кишинин ачуусуна тие турган иштерди жасашты... Бирок, бул нерселер Расулуллах ﷺды даъваттан баш тарттыра албады, тескерисинче, ал адамдарды Аллахтын динине чакырууну токтоткон жок. Бут-санамдарды айыптап, жемеледи, ушул буттарга сыйынып жаткан акылдардын акмактыгын, аларды улуулап жаткан түшүнүктөр жалган экенин ачык айтты. Бул нерсе кафирлерди кыйнап, алар аны даъваттан кайтаруу үчүн бардык услубдарды колдонушту, бирок, натыйжа болбоду. Алар ушул даъватка каршы колдонгон услуб-каражаттар, негизинен, үчөө: кыйноого салуу, ички жана тышкы каршы үгүт жана бойкот кылып, капчыгайларда ачка калтыруу. Бирок, Расулуллах ﷺ аларга чабуул кылууну, ката фикирлерине каршы күрөшүүнү жана бузгунчу акыйдаларын ойрон кылууну токтотпой, даъватты жаюу жолунда жихад кыла берди. Курайштан түрдүү азарларга учураганына карабастан, Исламга ачык даъват кылып, алар менен келишпеди жана аларга жасакерленбеди. Анын курал-жарагы да, колдоочусу да, даярдыгы да жок эле. Бирок, ага карабастан, даъватты ачык-айкын жана күжүрмөндүк менен жеткирди, Аллахтын динине күчтүү ыйман менен чакырды, бул ыйманга даъват вазыйфаларын аткара албай турган алсыздык кирбеди. Ошондуктан, мына ушулардын баары Курайштын Расулуллах ﷺдын алдына койгон кыйынчылык дубалдарын жеңип-ашып өтүүдө чоң роль ойноду жана ал адамдарга чыгып, аларга даъватты жеткирүүгө кудуреттүү болду. Натыйжада, адамдар да Аллахтын динине ынаанышып, Ислам нуру күндөн-күнгө арабдар арасында нур чача берди.

Расулуллах ﷺ Меккеде даъватты жаюуда, Курайш ага жана сахабаларына карата азарларды күчөтүшү артынан мусулмандарга дүйнө тар болду. Мына ошондо ал Таифке чыкты жана ал жердеги Сакиф уруусунан нусрат-жардам сурады, Исламды кабыл алууларына үмүт кылды. Бирок, сакифтиктер аны өтө жаман күтүп алышты... Расулуллах ﷺ катуу кыйналып, колдорун асманга сунду жана Аллахка шикаят кылды... Бул шикаят Аллахка умтулуп, ыраазылыгын катуу талап кылып о.э. азап-кыйынчылыктар катуу келип жаткан абалда болду. Расулуллах ﷺ Роббисине мындай дуа кылды:

«اللَّهُمَّ إِلَيْكَ أَشْكُو ضَعْفَ قُوَّتِي وَقِلَّةَ حِيلَتِي وَهَوَانِي عَلَى النَّاسِ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، أَنْتَ رَبُّ الْمُسْتَضْعِفِينَ وَأَنْتَ رَبِّي، إِلَيَّ مَنْ تَكَلَّمْتُ، إِلَيَّ بَعِيدٍ يَتَجَهَّمُنِي، أَمْ إِلَى عَدُوِّ مَلَكَتَهُ أَمْرِي، إِنْ لَمْ يَكُنْ بِكَ عَلَيَّ غَضَبٌ فَلَا أَبَالِي، وَلَكِنَّ عَاقِبَتَكَ هِيَ أَوْسَعُ لِي. أَعُوذُ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِي أَشْرَقَتْ لَهُ الظُّلُمَاتُ، وَصَلَحَ عَلَيْهِ أَمْرُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، مِنْ أَنْ تَنْزِلَ بِي غَضَبَكَ، أَوْ يَحُلَّ عَلَيَّ سُخْطُكَ، لَكَ الْعُتْبَى حَتَّى تَرْضَى، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ»

«Эй Аллахым! Өзүңө кубатымдын алсыздыгынан, чарам аздыгынан, адамдар алдында алсыздыгымдан шикаят кыламын! Эй ырайымдуулардын ырайымдуусу, Сен алсыздардын Роббисисиң! Сен Роббимсиң! Мени кимдерге тапшырып койдун?! Мени жактырбай турган бейтааныштаргабы?! Же ишимди душманга тапшырдыңбы?! Эгер, мага ачууланбаган болсоң, буларга этибар бербейм! Сенин аракетин мен үчүн кең. Караңгылыкты жарык кылышына, бул дүйнө жана Ахырет иштери оңдолушуна себеб боло турган жүзүңдүн нуру менен, мага ачууң түшүшүнөн жана каарыңдын түшүшүнөн баанек тилеймин. Ыраазы болгонуңа чейин үзүрүмдү айтам. Аллахта гана мүмкүнчүлүк жана кубат бар».

Кийин Расулуллах ﷺ Мутъим ибн Адийдин коргоосунда Меккеге кайтты. Курайш Мухаммад ﷺдын Таифте болгон окуясын билди, билгени үчүн азарды күчөтүп, адамдарга ага кулак салууга тыюу салды. Бирок, бул да аны даъваттан кайтара албады, балким, хаж маалында ал араб урууларына жолугуп, коргоого алууну сунуш кылды, Исламды кабыл алууга чакырды. Ал Аллах тарабынан жиберилген расул экендигин хабар берди жана муну тастыктоону сурады. Ошентип, Мекке да Исламдан жүз үйүрдү, Таиф да Расулуллах ﷺдан жүз бурду. Уруулар анын даъватын четке кагышты. Меккеге хаж кылуу үчүн келген уруулар Мухаммад ﷺ жана сахабалар жалгыз экендиктерин көрүшкөн соң, алар да жардам берүүдөн баш тартышты. Курайштын Расулуллахка ар тараптан душмандык кылып жатканын көргөн уруулар анын душманына, душманынын досуна айланышты. Мекке коому куфрда, моюн толгоодо өтө бекем турганы ачык болду жана бул нерсе урууларга карата үмүттү алсыратты. Булардан ачык болгондой, Расулуллах ﷺ Меккеде эки баскычты басып өттү:

Таалим жана сакафат берүү, фикирий жана рухий даярдоо баскычы. Бул баскычта Ислам фикирлери түшүнүлүп, ал адамдарда

көөдөлөнөт жана адамдар ушул фикирлер айланасында уюшат. Т.а. бул даъваттагы жашыруун уюшуу баскычы.

Даъватты жаюу жана күрөшүү баскычы. Бул баскычта Ислам фикирлери таасирдүү кубат ээлерине жеткирилип, алар ушул фикирлерди турмушта колдонууга чакырылат.

Ооба, Расулунуллах ﷺ ушул эки баскычта ийгиликке жетишти. Анткени, аны менен келечекте туш боло турган каршылыктарга, жалганчыга чыгарууларга, кыйноолорго жана кууп чыгарууларга туруштук берүүгө кудуреттүү, сабырдуу, бышып жетилген уюм жүзөгө келди. Кийин Расул Акрам ﷺ экинчи баскычка өтүп, Аллахтын буйругун ашкере кылган соң, аларды каршылыктар алдында бекем турган уюмга айланта алды. Жада калса, Расулунуллахтын даъваты Мекке ичиндеги жана сыртындагы талкууга айланды. Ушул ийгилик Курайшты даъватты бууп таштоо үчүн өтө-өтө катуу каршылык көрсөтүүгө үндөдү. Расулунуллах Курайштан мындай мамилени көргөн соң, анын катардагы калкынан эмес, башчыларынан көңүлү калган соң, сырттан нусрат талап кылууга өттү. Мындай нусрат талап кылуу Меккедеги даъваттан көздөлгөн максатка т.а. Ислам мамлекетин тикелөө максатына жетүүгө каратылды. Өзгөчө, буга чейин Расул акрам өзү менен бирге болгон момундар уюмун даярдоодо ийгиликке жетишти о.э. даъват аркылуу Меккеге жана анын сыртына таасир өткөрө алды. Мекке жетекчилери жана алардын ушул уюмга тыюу салуу үчүн жетиштүү болгон күч жана мүмкүнчүлүктөрү ушул уюм алдындагы тоскоолдукка айланды.

Ошентип, биз ушуларга күбө болдук, демек, Расулунуллах ﷺдин кылган иштери даъватты жеткирүү жана мамлекет тикелөө үчүн нусрат талап кылуу болду жана иштин аягында Ясрибдин Асъяд ибн Зурара, Саъд ибн Муаз жана Саъд ибн Убада сыяктуу жетекчилери ага нусрат беришти. Бул нусраттын натыйжасында адамдар жана алардын жетекчилери Исламга ыйман келтирүүлөрү үчүн Ислам жөнүндө коомдук фикир пайда кылды, үнкөн маддий кудурет ушул момундардын колуна өтүп, Меккеде жүзөгө чыкпаган иш Мединада жүзөгө чыкты. Т.а. Расулунуллах ﷺ кылган ушул иштердин натыйжасында Мединада мамлекет тикеленди жана андан кийин даъват багыты өзгөрдү. О.э. мамлекет негиздерин бекемдөөдө жана яхудийлерден, мунафыктардан жана мушриктерден турган душмандардан коргоодо ушул нусраттын таасири чоң болду. Биз ушул темабызга байланыштуу бир нерсени

да эстешибиз керек. Кеп ушунда, Медина калкынын бул нусраты Расуллуллах ﷺдын уюмундагы чоң сахабалардын бири Мусъаб ибн Умайр رضي الله عنهга байланыштуу. Муну менен бирге, Саъд ибн Муаз да уюмга мүчө болгондон кийин мамлекеттин тикеленишинде, кийинчерээк мамлекетти коргоодо жана Расуллуллах ﷺ менен биргеликте даъватты жаюуда да чоң кызмат кылганына күбө болдук. Ал аракетинин акысына Роббиси алдында үлкөн ызат-урматка ээ болду. Ал шейит болгондо Расуллуллах ﷺ: «Саъд ибн Муаздын өлүмүнөн Рахмандын аршы титиреди», - деди. Муаз сыймыктанышы үчүн ушул сөздүн өзү жетиштүү. Биз сахабий Асъад ибн Зурара, Усайд ибн Хузайр жана башка Расуллуллахтын уюмун түзгөн көптөгөн сахабалардын аракеттерин да таптакыр унутпайбыз, алардын баары Расуллуллах ﷺ менен бир иш үстүндө болушту.

Расуллуллах ﷺдын Меккедеги даъваты ушундай болду т.а. алар белгилүү бир максатка каратылган иштер менен алектенип, сахаба رضي الله عنهдардын уюмун түздү жана бул уюм даъваттын Ислам мамлекети тикеленгенге чейинки жолунда үлкөн роль ойноду. Кийинчерээк да даъват рошидин халифалар жетекчилигинде ушул уюм аркылуу уланды.

Бул улуу ишти аткаруу үчүн Расуллуллах ﷺ түзгөн сахабалар уюму мына ушундай. Ал бул ишти Роббисинин буйругуна ылайык аткарды, ал кишини жолдоп турган нерсе Аллахтын буйругу болду, бул жаатта бир кадамды да өзүнчө таштаган жок. Ошондуктан, бүгүнкү күндө да кудум Расуллуллах ﷺ Меккеде түзгөн уюм сыяктуу бир уюм түзүү канчалык маанилүү экени көрүнүп турат. Максат, ушул уюм да Расуллуллах ﷺдын уюму аткарган ролду аткарсын жана ал жүзөгө чыгарган нерсени жүзөгө чыгарсын. Т.а. кудум Расуллуллах ﷺ бизге калтырган, ага кулак салып итаат кылууну осуят кылган биринчи рошид Халифалык мамлекети сыяктуу, экинчи рошид Халифалык мамлекети тикеленсин. Ушул кулак салып итаат кылуу жөнүндө Расуллуллах ﷺдын мындай хадиси бар: Абу Нажиъ Ирбаз ибн Сария رضي الله عنه мындай риваят кылат: «Бизге Расуллуллах ﷺ мындай мавъиза кылды, андан жүрөктөр титиреп, көздөн жаш куюлду. Биз: «Я Расуллуллах, бул кудум коштошуу мавъизасына окшоп жатат, ошондуктан бизге осуят кылыңыз», - дедик. Ал мындай деди:

«أَوْصِيَكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ، وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ وَإِنْ تَأَمَّرَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ، فَإِنَّهُ مِنْ يَعِشْ مِنْكُمْ فَسِيرَىٰ
اٰخْتِلَافًا كَثِيرًا، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ، عَضُوا عَلَيْهَا بِالتَّوَّاجِدِ،
وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ؛ فَإِنَّ كُلَّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ»

«Силерге Аллахтан таква кылууну, башыңарда бир кул амирлик кылса да, ага кулак салып итаат кылууну осуят кыламын. Себеби, кимиңер көп жашасаңар, көп ихтилафтарды көрөт. Ошондуктан, менин сүннөт-жолумду жана хидаяттагы рошид халифалардын сүннөтүн бекем карманып, азуу тиштериңер менен бекем тиштегиле. Жаңылык нерселерден сактангыла, себеби, ар бир бидъат – адашуу». (Абу Давуд жана Тирмизий риваят кылган, Тирмизий сахих хасан деген).

Ушуга негизделип, шариятка бекем чектелип, Расуллалах ﷺдын өзгөртүүдөгү тарыйкатына ээрчип Хизб-ут-Тахрир уюму түзүлдү. Хизб мусулмандардын мамлекети жоктугу эсепке алганда, кудум Меккедеги вакиъликке окшош бир чөйрөдө түзүлүп, Расуллалах ﷺдын мамлекет тикелөө жараянындагы тарыйкатынан үлгү алып Ислам мамлекетин тикелөөгө аракет кылууда. Хизб бул жолдогу аракетин эки баскычка бөлдү т.а. кудум Расуллалах ﷺ сыяктуу эки баскычка ылайык аракет кылды:

1 – Сакафат берүү жана уюшуу. Хизб бул баскычта зарыл болгон бардык фикир жана өкүмдөр о.э. аракет тарыйкатын табанний кылып, аларды өзүнүн сакафатынын негиздерине айлантты о.э. мүчөлөрүндө исламий шахсияны эзүгө келтирүү үстүндө иштеди. Бул үчүн аларда ушундай бир аклия жана нафсияны тикеледи, ушул аркылуу алардын фикирлөө тарыйкаты сахабалардын фикирлөө тарыйкатындай болду. Негизи, бардык заман жана мекендеги мусулмандардын фикирлөөлөрү ушундай болушу керек. О.э. Хизб Аллахтын буйругуна баш ийүү, Аны ыраазы кылуу жана Анын жолунда жан берүү каалоосун өз мүчөлөрүнүн жүрөктөрүнө жайгаштырды. Дарс халкаларын табанний кылып, аларга өзү табанний кылган сакафатты бир чекитке каратылган түрдө берди жана аларды ушул сакафат менен бышырды. Халкаларга жашына, макамына, ордуна, тегине жана улутуна карабастан, даъват жүгүн көтөрүүгө даяр, деп каралган кишилерди даъват кылды жана аларды жашыруун уюмга айлантты. Кийин Хизб өз мүчөлөрүнүн сакафатта бышып жетилгенин, фикирлөө жана каалоолорун кандырууда алардын аклия жана нафсиялары калыптанганын, вакиъликке каршы турууга даяр

болушканын көрдү... О.э. коомдун ушул фикирдин барлыгын жана аны көтөрүп чыгып жаткан кишилердин бар экендигин баамдаганын билди... Мына ушуларды көрүп, билген соң, экинчи баскычка өттү. Ооба, Хизб-ут-Тахрир ушул үч нерсени көргөн соң, даъватты жарыя кылуу жолунда кадам шилтеди. Муну менен Хизб Расуллалах ﷺ дан өтө дыкаттык менен үлгү алганы көрүнүүдө, муну менен бирге, өзгөртүү жараянында уюм болушунун зарылдыгы көрүнүүдө.

2 – Таасир өткөрүү жана ачык даъват кылуу баскычы. Бул Расуллалах ﷺ кылгандай болот. Т.а. бул баскычта Ислам фикирлерине жат эсептелген жана коомдо өкүмдар болуп, зордоп сиңдирилген фикирлерге, түшүнүктөргө жана түзүмдөргө каршы чыгылат. Хизб ушуларды аткарып келди жана дагы эле даъват кылууну улантууда. Ал Ислам мабдасынан башка эч нерсеге этибар бербей, кайраттуулук жана кубат менен бардык нерселерди ачыктап, шермендесин чыгарууда. Хизб булардын баарын аким менен калк ортосундагы мамиленин Исламга негизделиши жана аким болобу, жаран болобу, баары Аллах буйругуна моюн сунуулары шарт экендигинин көз карашынан карап чыкты. Хизб акимдер зулумун ачып, Батышка көрсөтүп жаткан малайлыктарын ашкере кылып жатканы үчүн акимдер аларга каршы күрөшүүдө о.э. аны менен адамдардын ортосуна тоскоолдук коюуга урунушууда. Ага карабастан, ал өз даъватын улантууда. Бүткүл дүйнөнү Халифалык жөнүндөгү фикирлер менен толтурууга, Батыштын тынчын бузууга жана жашоого Халифалыктын кайтышынан кабатырга салып коюуга – Аллахтын фазилети менен – жетишти. Анткени, Хизб өзүнүн аракетине жана максатына жетүү үчүн керек болгон исламий сакафатты табаний кылууда, мүчөлөрүн даярдоодо, аларды жетекчиликке даярдоодо о.э. Халифалык мамлекети жөнүндө умумий аң-сезимден келип чыккан раъй аамманы пайда кылууда жүрөктөрдү кадыржам кыла турган салмактуу ийгиликке жетише алды. Шек-күмөнсүз, Халифалык мамлекети тикеленгенде – Аллах жакын кылсын – ушул ийгиликтер бир нече эсе артат. Бул ийгиликти Батыш да сезип жатат, андан коркуп, токтотуп калууга катуу аракет кылууда. Бирок, Аллах Өз ишинде үстөм. Хизб мухтаж болгон бир нерсе калды, ал да болсо, нусрат ээлери ушул даъватты кабыл алышы. Эгер, алар аны кабыл алышса, Батыштын буйругу менен турган жуундукор мамлекеттерди кулатып, Халифалык мамлекетин тикелөө аркылуу

Аллах түшүргөн өкүмдөр менен өкүм жүргүзүшү үчүн бийликти Хизбге беришет. Мына ошондо башка батышпарас жуундукор режимдер да кулайт. Мына ушул жактан алганда, Исламий Халифалык мамлекетин тикелөө үчүн аракет кыла турган уюмдардын жана хизбдердин болушунун маанилүүлүгү көрүнүп жатат.

Ушул баян кылынган фикирлерден кийин шарый түрдө да, вакиый жактан алганда да ушул нерсе ачык-айкын болууда, демек, мусулмандардын жашоосунда Ислам мамлекетин тикелөө фарз. Бул мамлекетсиз Исламды мабда жана акыйда катары колдонуу мүмкүн эмес. Ал жок болсо, аны тикелөө шарый түрдө мусулмандардын мойнуна түшөт жана тикеленмейинче бардыгы күнөөкөр болот, аны тикелөө үчүн аракет кылып жаткан кишилерден гана бул күнөө сакит болот. Мындан ачык-айкын болушунча, Ислам мамлекетин тикелөө бир уюмсуз-жамаатсыз таптакыр мүмкүн эмес. Ушул уюм Расуллалах ﷺ жүргөн шарый аракет жолунда жүрүшү لازым. О.э. даъват кишилерин жана Аллах түшүргөн өкүмдөр менен башкарган мамлекет жетекчилерин даярдап чыгарышы керек. Алар даяр болушу үчүн бул уюмдун мүчөлөрү албетте азап-кыйынчылыктарды башынан өткөрүүлөрү керек болот жана ошондо гана кайраттуу, чынчыл эр кишилери жетишип чыгат. Бул уюмдун дагы бир вазыйфасы түрдүү өлкөлөрдөгү мусулмандар арасында Халифалыкты тикелөө туурасында коомдук фикирди даярдады. Бир уюм түзүлүп, анын мүчөлөрү бүткүл дүйнө бойлоп жайылып, Аллахтын ишине даъват кылышпаса, мусулман өлкөлөрүндө Ислам жөнүндө коомдук фикир жүзөгө келиши мүмкүн эмес. Булардын баары Аллахтын ишин аткаруу үчүн исламий хизбдердин жана уюмдардын болушу шарт экендигин көрсөтүүдө.

Демек, булардан белгилүү болгондой, «Аллах хизбдерди кыйратсын», «Исламда хизб жок» деген сыяктуу сөздөрдү таратуу же Аллах Тааланын:

(كُلُّ حِزْبٍ لَّيْمًا لَدَيْهِمْ فَرَحُونَّ)

«Ар бир хизб өз алдындагы нерсе менен курсант» [23:53]

деген аятын туура эмес тафсир кылуу – Батыш уюштурган иштерден болуп, ал ушул аркылуу мусулмандар мамлекет тикелөөлөрүнө жол бербөөнү, ар дайым аларды өз өкүмдарлыгы астында кармап турууну көздөгөн. Бул сыяктуу фикирлердин баары Исламга таптакыр алакасы жок. Ким ушундай фикирлер негизинде

аракет кылып жаткан болсо, ал Батыш менен бирге аракет кылып жаткан болот. Мында билип туруп кылуу менен билбей кылуунун ортосунда эч кандай айырма жок. Анткени, билип туруп кылган болсо, Аллахтын Өзү эсеп-китеп кылат. Билбей кылып жаткан болсо, бул ага үзүр боло албайт. Сөзүбүздүн аягында Аллах Тааланын ушул аятына даъват кылып кылабыз:

﴿وَلَتَكُنَّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾

«Араңарда жакшылыкка даъват кылган, маъруфка буйруп, мункардан кайтарган бир уммат болсун, дал ошолор ийгилик табуучулар» [3:104] □

ФИТНА БОЛБОШУ ҮЧҮН АКИМДЕРГЕ КАРШЫ ЧЫКПОО КЕРЕК – АДАШТЫРУУ ЖАНА АЛЛАХТЫН ДИНИН БУРМАЛОО

Хамд Табиб – Байтул Макдис

Исламга каршы фикирий күрөш күчөдү. Айрыкча, мусулман өлкөлөрүндөгү ири элдик козголоңдор башталгандан кийин о.э. коомчулукта адамдардын куткаруучусу Ислам деген фикир пайда болушу артынан күчөгөндөн күчөдү. Ушул фикирий күрөштүн эң жаманы – адаштыруу аракеттери: мисалы, Исламды «эл аралык терроризмде» айыпто о.э. Уммат эч качан бутка тура албайт, анда тикеленүү, күрөшүү жана улантууга кудуреттүү ресурстар жок деген сыяктуу уу фикирлер жаюу. О.э. акимдерге каршы чыгуу арам деген жалгандар айтылып, буга фитна чыгышынын коркунучу бар, мусулмандар ортосунда согуш келип чыгышы мүмкүн о.э. улул амрге (акимдерге) итаат кылуу шарт, далыңа урса да аларга каршы чыгуу арам деген шылтоолор көрсөтүлүп жатат. Мындай адаштыруучу сөздөрдү көптөгөн сарай уламалары айтып жатышат, өзгөчө, Хижаздагы Сауддар уламалары, Азхардагы Сисий уламалары жана аларды ээрчигер шекирттери. Ко-ош, бул сөздөр канчалык туура? Таразада алардын хукму кандай? Мындай сөздөргө карата мусулмандар эмне кылышы لازым? Азыркы заманда фитна жана өз ара согуш чыгышынан коркуп акимдерге каршы чыкпай олтуруу жаизби? Хак Субханаху ва Таала эскерткен фитна ушулбу?!

Бул суроолорго о.э. жалгандарга, адаштырууларга жана Аллахтын динин бурмалоого байланыштуу башка ушундай проблемаларга жооб берүү үчүн ушул нерселерге токтолушубуз керек:

1 – Жалпысынан, маъруфка буйруп, мункардан кайтаруунун хукму, өзгөчө, акимдерди маъруфка буйруп, мункардан кайтаруунун хукму.

2 – Аким ачык-айкын куфрду көрсөткөндө ага каршы кылыч көтөрүү. Ачык-айкын куфрду кайтаруу үчүн кылыч көтөрүп чыгуу, өзгөрүү жасоо жолунда маддий күч колдонуп, кайра Аллах түшүргөн өкүмдөр менен башкаруу, алардын ортосундагы айырма.

3 – Өзүн кыйроого таштабоо деген нерсе эмне, шарият четтөөгө буюрган кыйроо эмне?

4 – Мункарды кайтаруу артынан чоңураак мункар келип чыгат деген нерсени акимдердин мункар иштерине кыястоо мүмкүнбү?

5 – Расуллалах ﷺ Аиша رضي الله عنها га айткан ушул хадистин тафсирина байланыштуу фикир:

«يا عائشة، لولا أن قومك حديثو عهدٍ بشرِك، لهدمتُ الكعبةَ، فألزقتها بالأرض...»

«Эй Аиша, эгер коумдун ширктен Исламга жаңы киргени болбогондо, Каъбаны бузуп, жер менен тегиздемекмин...». (Имам Муслим риваяты).

Биринчи тема т.а. маъруфка буйруп, мункардан кайтаруунун хукму. Бул жөнүндө кеп болушу мүмкүн эмес. Себеби, бул жөнүндө аяттарда жана хадистерде ачык-айкын айтылган, түшүндүрүүгө кажет жок. Мисалы, Аллах Таала айтат:

﴿وَلَاتُكِنُّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾

«Араңарда жакшылыкка даъват кылган, маъруфка буйруп, мункардан кайтарган бир уммат болсун, дал ошолор ийгилик табуучулар» [3:104]

Расуллалах ﷺ айтат:

«مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ»

«Силерден ким мункарды көрсө, аны колу менен өзгөртсүн. Эгер, ага кудуреттүү болбосо, тили менен өзгөртсүн. Эгер, ага да кудуреттүү болбосо, жүрөгү менен өзгөртсүн. Бул (жүрөгү менен өзгөртүү) ыймандын эң алсызы». (Имам Муслим риваяты). Бул жана башка нусустар маъруфка буюруп, мункардан кайтаруунун фарздыгына далалат кылат, бүткүл Уммат эгер бул фарзды аткарбаса күнөөкөр болот, аны аткаруу үчүн аракет кылып жаткан киши гана бул күнөөдөн кутулат.

Экинчи темага келсек, Аллах Таала акимдерди маъруфка буйруп, мункардан кайтарууну өзгөчө-кеңири чөйрөдө фарз кылды. Эгер, акимдер ачык-айкын куфрду көрсөтүшчө, умумий түрдө бүткүл Уммат аларга каршы чыгышы фарз. Расул ﷺ Уббада ибн Самит رضي الله عنه нун «Аларга каршы кылыч көтөрүп чыкпайбызбы я Расуллалах?» деген суроосуна минтип жооб берген:

«لَا، إِلَّا أَنْ تَرَوْا كُفْرًا بَوَاحًا عِنْدَكُمْ فِيهِ مِنَ اللَّهِ بُرْهَانٌ»

«Жок, аларда ачык-айкын куфрду көрсөнөр жана буга Аллахтан далилиңер болсо гана мейли». (Муттафакун алайх).

Т.а. эгер, Уммат арасында карамүртөз акимдер куфрду колдонуп жатышкан болсо, бүткүл Уммат буга сүкүт кылышы таптакыр жаиз

эмес. Уммат буга сүкүт кылса, бул жашыруун жана ашкере фитнага алып барат о.э. адамдарды Аллахтын дининен аста куфрга бурат. Расул ﷺ айтат:

«وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَتَأْمُرَنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ، أَوْ لَيُوشِكَنَّ اللَّهُ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عِقَابًا مِنْ عِنْدِهِ، ثُمَّ لَتَدْعُنَّهُ فَلَا يُسْتَجَابُ لَكُمْ»

«Жаным колунда болгон Затка ант болсун, силер албетте маъруфка буйруп, мункардан кайтарасыңар, антпесеңер, Аллах силердин үстүңөргө Өз алдынан бир жаза жиберет, кийин дуа кыла бересиңер, (бирок) дуаңар кабыл алынбайт». (Имам Тирмизий риваяты). Бул жердеги Аллахтан келе турган ушул жаза – адамдар кафир акимдерге сүкүт кылышкандыктан ушул акимдер адамдарга өкүмдарлык кылып жатышканы. Расуллалах ﷺ дан «Кайсы жихад афзел?» деп суралганда:

«كَلِمَةٌ حَقٌّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ»

«Залим султандын алтында айтылган хак сөз», - деп жооб берди. (Имам Насайи риваяты).

Эми, кээ бир сарай уламаларынын амирлерге каршы чыгуу жаиз эмес дешкенине жана бул сөздөрүнө «далыңа урса да, кулак салып, итаат кыл», «силерге хабаший бир кул амирлик кылса да, ага кулак салып, итаат кылгыла» деген мазмундагы хадистерди далил кылууларына келсек, кеп ушунда, бул хадистер, эгер, сахих болсо, алар шарый байъат негизинде итаат кылуу шарт болгон иш ээсине итаат кылууга далалат кылат. Ага Аллах Азза ва Жалланы ыраазы кылуучу иштерде итаат кылынат, күнөөкөр болгон же ачык-айкын куфр болгон иштерде эмес. Бул жөнүндө башка хадистер да бар, аларды төмөндө айтып өтөбүз. О.э. кээ бирөөлөр имам Ибн Таймиянын иш ээлерине каршы чыгуу арам экенине далалат кылган фатвасын келтиришет. Ал мындай деген: «... Жакшылап окуп үйрөнүүдөн ушул нерсе маалым болду, ким бул имамдарга каршы чыкса, анын ушул кылмышы артынан болгон нерсе – ал каршы чыккан нерседен көбүрөөк жамандык жана кырсык болот... Көбүнчө мындай кишилердин иштеринин акыбетинде кан төгүлүшү жана жеңилүү келип чыгат, эгерде үстөм келишсе да, бул узак созулбайт...». Кеп ушунда, Ибн Таймиянын фикиринде, кылыч көтөрүп каршы чыгуу жаиз эмес болгон акимдер – алар Умматтын бир бөлүгү болуп, Уммат Аллахка күнөөкөрдүк болбой турган иштерде аларга кулак салып итаат кылуу негизинде байъат кылган болот. Ушул жактан алганда, Аллахка күнөөкөрдүк

болбой турган иштерде аларга итаат кылуу шарт болот. Себеби, Расуллалах ﷺ ушул хадисте мындай деп айтууда:

«عَلَى الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ فِيمَا أَحَبَّ وَكَرِهَ إِلَّا أَنْ يُؤْمَرَ بِمَعْصِيَةٍ، فَإِنْ أُمِرَ بِمَعْصِيَةٍ فَلَا سَمْعَ وَلَا طَاعَةَ»

«Мусулман киши өзү жакшы көргөн жана жаман көргөн иштеринде – эгер күнөөкөрлүккө буйрулбаган иштерден болсо – кулак салып итаат кылсын. Эгер, күнөөкөрдүккө буйрулса, анда, кулак салып итаат кылбасын». (Имам Муслим риваяты).

Абу Бакр رضي الله عنه: «Мага Аллахка итаат кылсам итаат кылгыла, Ага күнөөкөр болсом мага итаат кылбагыла», - деген. Хак Таала акимдерге итаат кылууда эки нерсени шарт кылды: биринчиден, алар чынында эле бийликти шарый жол менен алган, Умматтын каалоосу менен, мажбурий албаган аким болушу шарт. Экинчиден, алар Аллахка жана Расулуна итаат кылып жаткан болушу шарт, АКШ же яхудий вужудуна эмес. Аллах Таала айтат:

﴿وَأُيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا طِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا رَسُولَ اللَّهِ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾

«Эй момундар, Аллахка итаат кылгыла жана Расулга, өзүңөрдөн болгон иш ээлерине итаат кылгыла! Эгер, кандайдыр бир нерсе жөнүндө талашып калсаңар — эгер чынында эле Аллахка жана Акырет күнүнө ишенсеңер — ал нерсени Аллахка жана Пайгамбарына кайтаргыла! Мына ушул жакшыраак жана көркөмүрөөк чечим» [4:59]

Ал эми, имам Ибн Таймиянын сөздөрүнө келсек, ал айрым мункар иштер көрүнгөн жана Ибн Таймиянын заманында болгон мусулман акимдерине тиешелүү, бүгүнкү замандагы акимдер сыяктуу ачык-айкын куфр көрүнгөн акимдерге тиешелүү эмес. Ибн Таймия өз заманындагы кресттүүлөр менен союздаштык кылган акимдерге каршы согушууга фатва берген. Себеби, аларда ачык-айкын куфр көрүнгөн. Эгер, биздин заманыбызда Ибн Таймия болгондо, албетте акимдерге каршы чыгууга буйрумак. Мисалы, Мисир мамлуктары жана Шамдагы фатимиялар сыяктуу кресттүүлөр менен союз түзгөндөргө каршы согушууга фатва бергени сыяктуу.

Бани Ибраил өз ортолорундагы мункар иштерге сүкүт кылышкандыктан Аллах Азза ва Жалла аларды наалаттап мындай деди:

﴿عِن لَّذِينَ هَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ٧٨ كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَفِرَةٍ لَقِيسَ مَا كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾

«Бани Исраил арасынан кафир болгон кимселер Давуд менен Ийса ибн Марям тилинде нааталлалышкан. Буга себеп алардын кылган күнөөлөрү жана чектен ашкандыктары, алар бири-бирлерин кылган ылайыксыз иштеринен кайтарышпайт эле. Бул кылмыштары кандай гана жаман иш!» [5:78-79]

Маъруфка буйруп, мункардан кайтаруу бүткүл Умматка фарз болуп, мункарга сүкүт кылуу жаиз эмес. Эгер, Уммат буга сүкүт кылса, баары күнөөкөр болот. Бүгүнкү күндө бул амал ар бир мусулман үчүн фарз айн. Себеби, мункар иштер дагы эле бар, өзгөрбөдү, мусулмандардын жашоосунан жоголгон жок. Бул күнөө сакит болбойт, мункарларды өзгөртүү үчүн түздөн-түз алектенген жана ушул фарзды аткарууну токтотпогон кишиден гана сакит болот.

Эми, бул туурасында коомдун фикирлерин өзгөртүү жана бийликте Аллах түшүргөн нерселер менен хукм жүргүзүүгө жетишүү үчүн маддий иш кылуу маселеси калды. Бул мункарды маддий иш кылуу менен өзгөртүп болбойт. Жок, мункардын Ислам фарз кылган өзгөртүү тарыйкаты – фикирий аракет алып баруу жана коомго таасир өткөрүү. Бул иште Умматта канааттануу пайда кылууга жетишүү үчүн фикирий жана саясий күрөш алып барылып, Умматтагы Исламга негизделген өзгөрүү максаты жөнүндө раъй амма жана ваъй амма даражасы жогорулатылат. Ошондон кийин нусратка алып келиши мүмкүн делген кишилер аркылуу бийлик колго алынат. Демек, өзгөрүү тарыйкаты, жогоруда айтканыбыздай, маддий аракет эмес.

Бул жерде, акимдерди мункардан кайтаруу жана аларды кулатуу үчүн сөз жана амалда күрөш алып баруу башка нерсе, исламий жашоону кайрадан тикелеп, Аллах түшүргөн өкүмдар менен өкүм жүргүзүүгө жетишүү башка нерсе, аларды бири-бирине аралаштырып жибербөө керек. Биринчисинин өз өкүмү, бул өкүмдөрдүн манаты жана шаръий далилдери бар о.э. экинчисинин да вакиълиги болуп, анын да манаты жана өкүмдөрү бар. Вакиълик же манатка келсек, мисалы, акимдерде ачык-айкын куфр көрүнсө т.а. күбөлөр алдында куфрга урухсат берип, Аллахтан да, пенделеринен да уялышпаса, Аллах Азза ва Жалланын урматтуу нерселерин да, мусулмандардын малдарын, намыстарын жана жандарын да урмат кылышпаса, андай абалда, ушул манатка ошол акимдерди кулатуу үчүн аларга каршы чыгуу жана аларга сүкүт кылбоо өкүмдөрү түшөт. Анткени, булар –

Уммат өмүр жана өлүм маселеси катары карашы лазым болгон тагдырий маселелер болуп, аларга таптакыр сүкүт кылбоо керек. Айрыкча, маддий күч менен ушул вазыйфаны иш жүзүндө аткарууга кудуреттүү болгон күч борборлору эч качан сүкүт кылбашы керек. Себеби, алар Умматтын бир бөлүгү болуп эсептелет. Эгер, бүткүл Уммат бирер региондогу акимдерди кулатууга кудуреттүү күчтү ишке сала алса, бул иш Умматка жооб болот жана алардын мындай ачык-айкын куфрду улантууларына сүкүт кылышы арам болот. Бул жерде каршы чыгуу жана күрөшүүнүн манаты кудуреттүүлүк жана кыла алууга байланган. Уммат бул акимдерге каршы күрөшкө чыкканда мунафыктар акимдер тарабында турушса жана аларга жардам беришсе, аларга да ошол акимдердин өкүмү түшөт жана аларга да каршы күрөшүлөт.

Үчүнчү темага т.а. маъруфка буйруп, мункардан кайтаруу натыйжасында өзүн кыйроого салуу темасына келсек, улуу сахаба Абу Айюб Ансарий кыйроого салууну Аллахтын өкүмүн аткаруунун натыйжасы эмес, Аллахтын өкүмүн таштоо деп түшүнгөн. Кээ бир сахабалар:

(وَلَا تَقُولُوا بَرَأَ تَدْيِكُمْ لِيَ الْكَافِرِينَ)

«Өзүңөрдү кыйроого таштабагыла»

[2:195]

аятын тафсир кылышкан. Мисалы, Константинополь фатхында өзүн душман арасына таштаган мусулмандардын биринин окуясында Абу Айюб Ансарий мындай дейт: «Бул аят биз ансарлар тууралуу түштү. Ошондо биз эгиндер жана мөмөлөр менен бир аз алек болуп, Аллах жолунда жихад кылууга этибар бербей койгон элек». Демек, акимдердин мункар иштеринде жана алардын мусулман өлкөлөрүндө колдонуп жаткан куфр мыйзамдарына сүкүт кылуу – өзүн кыйроого салуу. Акимдерди кулатуу жана колдонуп жаткан карамүртөздүктөрүн жок кылууга аракет кылуу өзүн кыйроого салуу эмес.

Төртүнчү тема: мункарды кайтаруу менен андан да чоң мункар келип чыгат деген адаштыруулар. Мындай жалганды сарай уламалары залим акимдердин тактысын сактап калуу максатында ойлоп чыгарышты о.э. акимдердин мункар иштерин жеке адамдын мункар иштерине кыясташты, өзгөртүү маселесинде адамдын бир мункарды өзгөртүүсүн акимдин мункарды өзгөртүүсүнө кыясташты... Бул туура эмес кыястоо. Себеби, жеке адамдардын мункар иштерин акимдердин мункар иштери менен жана аларды кулатуу тарыйкаты менен кыястап болбойт. Анткени, алардын ар биринин өзүнчө вакиълиги, өкүмдөрү, шарый нусустары жана далалаттары бар. Бул маселеде мусулманга өз мойнундагы милдетти тигил же бул натыйжаларга карап аткаруудан баш тартышына урухсат берген эч кандай ачык далил

келбеген. Тескерисинче, хадистер Хамза رضي الله عنهну жана залим имамга каршы чыгып акыйкат сөздү айткан кишини шейиттердин саййиди деп мактады. О.э. ачык куфр көрүнгөн өкүмдарга кылыч көтөрүүгө буюрду. Эгер, Уммат ушул вазыфадан умумий түрдө баш тарта турган болсо, ушул хадистер андай Умматты катуу айыптады. Эгер, Уммат акимдердин мункар иштерине сүкүт кылса, аны умумий түрдө каралады. Расул ﷺ айтат:

«إِذَا رَأَيْتَ أُمَّتِي تَهَابَ فَلَا تَقُولُ لِلظَّالِمِ يَا ظَالِمٌ، فَقَدْ تُودِعَ مِنْهُمْ»

«Эгер, умматымдын коркуп жатканын о.э. залимге «сен – залимсин» деп айта албай жатканын көрсөңөр, андайларды таштагыла». (Хаким «Мустадрак»да риваят кылган).

Эми, ушул темада иштердин акыбеттерине келсек, аларга акыл же пайда негизинде каралбайт. Балким, аларга далалат кылган бирер шарый далил болушу шарт. Себеби, важиб-вазийфа – анын акыбетине карабастан – иш (аракет). Ушул себептен улам, иштердин акыбеттери деген нерсе шарый усулда жок. Бул жерде амалдан келип чыга турган нерсени Аллах Азза ва Жалладан башка эч ким билбейт. Өлтүрүү жана бири-бирине каршы согушунун күнөөсү фарзды аткарган кишинин мойнунда эмес, багий-залимдин мойнунда.

Адаштыруу жана динди бурмалоолордун дагы бири: Аиша رضي الله عنهاнын хадиси таъвил кылынды о.э. ал акимди өзгөртүү түшүнүгүнө кыясталды. Хадисте Расуллалах ﷺ ошол убактагы фарз амалы туурасында эмес, мандуб бир амал туурасында т.а. Байтул харамга тиешелүү белгилүү бир иштерди кошумчалоо жана алып таштоо иши туурасында Аиша رضي الله عنهاга хытаб кылып сүйлөгөн. Расул ﷺ адамдардын жахилиятка жакын болушканы жана бул үйдү өтө ыйык деп билишкени үчүн муну таштады. Кээ бирөөлөрдүн жүрөгүндө ыйман бекем эместигинин натыйжасында ал зат бул иш туура эмес түшүнүлөт деп чоочуду жана аны бузууну таштады. Бирок, буттарды ташташкан жок. Анткени, аларды бузуп-ойрон кылуу мандуб да, мубах да эмес, балким фарз. О.э. Байтты ыйыктоо жана анын жолунда курмандыктар кылуу сыяктуу кээ бир адаттарды да калтырган жок, балким, аларды жок кылууга жана өзгөртүүгө буйруду.

Сөзүбүздү аяктоодон мурда ушуларга этибарды каратабыз:

Биринчи: бүгүнкү күндө Аллахтын динине каршы жалгандарды таратуу токтобой жатат. Аллахтын динине каршы жалгандарды таратып жаткандардын эң жаманы – Анын душмандары. Бул душмандар: кафирлер, аларга малай болгон акимдер жана адашкан адаштыруучу «уламалар». Биздин заманыбыздагы мункарлардын эң жаманы – акимдер. Алардын баары мусулмандарга тузак коюп

жатышат, Аллах түшүргөн өкүмдөр менен өкүм жүргүзбөй, куфр мыйзамдарын колдонуп жатышат, Аллахка, Расулуна жана момундарга каршы согуш алып барышууда, яхудий жана христиандардын «терроризмге» каршы деген шылтоо негизинде Исламга каршы алып барып жаткан күрөштөрүнө жардам беришүүдө.

Экинчиден: акимдерге каршы чыкпай, мункар иштерине сүкүт кылуу фитналарга алып барат. Алардын катарына демократия, муътадилдик, вакиъликке ылайыкташуу, куфр менен Ислам ортосундагы боорукендик, азаттык сыяктуу наамдар астында Исламдан муртад болуу фитнасы да кирет. О.э. аялдарды өз баалуулуктарынан, ахлак жана кыялдарынан куру калтыруу да мусулман өлкөлөрүндө атайылап түзүлүп жаткан пландардын катарына кирет. Буларга АКШ жана яхудий вужудуна кызмат кылуу мусулмандардын Фалестиндеги, Шам жана Ирактагы маселелерине саясий жактан кыянат кылуу фитнасын да кошумча кылуу мүмкүн.

Үчүнчүдөн: акимдердин бул сыяктуу фитналары аларга каршы чыгып, күрөшүү менен гана өзгөрөт. Аларга насаат кылуу жана башка услубдарды колдонуунун пайдасы жок. Себеби, ушул шарт-вазыйфалар аткарылмайынча бул акимдер тактыдан кетишпейт. Аларды сөз жана насаат менен өзгөртүп болбойт. Тескерисинче, алар Уммат арасында мункар кылмыштарын барган сайын күчөтүп, атайылап, туруктуу түрдө кең жайышууда. Негизи, Ислам негизинде өзгөрүү жасоо алдында турган негизги тоскоолдук да мына ушул акимдер. Ошондуктан, алардын баарына каршы чыгып, Уммат аларды кулатуу – ушул иште кудуреттүү кубат ээлеринин о.э. Уммат арасындагы аларды кулатууга кудуреттүү кишилердин милдети.

Сөзүбүздүн соңунда ушуну баса белгилемекчибиз, бул тогуттар зулumu канчалык күчтүү болбосун, калктардын аракети каршысында тура албайт. Уммат козголоңдор башталганда тогуттардын бир канчасын тактыдан кулатты жана эгер козголоң тизгинделип, адаштырылбаганда, Уммат алардын баарын тактыдан кулатмак. Умматтын ушул аракети анын тирүүлүгүнө жана акимдердин мункарларын кайтарып жатышканына далил. Бул болсо, ушундай бир жакшылыктын белгиси, Уммат куфрду колдонууну жана колония болууну каалабай жатат, тескерисинче, өз дини жана шарияты менен жашоону каалап жатат. Тез арада Аллах Таала Өз урухсаты менен, Умматтын анын колунан кармап, нажат жээгине жеткире турган калыс бир жетекчи менен сыйлайт. Биз Аллах Тааладан ушул күндү жакын кылышын сурап калабыз. □

ЧОҢ БАДР КАЗАТЫНЫН ТААСИРИ АСТЫНДА ЖЕҢИШТҮҮ КОШУУНДУН СЫФАТТАРЫ

Муаз ибн Рифаа ибн Рафиъ Зуракий атасынан – анын атасы Бадр кармашында катышкан – риваят кылган хадисте атасы мындай дейт: «Жабраил Набий ﷺ га келип: «Бадрда катышкандарды эмне деп эсептейсиз?», - деди. Набий ﷺ: «Мусулмандардын эң афзели», - деди же ушуга окшогон сөздү айтты. Жабраил: «Бадрга катышкан периштелер да ошондой деп эсептешет», - деди». (Бухарий сахиhi). Хижраттын экинчи жылы, Рамазан айынын он жетинчи күнүндө жүз берген чоң Бадр казатынын натыйжалары Курайш кафирлерине түшкөн чагылган, аларды силкиткен зилзала сыяктуу болду. Хак менен батыл ортосундагы маддий жана фикирий күрөш багытын аныктоодо анын таасири чоң болду. Мусулмандардын кубаты жана Мадинаи Мунаварада тикеленген мамлекети бекемделди жана Ислам добушу жогору көтөрүлдү. О.э. он үч жыл аралыгында Маккаи Мукаррамада Курайш кафирлери тарабынан кордолуп келген мусулмандардын өз динине жана өздөрүнө болгон ишеними артты. Башка тараптан, Курайш кафирлери мусулман кошууну алдында жеңилип, алардын эң жетекчилери өлгөндөн кийин Курайштын айбаты сынды. Мусулман кошууну согушка даярданып чыкпаган, балким, Абу Суфяндын Шамдан келе жаткан кербенин колго алуу үчүн чыккан эле. Аллах Субханаху окуялар багытын бурууну каалады. Ошентип, окуялар быгыты кербендин жолун тосуп, соода малдарын олжо кылып алуудан Набий ﷺ жетектеген мусулмандар менен Абу Жахл ибн Хишам жетектеген Курайш кафирлери ортосундагы чыныгы согушка бурулду. Эки топтун ортосунда санда да, даярдыкта да чоң айырма бар эле.

Ушул орунда, Бадр казатында жеңип чыккан улуу кошуундун сыфаттарына токтолуп, аларды үйрөнүү жана тахлил кылуу, кийин чоң Бадр казатында мусулмандарды нусратка ылайык кылган себептерди тыянак кылып чыгаруу биз үчүн пайдалуу. Аларды үйрөнүп, туура тыянак чыгарышыбыз үчүн эки акыйкатты этибарга алышыбыз лазым.

Биринчи: нусрат Аллах Табарака ва Тааланын рахматы болуп, нусратка ылайык пенделер гана ушул рахматка ээ болушат. Демек, мусулмандардын саны канчалык көп, даярдыгы күчтүү болсо да, нусрат алардан болбойт, балким, нусрат жалгыз Аллахтын алдынан келет. Аллах Таала айтат:

﴿وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِئِهِ وَأَلَمُؤُكُمْ وَمَا لَكُم مِّنْ عِندِ اللَّهِ إِلَّا عَزِيمٌ﴾
﴿حَكِيمٌ﴾

«Аллах кушкабар болсун деп жана көңүлүңөр кадыржам болушу үчүн гана ушундай кылды. Нусрат Аллахтын даргөйүнөн келет. Чындыгында, Аллах үстөмдүк кылуучу жана даанышман» [8:10]

Ошондуктан, ушул акыйкатка т.а. нусрат Аллах алдынан болушуна ишенүү мусулмандарга важиб. Ушул акыйкат ыйман келтирүү важиб болгон акыйда. Ал эми, мусулмандардын даярдык көрүшү жана план түзүшү өзүнчө таклифий шарый буйрук. Аллах Субханаху мусулмандарга мүмкүнчүлүктөрүнүн алкагында нусрат себептерин аткарууну фарз кылган. Ошондуктан, мусулмандар ушул себептерге таянып калбашы же ушул себептер нусрат алып келет деген этибарда болуп калбашы керек. Балким, алар инсан катары Аллахка кулдук кылуу үчүн ушул себептерди аткарышы лазым. Аллах Таала айтат:

﴿وَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُذِيقْ أَقْدَامَكُمْ﴾

«Эй момундар, эгер силер Аллахка нусрат берсеңер, Ал да силерге нусрат берет жана согуш майданында кадамыңарды бекем кылат» [47:7]

Нусраттын жалгыз Аллах алдынан келиши өзүнчө маселе, ал акыйдага тиешелүү маселе. Мусулмандар Аллах Таалага итаат кылып себептерди аткарууга мукаллаф экендиги жана себептерди аткаруу шарт экендиги болсо, башка маселе болуп, ал шарый өкүмдөрдөн. Бул орунда шартты ушундай түшүнүү лазым, ушул шарт жок болсо, нусрат да болбойт. Бирок, бул шарт табылганда нусрат болушу да, болбошу да мүмкүн. Анткени, себептерди жана нусрат шарттарын кармауу нусраттын Аллах алдынан келиши маселесинен өзүнчө болуп, шарый өкүмдөргө тиешелүү маселе.

Экинчи: Бадр казатына катышкан кошуунга Аллах берген нусрат башка мусулмандарга берилбей жана ошол кошуунга гана чектелип кала турган нусрат эмес. Балким, ал Аллах Тааланын өзгөргүс мыйзамы. Ошондуктан, Бадр казаты кошуунунун сыфаттарына ээ болгон ар бир заман жана мекендеги ар кандай исламий кошуунга нусрат берүүнү Аллах Өз мойнуна алган. Мусулмандар Бадр казатынан башка өтө көп согуштарда жеңишке жетишкен жана андай согуштар өтө көп. Биз төмөндө Бадр кошууну ээ болгон эң көзгө көрүнгөн маанилүү сыфаттарды

көрсөтүп өтөбүз, андай сыфаттар мусулмандар Аллах тарабынан бериле турган нусратка ылайык болууларына себеб болот.

Бадр кошууну жана Исламий мамлекет

Расуллалах ﷺ Маккаи Мукаррамадан хижрат кылгандан кийин Мадинаи Мунавварада Исламий мамлекетти тикеледи. Набий ﷺдын мусулмандар менен биргеликте хижрат кылуулары даъваттын жаңы доору башталышынын жарыясы болду. Бул жаңы доорго ылайык Ислам менен куфр ортосундагы күрөш табияты белгиленди о.э. даъват фикирий жана саясий күрөштөн аскерий күрөшкө өттү. Т.а. мусулмандар Маккаи Мукаррамада иштин башында мушриктерге каршы согушпаган, хижраттан кийин болсо, пенделерди пенделерге кулдук кылуудан Аллахка кулдук кылууга о.э. диндердин зулумунан Ислам адилетине алып чыгуу үчүн аскерий согуштарды алып барышты. Алар ушул согуштар аркылуу кафирлерди Ислам жана мусулмандардын өкүмдарлыгына ыктыярдуу жана мажбурый моюн сундурушту. Демек, оболу мусулмандардын саясий вужуду болгон Исамий мамлекет тикеленди. Бул мамлекет ичкериде Исламды колдонуу, сыртта Ислам даъватын жихад аркылуу бүткүл дүйнөгө жеткирүү аркылуу мусулмандардын ички жана тышкы иштерин башкарды. Демек, жихад исламий даъватты бүткүл дүйнөгө жаюунун шарый тарыйкаты болуп, ал Ислам мамлекетинин тышкы саясатынын борбору. Жихад аскерий күч т.а. кошуун менен ишке ашырылат. Мамлекет болсо, кошуун топтоп, аларды Аллахтын жолунда жихад кылууга сапарбар кылат.

Ошондуктан, ар кандай кошуун оболу саясий токтомго т.а. мамлекет жана Халифалык токтомуна ээ болсо гана, ал кошуун деп аталат о.э. анда кошуун үчүн зарыл аскерий сыфаттар толук болот. Бул кошуун токтом ээси болгон киши т.а. халифа тарабынан чыгарылган токтомду аткаруу менен гана жихад аркылуу даъватты жеткирүү вазыйфасын ишке ашырат. Ибн Умардан риваят кылынган хадисте Расуллалах ﷺ айтат:

«أَمْرٌ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنْ مُحَمَّدًا رَسُولَ اللَّهِ...»

«Адамдар Аллахтан башка кудай жок жана Мухаммад Аллахтын элчиси деп күбөлүк беришмейинче аларга каршы согушууга буйрулдум...». (Бухарий сахихи). Демек, Расуллалах ﷺ мамлекеттин саясий токтом ээси болгон акими катары Абу Суфьян кербенин колго алуу токтомун чыгарды. Окуялар багыты кербенди куугунтуктоодон Курайш менен согушуу жана аскерий каршылык

көрсөтүү тарабына өткөндөн кийин согушуу токтомун кабыл алды. Мамлекет борбордук чекит болуп, кошуун мамлекет токтому менен ушул чекиттен согушка чыгат жана өз вазыйфасын аткарып, кийин базасына кайтат. Эгер, кошуунга капыстан душман чабуул кылса, кошуундун бул душманга күчү жетпей турган болсо, кошуун өз тобуна (имамы алдына) кайтат. Ибн Умардан риваят кылынган хадисте айтат: «Расуллалах ﷺ бизди бир кошуунда согушка жиберди. Ошондо адамдар душманга чабуул кылуудан качышты. Биз эми өлдүк (күнөөкөр болдук) дедик жана Мадинага келип (уялып) жашындык. Кийин Расуллалах ﷺдин алдына барып: «Эй Расуллалах, биз согуштан моюн толгоочуларбыз», - дедик. Ошондо ал: «Силер аккарсыңар (жардам алуу үчүн имамы алдына кайтуучусуңар)», - деди». (Тирмизий сунаны, хасан хадис). Буларга негизделип, Бадр кошууну мамлекеттин буйругуна моюн сунган жана кайтарганынан кайткан Исламий мамлекеттин жихаздарынын бири болгон деп айтуу мүмкүн. Мусулмандардын бүгүнкү кошуундарынын саны көп жана даярдыгы жетиштүү болсо да андай эмес. Ооба, бүгүнкү күндө мусулмандардын миллиондогон сандагы кошуундары бар, бирок, аларды мусулман өлкөлөрүнө бастырып кирген кафирлерге каршы согушуу үчүн аракетке келтире турган халифасы, калканы болгон имамы кайда?

Исламий Халифалык мамлекети жок болгондуктан мусулмандардын көп сандагы кошуундары казармалардан чыкпай калды. Бул кошуундардын аскерийлери жана офицерлери Фалестинге, Акса мечитине, Шамга жана ал жердеги аялдарга о.э. рохинжаларга жана ал жердеги жаш балдарга жардам көрсөтүү үчүн бутун чаңга кылбай маянасын күтүп жатышат... Кала берсе, колонизатор кафир малай акимдердин жардамында алар аркылуу мусулмандарга сокку берүүдө. Бул кошуундар көп абалдарда, мисалы, Мисирдеги Тахрир жана Робиа Адавий аянтында мусулман перзенттерин өлтүрүшүүдө. Шамда кылмышкер БААС режими зулумуна каршы баш көтөргөн Шам козголоңчуларына Башардын жалданган күчтөрү о.э. Иран жана Хизбуллахтын ыхтырдуу согушкерлери өз күчүн көрсөтүүдө. Бул кошуундар жана саткын акимдер мубарек Фалестин жерин басып алган яхудийлерге каршы жөн гана курал көтөрүп коюшпайт.

Кайраттуу командачылык жана мыкты план:

Абу Суфян кутулуп, Курайш кафирлери ага жардам көрсөтүү үчүн чыккандан кийин Набий ﷺ согуш анык жүз беришин баамдады. Бирок, Расуллалах ﷺ согушка чыккан жок жана согушка даярдык көрбөдү. Аралык алыс болгондуктан мамлекеттен т.а. Мадинаи Мунаварадан жардам күчтөрүн алуу оорлошту. Өтө кыйын абал эле. Эгер, мусулмандар Курайшка каршы чыкпай кайтып кетсе, арабдар арасында «Мухаммад жана аны менен бирге болгондор Курайшка каршы чыгуудан коркуп качып кетти» деген сөз болмок. Муну менен мусулмандардын жана жаңы тикеленген Ислам мамлекетинин аброюу түшөт. Кала берсе, мусулмандардын жүрөгүндөгү исламий фикрат кубаты алсырайт. Андан тышкары, мушрик арабдардын уруулары ким жеңишин билүү үчүн чыдамсыздык менен күтүп жатышкан. Башка тарапта болсо, Курайш кекирейип, өз коомуна кайтып кетет. Бүткүл жарым арал, анын алды тарабындагы яхудийлер жана мунафыктар о.э. ар тараптагы румдук жана фарстыктар «Мухаммад жана анын сахабалары эч нерсеге жетишпей артка кайтып кетишти» деп айтышат.

Мындан тышкары, бул окуялар жөнүндө тараган кабарлардын акыбеттери таасирдүү жана коомдук фикирге таасири күчтүү болот. Жергиликтүү жактан Мадинаи Мунаварадагы яхудийлерге жана мунафыктарга, регионалдык жактан Араб жарым аралындагы араб урууларына, эл аралык жактан Араб жарым аралына кошуна дүйнөнүн эң күчтүү мамлекеттери болгон Фарс жана Рим мамлекеттерине бул окуялар күчтүү таасир кылат... Ошондуктан, эмне кылуу керек: мусулмандар кайтып кетишеби же согушка кирип, бүткүл согуш акыбеттерин көтөрүшөбү?

Расуллалах ﷺ сахабалары арасында туруп: «Эй ададар, мага кеңеш бергиле», - деди. Кийин Абу Бакр жана Умардан өзү каалаган сөздү укту укту. «Мага кеңеш бергиле, эй адамдар», - деп дагы кайталады. Расуллалах ﷺ ушул сөздөрү менен ансарларды назарда туткан эле. Себеби, ансарлар өз перзенттерин жана аялдарын эмнеден коргошсо, ошол нерседен Расуллалах ﷺ да коргоого байъат беришкен. Расуллалах ﷺ ансарлар «Мединада ал затка чабуул кылган душмандан гана аны коргоо биздин мойнубузда» деп түшүнүшкөнүнөн коркуп жаткан. Ансарлар Расуллалах ﷺ аларды назарда тутканын баамдашкан соң, Саъд ибн Муаз Расуллалах ﷺга кайрылып: «Аллахка ант, сиз бизди назарда тутуп жаткан көрүнөсүз?», - деди. Расуллалах ﷺ: «Ооба», - деди.

Ошондо Саъд ибн Муаз айтты: «Биз сага ыйман келтирдик, сени тастыктадык, сен алып келген нерсенин акыйкат экенине күбөлүк бердик жана мунун үстүндө кулак салып итаат кылууга убада-шерт бердик. Эй Расулунулла, каалаганыңды кыл, биз сен менен биргебиз. Сени хак менен жиберген Затка ант, эгер бизге деңизди көрсөтүп ага шуңгусаң, биз да артыңдан эч бирибиз калбай шуңгуйбуз. Эртең душманга жолугуудан коркпойбуз. Биз согуш убагында сабыр кылабыз, туш келген убакта сага садыкпыз. Аллах бизге көзүңдү кубанта турган иштерди насиб кылаар. Сен бизди Аллахтын берекеси менен жолго башта». Саъд сөзүн бүтө электе Расулунулла ﷺдын жүзү кубанычка толду жана мындай деди: «**Жүрө бергиле жана курсант болгула, чындыгында, Алла Таала эки нерсенин бирин мага убада кылды. Аллага ант болсун, мен азыр эле душмандын кыйроого учураганын көрүп тургандаймын.**» («Исламий мамлекет» китеби).

Ушул жетекчилик услуб менен Расулунулла ﷺ мусулмандардын рухун көтөрүүгө жана аларды кайраттандырууга жетишти, согуш жүз беришинен мурда нусрат жөнүндө кушкабар берди. Бул бир тараптан, башка тараптан, мухажир жана ансарлардын өкүлдөрү аркылуу кошуундун ыраазылыгын алып жана алардын ыктыяры менен согуш токтоткон кабыл алды. Ыктымал, Расулунулла ﷺ тарабынан алардын ыраазылыгы менен согуш токтотконун кабыл алынышы согуш майданында бекем турууга себеб болот. Андан кийин согушту баштоодон мурда керектүү нерселерди белгилөө гана калды. Т.а. душмандын жайгашкан ордун, санын жана даярдыгын билүү, кошуунга лагерь тигиле турган жайды жана согуш майданын белгилөө о.э. мусулман чалгынчылары аныктаган координаттарга ылайык согуш планын түзүү калды. Ибн Исхак Мухаммад ибн Яхя ибн Хиббандан риваят кылып айтат: «Расулунулла ﷺ бир араб карыянын жанына келип, андан Курайш жөнүндө, Мухаммад жана анын сахабалары жана ага жетип келген хабарлар жөнүндө сурады. Ошондо карыя: «Мага кимдигиңди айтмайын сага эч бир хабар айтпаймын», - деди. Расулунулла ﷺ: «Эгер, бизге хабар айтсаңыз биз да айтабыз», - деди. Карыя: «Сенден ал гана, бизден бул ганабы?», - деди. Расулунулла ﷺ: «Ооба», - деди. Карыя айтты: Мага жетип келген хабарга ылайык, Мухаммад жана анын сахабалары баланча күнү чыккан. Эгер, мага хабар берген киши туура айткан болсо, алар бүгүн баланча жайда», - деп Расулунулла ﷺ жайгашкан жайга ишара кылды.

Карыя сөзүн улантты: «Мага жетип келген хабарга ылайык, Курайш баланча күнү чыккан. Эгер, мага хабар берген киши туура айткан болсо, алар бүгүн баланча жайда», - деп Курайш жайгашкан жайга ишара кылды. Ал сөзүн аяктап: «Силер кимсиңер?», - деди. Расуллаллах ﷺ: «Биз сууданбыз», - деп кайтып кетти... Ибн Исхак Бану Саламадан болгон кишилердин мындай дешкенин риваят кылат: Хубаб ибн Мунзир ибн Жамух айтат: «Эй Расуллаллах, бул жай Аллах сизди түшүргөн, биз үчүн баруу жана барбоодо ыктыяр болбогон жайбы же бул раъйбы, согушпу жана айла-амалбы?». Расуллаллах ﷺ: «Бул раъй, согуш жана айла», - деди. Хубаб ибн Мунзир айтты: «Бул жакшы жай эмес, адамдарды тургузун, биз аларга караганда сууга жакыныраак жайга баралы. Биз ал жерге жайгашып алардын артындагы кудуктарды көмүп таштайбыз жана бир көлмө куруп, аны сууга толтурабыз, кийин аларга каршы согушабыз. Ошондо биз суу ичебиз, алар иче алышпайт». Расуллаллах ﷺ: «Жакшы раъй билдирдин...», - деди. Ибн Исхак Абдуллах ибн Абу Бакрдан Саъд ибн Муаздын мындай дегенин риваят кылат: «Эй Аллахтын пайгамбары, сизге чатыр тигип ал жерге улооңузду даярдап, кийин душманыбыз менен согушка кирбейлиби?! Эгер, Аллах бизди азиз кылып, душмандарыбыз үстүнөн жеңишке жетиштирсе, бул биз каалаган нерсе болот. Эгер башкача болсо, сиз улооңузга минип артыбызда каалгандарга жетип аласыз. Анткени, бул жерге сиздин алдыңызга келбей артта калган кишилер да бар. Эй Аллахтын пайгамбары, биз сизди жакшы көргөндөй алар да сизди жакшы көрүшөт. Эгер, алар сиздин согушка киришиңизди билишкенде артта калышмак эмес, Аллах алар менен сизди коргойт эле. Алар сизге достук кеңеш берип, сиз менен бирге жихад кылышмак». Ошондо ﷺ ага жакшы мактоолор окуду жана ага жакшылык тилеп дуа кылды». (Сирати ибн Хишам, 1-том, 616 – 621-бет).

Кийин Расуллаллах ﷺ кошуундун саптарын тартипке келтирди. Мухаммад ибн Исхак Хиббаа ибн Васиъден, ал өз коумунун шейхтеринен риваят кылган хадисте айтат: «Расуллаллах ﷺ Бадр күнүндө сахабаларынын саптарын тартипке келтирди. Ал заттын колунда жаанын огу болуп, аны менен саптарды тартипке келтирди. Бану Ади ибн Нажжар союздашы болгон Сувад ибн Газийя алдынан өткөндө анын саптан чыгып турганын көрүп, курсагына ок менен уруп: «Эй Сувад ибн Газийя туура тур», - деди... (Табарий Тарыхы, 2-том, 446-бет). Расуллаллах ﷺ кошуун

артынан жүргөн жөө аскерлерге Кайс ибн Абу Саъсаа Амр ибн Зайд ибн Авф ибн Мабзулду башчы кылып дайындады. Ага кошуун суудан (кудук алдынан) үзүлгөн убакта мусулмандарды саноону буюрду. Ал бул үчүн Абу Анба кудугунун алдына барып аларды санады жана бул жөнүндө Расулуну ﷺ га хабар берди. Ал өзүнүн алдынан эки кишини мушриктердин алдына барып хабар алып келе турган тыңчы кылып дайындады. Алар Сабс ибн Амр жана Адий ибн Абу Загба болуп, экөөсү ансарлардын союздашы болгон Жухайна уруусунан болгон. Алар Бадр кудугуна барып, маалымат топтошту, кийин Расулуну ﷺ дын алдына кайтып келишти. (Имтаул Асма, 1-том, 84-бет).

Чоң Бадр казатындагы жетекчилик жана мыкты план түзүү өнөрүнүн ушул кыскача шархынан кийин мусулмандардын бүгүнкү вакилигине токтолуп өтөбүз. Бүгүн мусулмандардын кайраттуу, мыкты план түзүүчү жана мусулмандар үчүн жан күйдүргөн жетекчиси жок. Мусулман акимдери кыянатта баш болуп, алар өлкө-жаранды колонизатор кафирге тапшырып коюшту. Алар өлкө-жаранды колонизатор кафирге белек кылышты. Биз билгендей, Хафиз Асад Кунайтара кулашынан мурда ал яхудийлердин колу менен кулатылганын жарыя кылды. Король Хусайн болсо, анын кошууну яхудийлер алдында биринчи ок атылгандай качуулары үчүн аларды эски куралдар менен куралдантты. Анвар Садат болсо, 1973-жылдагы октябрь согушунда Мисир кошууну Бар-Лев линиясы жана Сувайш каналын жарып өтүүгө жетишкенден кийин, кала берсе, Аришке жетип баргандан кийин согушту токтотууга буйрук берди. Бүгүн болсо, Эрдаган «Фурат калканы» амалияты менен Халаб шаарын Сирия режимине тапшырды жана «Зайтун бутагы» амалияты менен Шам козголоңун сатты. Ал бул амалияттары менен «залим падышалыктын» жетекчилеринин катарынан орун алды. Бирок, залимдердин түнү канчалык узун болсо да, Ислам жана мусулмандар азиздикке жетише турган күн, Пайгамбарлык минхажы негизиндеги рошид Халифалык таңы жакын.

Бадр кошуунунун аскерий сакафаты – жихадий сакафат

Аллах Табарак ва Таала айтат:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا حِزْبًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ أَلْسِنَةٍ﴾

«Эй пайгамбар, момундарды согушка шыктандыргын!» [8:65]

Шавканий айтат: «Аллах Тааланын «Момундарды согушка шыктандыргын» деп айткан сөзү: аларды козгогун жана түрткүн дегени. Шыктандыруу сөзүнүн лугаттагы мааниси: күчөтүлгөн

шыктандыруу... (Фатхул Кадир, 2-том, 370-бет). «Зилал» китебинин автору айтат: «Кийин момундарды Аллах жолунда согушууга чакыруу буйругу келди. Ар бири даяр болуп, ар бир жүрөк даярданды, ар бир нерв жана тамыр курчуп, жүрөктөргө катыржамдык жана ишеним кирди... (Фи Зилалил Куръан, 3-том, 1549-бет).

Анас ибн Малик رضي الله عنه дан риваят кылынган хадисте Расуллаллах صلى الله عليه وسلم айтат:

«قَوْمُوا إِلَى جَنَّةِ عَرْضِهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ»

«Кендиги асман менен жерчелик бейишке шашылгыла». Умайр ибн Хумам Ансарий: «Эй Расуллаллах, бейиштин кендиги асман менен жердейби?», - деди. Расуллаллах صلى الله عليه وسلم: «Ооба», - деди. Ал: «Ах-ах», - деди. Ошондо Расуллаллах صلى الله عليه وسلم: «Сени «ах-ах» деп айтууга эмне үндөдү?», - деди. Ал: «Эй Расуллаллах, анын калкынан болуу үмүтү», - деди. Расуллаллах صلى الله عليه وسلم: «Сен анын калкынансың», - деди. Ошондо ал курмаларды алып, жей баштады. Кийин: «Бул курмаларды жеп бүтүшүм мен үчүн өтө узун өмүргө тете», - деп, курмаларды таштап, мушриктерге каршы тээ өлтүрүлгөнгө чейин согушту». (Муслим сахихи).

Жогорудагы айтылгандар ушуга далалат кылат, жихадий аскерий сакафат фарз болуп, ал аскерий фандарга киргизилиши керек. Себеби, ал жихад өкүмдөрүнөн. Жихад болсо, башка калктарга исламий даъватты жеткирүүнүн шарый тарыйкаты. Бадр кошууну ушул сакафатты иш жүзүндө өздөштүрүүдө биринчилерден болду. Расуллаллах صلى الله عليه وسلم согуштан мурда мусулмандарды согушка чакырып, аларды сабырга жана душман алдында кайрат менен турууга үндөдү о.э. аларга Аллах жолунда жихад кылуунун жана шейит болуунун ажрын сыймыктуу кылып көрсөттү. Ошондуктан, мусулмандар душманга жакындашканда алардын алдында бейиш көрүндү жана кудум намазга сапка тургандай өлүм үчүн сапка турушту. Алардын көзүнө кыйынчылык жана машакаттар арзыбас болуп көрүндү, Аллах Субханахунун ыраазылыгына жетүү үмүтүндө учурай турган бардык кыйынчылыкка сабыр кылышты. Чоң Бадр казатында мусулман согушкердин рухиятына аскерий сакафаттын таасири күчтүү болду. Умайр ибн Хумам курмаларын таштап, мушриктерге кандай атылып киргенине, ал тургай, шейит болуп Аллахка туш болгонго чейин аларга чабуул кылганына карагыла! Муаввиз ибн Афрага жана Муаз ибн Амр ибн Жамухка карагыла! Алар жаш болушканына

карабастан, Абу Жажлга чабуул кылышты жана Бану Махзум курчап турганына карабастан, ага сокку берип кулатышты.

Мунун тескериси катары, 1967-жылы яхудий вужуду алдында жеңилүүгө учураган араб мамлекеттеринин кошуундарынын аскерий сакафаты Исламдагы аскерий саясатка негизделген жихадий аскерий сакафат болбогон. Балким, ал душманды күчсүз кылып көрсөтүүнүн ордуна анын кубатын көбүртүп көрсөтө турган аскерий саясатка негизделген мекенчилдик же улутчулдук сакафат эле. Мындай сакафат менен тарбияланган араб согушкери душманга каршы жүрөгү коркуудан титиреген абалда чыкты. Ошондуктан, ал яхудийлер кошууну алдында бир нече күн да тура албады. Сахнаштырылган ушул сахна оюнунда мубарек Фалестин жери шерменделерче яхудийлерге тапшырылганына тарых күбө. Бүгүнкү күндө «терроризмге» (Исламга) каршы согуш мусулман армиясынын аскерий сакафатында борбордук орунду ээледі. Муну менен мусулмандар өз ортолорунда күчтүү-кудуреттүү болуп калышты. Алар Америка, Россия жана яхудийлерге каршы бир сап болуп туруунун ордуна бири-бирин кырышууда. Ошентип, Аллахтын жолунда жихад кылуу бекер кылынды жана кафир мусулман өлкөлөрүндө каалагандай иш кылып жатат. Фалестин текке кетти, Афганистан, Чыгыш Түркстан, Крым жана башка өлкөлөр басып алынды. Кургактыгыбыз, деңизибиз жана аба мейкиндигибиз колонизатор кафир үчүн каалагандай иш кылган майданга айланды. Мусулман армиялары кафирдин аракеттерин күзөтүп турат, анын кол салуусуна каршы жооб кылбай жатат. Мусулман армиялары кафирлерди ээрчип, кээде биргелешкен аскерий машыгууларга катышса, кээде Яман, Ирак, Сирия жана Афганистанда мусулмандарды кыргын кылып кафирдин буйруктарын аткарууда.

Бадр кошууну жана акыйда роботасы:

Мадинаи Мунаварада Ислам жана акыйда роботасы негизинде түзүлгөн исламий коомго окшоп, Бадр кошууну да исламий акыйда негизинде түзүлдү. Кошуундун курамы теги Аднаний болгон мухажирлерден жана теги Кахтаний болгон Авс жана Хазраж ансарларынан түзүлдү. Бул кошуунда араб, хабаш жана румдук болгон түрдүү тек аралашып кетти, таптык айырмачылык жоголду. Азат кылынган кулдар да башкалар сыяктуу тең укуктуу болду. Жогорку топтун төмөн топтон афзелдиги таква менен гана болду. Алардын баары – Аллах алардан ыраазы болсун – улуттук

өздүктөрүн четке ыргытып, Расулуллах ﷺдын байрагы астында биригишти. Аллах Таала айтат:

﴿وَأِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي يُدْخِلُ يَدَكَ فِي بَيْتِكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾ وَأَلْفَ بَيْنٍ قَدْ وَهَبَهُمْ لَوْ أَنْتَقَمْتُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا لَقَيْتُمْ قَوْمًا يُؤْتُونَ مِنْكُمْ قُلُوبَهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾

«Эгер, алар сени алдамакчы болушса, анда, албетте сага Аллахтын Өзү жетиштүү. Ал сени Өз жардамы жана момундар менен кубат берген жана алардын (момундардын) жүрөктөрүн бириктирген Зат. Эгер жердеги бар нерсени сарфтасаң да алардын жүрөктөрүн бириктире албаган болоор элең. Бирок, Аллах аларды бириктирди. Албетте, Ал кудуреттүү, даанышман» [8:62-63]

Мухажирлер өз тегин унутушту, ансарлар (Буас күнүндөгү) эскерүүлөрүн четке кагышты. Мусулмандар арасындагы кулдар саййидге айланып, Курайштын эң тандалган кишилерине каршы күрөштө биринчи саптан орун алышты жана алардын кылычтары бир сапта көтөрүлдү. Алар Аллахка, Расулуна жана момундарга дос, куфр жана кафирлерге душман болушканы үчүн Аллахтын душмандарын – алар эң жакын туугандары болсо да – өлтүрүштү, туткунга алышты. Ибн Асакир Ибн Сиринден риваят кылып айтат: «Абдуррахман ибн Абу Бакр Бадр күнүндө мушриктер менен бирге эле. Ал Исламга кирген соң атасына: «Сиз Бадр күнүндө мага туш келдиңиз жана мен сизди өлтүрбөй кайтып кеттим», - деди. Ошондо Абу Бакр: «Бирок, эгер сен мага туш келгениңде мен кайтып кетпейт элем», - деди. (Суютийдин Халифалар тарыхы китеби, 33-бет).

Аллах Тааланын:

﴿لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ﴾

«Аллахка жана Акырет күнүнө ыйман келтирген коум Аллах жана Расулу сызган сызыктан чыккан кимселер менен – ал тургай, алар өздөрүнүн аталары, же уулдары, же ага-унилер, же тууган-уруктары болушса да – достошуп жатышкандарын таппайсың» [58:22]

сөзүнүн тафсириңде Куртубий айтат: «Ибн Масъуд «Бул аят Абу Убайда ибн Жаррах жөнүндө түшкөн, ал Бадр күнү (башка орунда Ухуд күнүндө деп келет) атасы Абдуллах ибн Жаррахты өлтүргөн» дейт. (Куртубий тафсири, 17-том, 307-бет). Мусъаб ибн Умайрдын бир ата-энеден болгон иниси Абу Азиз ибн Умайр ибн Хишам

туткундар арасында эле. Абу Азиз айтат: «Иним Мусъаб ибн Умайр жана мени туткунга алган ансарлардан болгон киши жанымдан өттү. Ошондо Мусъаб: «Анын колун бекем байлагыла, себеби, анын энеси өтө бай, ыктымал, ал үчүн көп байлык берер», - деди. (Сийрати Ибн Хишам, 1-том, 645-бет).

Ибн Исхак айтат: «Мага илим ээлеринин кээ бирөөлөрү Расуллала ﷺдын мындай дегенин риваят кылышты:

«يَا أَهْلَ الْقَلْبِ، بِنَسْ عَشِيرَةِ النَّبِيِّ كُنْتُمْ لِنَبِيِّكُمْ، كَدَّبْتُمْوَنِي وَصَدَّقْتَنِي النَّاسُ، وَأَخْرَجْتُمْوَنِي
وَأَوَانِي النَّاسُ، وَقَاتَلْتُمْوَنِي وَنَصَرْتَنِي النَّاسُ...»

«Эй кудук калкы, өз пайгамбарын жалганга чыгарган пайгамбар уругу кандай гана жаман. Анткени, силер мени жалганга чыгардыңар, ал эми, адамдар мени тастыкташты. Мени чыгарып жибердиңер, адамдар башбаанек берди. Мага каршы согуштуңар, адамдар мага жардам берди...». (Бидая ва Нихая, 5-том, 151-бет). Расуллала ﷺ муну менен Бадр күнү өлтүрүлгөн мушриктерди назарга алган. Бул сөздөр мусулмандар аларды кудукка ташташкандан кийин айтылган. Исламий акыйда робитасы ошол убакта Араб жарым аралына өкүмдарлык кылган бардык робиталардан өзгөчөлөнүп турган бекем робита болду. Мусулмандар ушул акыйда менен ойгонушту. Бул ойгонуу аларды өнүктүрдү жана аларды адамдардан өзгөчөлөнгөн бир умматка айлантты. Алар чоң-кичине бардык куфр күчтөрдөн ушул акыйда менен үстөм болушту. Ал тургай, аларга бүткүл арабдар, Фарс жана Рум ыктыярдуу же мажбурий моюн сунду.

Мен бүгүнкү мусулмандар кафир душмандары алдында жеңилүүгө учурашканынан кандай зыян көрүшкөнүн билишпейт деп ойлойм. Анткени, алардын өлкөлөрү колонизаторлукка жана мекенчилдикке негизделген мамлекеттерге бөлүнүп кетти.

Алар Аллахка садык болушту, Аллах да аларга садык болду:

Абу Хурайра رضي الله عنه Расуллала ﷺдын мындай дегенин риваят кылат:

«إِنَّ اللَّهَ – عَزَّ وَجَلَّ – أَطَّلَعَ عَلَى أَهْلِ بَدْرٍ فَقَالَ: اْعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ، فَقَدْ غَفَرْتُ لَكُمْ»

«Аллах Азза ва Жалла Бадр катышуучуларына карап мындай деди: «Каалаганыңарды кылгыла, Мен силерди кечирдим». (Муснади Ахмад). Бадр катышуучулары Аллахга садык болду, Аллах да аларга садык болду. Алар Ислам мамлекетин тикелешкенде Аллахка садык болушту. Кийин, Расуллала ﷺдын

буйругу менен согушка чыгышканда Аллахка садык болушту. Бул согуш чоң Бадр казаты болду. Алар Аллахка садык болуп, Анын жана Расуллалах ﷺдын буйругун аткарышканы үчүн ушул улуу казатта Аллах аларды Өз алдынан болгон аскерлер менен колдоп-кубаттады. Мусулмандар денесине ырахат тартуулоо үчүн Аллах аларды Өзү тарабынан уйкуга бөлөдү. Ошондо алар күчтүү жана согушка даяр болуп ойгонушту. Алардын үстүнө жаан жаадырып, алардан шайтан васвасасын кетирди. Мусулмандар жайгашкан жай кумдуу болгону үчүн жаан кумду басканга ыңгайлуу кылды. Мушриктерге жаан катуу жаап ал жай балчыкка айланды. О.э. Аллах аларды периштелер менен колдоп-кубаттады жана кафирлердин жүрөгүнө коркуу салды. Аллах Субханаху айтат:

﴿ذُ يُعْثِرِكُمْ لِّلْعَاسِ أَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنزِلُ عَلَيْكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَكُم بِهِ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْسَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُنزِلَ بِهِ الْأَمْطَارَ ۗ إِنَّ تَوَجُّعِي رَبِّكَ إِلَيَّ لَأَنِّي مَعَكُمْ فَذُوبُوا لِّلَّذِينَ آمَنُوا سَاقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّغَبَ فَأَظْهِرُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَأَظْهِرُوا مَتَهُمْ كُلَّ بَنَانٍ﴾

«Ошондо көңүлү ток болушуңар үчүн силерди Өз тарабынан уйкуга чөмүлткөн жана тазартып, силерден шайтан азгырыгын кетирүү үчүн дилиңерди бир жана кадамыңарды бекем кылуу үчүн, үстүңөргө асмандан жамгыр жаадырган. Ошондо Роббиң периштелерге: «Албетте, Мен силер менен биргемин, демек, силер ыйман келтиргендерди бекемдегиле! Мен кафир кимселердин дилдерине коркуу саламын. Анан, алардын моюндарын үзгүлө, бүткүл бармактарын чапкыла», деп вахий кылган» [8:11-12]

Аллах Расуллалах ﷺга түшүндө мушрикти аз кылып көрсөтүү аркылуу өз кудуретин көрсөттү:

﴿ذُ يُرِيكُمُ اللَّهُ فِي مَنَاكٍ قَلِيلًا وَلَوْ أَرَادَكُمُ كَثِيرًا لَّفَقَسْنَاكُمْ وَلَآتَنَّاكُمْ فِي الْأَمْرِ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ سَلَامٌ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ﴾

«Сага түшүңдө Аллах аларды аз көрсөткөнүн эсте! Эгер, сага аларды көп көрсөткөндө, албетте алар суз тартып калган жана бул иш туурасында тартышып калган болоор элеңер. Бирок, Аллах силерди мындан сактады. Албетте, Ал дилдерди ээлеп алган сырларды билүүчү» [8:43]

Мужахид айтат: «Набий ﷺ түшүндө аларды аз санда көрдү, кийин муну сахабаларына айтып берди. Аллах муну менен момундардын кадамын бекем кылды...». (Куртубий тафсири, 8-том, 22-бет). Аллах Таала кылына турган ишти ишке ашыруу т.а. мушриктерди ыйлата турган жайларына түртүү жана

мусулмандарды Аллахтын нусратына ишенген абалында алга басууга үндөө үчүн мушриктердин көзүнө мусулмандарды аз кылып, мусулмандардын көзүнө мушриктерди аз кылып көрсөткөн убагында Аллахтын кудурети көрүндү:

﴿وَإِذْ يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ الْفَتْحِ فِي أَعْيُنِكُمْ قَيْلًا وَيَقْلِبُكُمْ فِي أَعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا ۗ وَإِلَىٰ لِلَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ﴾

«Аллах жасала турган ишти ишке ашыруу үчүн кагылышкан чагыңарда силердин көзүңөргө аларды аз кылып көрсөткөнүн, алардын көздөрүнө болсо силерди аз кылып койгонун эстегиле! Бардык иштер Аллахка кайтарылат» [8:44]

Ибн Масьуд رضي الله عنه айтат: «Алар көзүбүзгө аз болуп көрүндү, ал тургай, мен жанымдагы кишиге «Көрүп жатасыңбы, алар жетимиш кишиби?», - дедим. Ал: «Менимче алар жүз», - деди. Кийин биз бир кишини туткунга алып, ага: «Канча элеңер?», - деп сурадык. Ал: «Миң киши элек», - деди. Саддий айтат: «Мушриктердин кээ бирөөлөрү: «Кербен өтүп кетти, демек, силер кайткыла», - дешти. Ошондо Абу Жахл: «Силерге эми эле Мухаммад жана анын сахабалары көрүнгөндөйбү? Аларды түп-тамыры менен жок кылмайынча кайтпагыла, Мухаммад жана анын сахабалары жүзгө да жетпейт», - деди. (Багавий тафсири, 2-том, 298-бет).

Ибн Асирде мындай келет: «Абдулмутталибдин кызы Атика Меккеге (Абу) Замзам келишинен үч күн мурда коркунучтуу түш көрдү. Ал көргөн түшүн агасы Аббаска айтып, андан сыр сактоону суранды. Ал мындай деди: «Төөгө минген адамды көрдүм, ал Абтахка келип токтоду. Бийик үндө: «Эй али гудар (бапаасыздар) үч күн аралыгында өлүп таба турган жайыңарга келгиле!», - деп бакырды. Атика айтат: «Мен анын алдына адамдар топтолгонун көрдүк. Кийин мечитке кирди, кийин төөсүн айдап Каъбанын артына токтоду. Кийин ушинтип дагы бакырды. Кийин төөсүн айдап, Кубайс дөңсөөсүнө чыгып, ушинтип дагы бакырды. Кийин бир чоң аска бөлүгүн алып, ылдыйга тоголотту. Ылдыйга тоголонгон аска майдаланып кетти. Меккеде аска бөлүгү кирбеген бир да үй калбады»... «Курайш Жухфага жеткенде Жухайм ибн Салт ибн Махрама ибн Мутталиб ибн Абдуманнаф түш көрдү. Ал мындай деди: «Мен түшүмдө аттын үстүндө келген бир кишини көрдүм. Анын жанында төөсү бар эле. Ал: «Утба, Шайба, Абу Жахл өлтүрүлдү» деди жана алардан башка ошол күнү өлтүрүлгөн адамдарды айтты. Дагы сөзүн улантып мындай деди: «Көрдүм, ал төөсүнүн кекиртегине уруп, кийин аны лагерь орнотулган жайга

коё берди. Анын каны жетпеген бир да чатыр калбады». Ошондо Абу Жахл: «Бану Мутталибден дагы бир пайгамбар табылды, эртең ким өлтүрүлүшүн билип алат», - деди. (Камил фиттарих, 2-том, 13-17-бет). Бул эки түштүн Курайш кафирлеринин рухиятына таасири күчтүү болду. Ошондуктан, алар согушка экиленип чыгышты. Мусулмандардагы эрдик аларда жок эле. Себеби, эки жакшылыктан бирине т.а. нусрат же шахадатка ишенген абалда согуш майданына чыккан мусулман менен жүрөгүндөгү жек көрүүсү жана колго алмакчы болгон бир ууч динарлар үчүн согушка кирген кафирдин ортосунда чоң айырма бар.

Аллах Таала «Фуркан күнү» деп аталган чоң Бадр казаты мына ушундай. Мусулмандар мубарек Рамазан айында Бадр казатындагы о.э. ушул мубарек айда жүз берген ар бир казат жана согуштагы азиздик жытын сезишти. Алар Халифалык кулатылгандан бери жүз Рамазанды азиздик даамын татпай жана нусрат кажыржамдыгын сезбей өткөрүштү. Согушка жөндөмсүз, Америка, Россия, Европа жана яхудийлерди дос туткан акимдердин колу астында мусулмандар кандай азиздик даамын татышсын?! Мындай акимдер жөнүндө Аллах Таала айтат:

﴿يَسِّرُ لِلْقَائِمِينَ بَرَاءَانَ لَهُمْ عَدَابًا أَلِيمًا ۖ لَاتَدِينُ بِدَعْوَتِ الْكُفْرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۗ أَلْيَبْتَغُونَ عَنْدَهُمُ الْغُرَّةَ فَإِنَّ الْغُرَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا﴾

«Андай мунафыктарга алар үчүн жан чыдагыс азап бардыгынан «кушкабар» айтып койгун! Алар момундарды коюп кафирлерди дос тутушат. Алар ошол кафирлердин алдынан күч-кубат издешеби?! Анткени, бардык күч-кубат Аллахка таандык» [4:138-139]

Бирок, бул акимдер качып кутулгус каза эмес. Себеби, акимдердин сарайлары аларды кулатууга жана алардын кыянатынан адамдарды куткарууга даяр турган Уммат агымына туруштук бере албай турган даражада алсыз. Алардын айыбы ачылып, жараксыздыгы белгилүү болду, карамүртөздүктөрүн жашырып турган чүмбөттөр түштү. Алардын кече ваххабий (салафий) шейхтердин тонун кийгендери бүгүн ачык эле Америкага малайлык, саткындык кылып жатышканына күбө болуп жатабыз. Бийликке келүү үчүн исламий ураандар артына жашынып адамдарды алдап жаткан айрым кишилер бүгүн Ирак жана Шамда терроризмге каршы күрөшүүгө чакырып жатышат. Кече «Америкага өлүм» деп кыйкырып жаткандар, бүгүн тайпачылыкка чакырып Куддуска жардам көрсөтүүгө иштетилбеген куралдары

менен мусулмандарды өлтүрүп жатышат. Алар «Куддус кошууну» деп Куддус аты менен атаган кошуунду түзүшкөн. Бирок, бул кошуун Куддуска жардам көрсөтүү үчүн таптакыр аракетке келбеди.

Халифа гана, калкан болгон имам гана мусулмандарды кордуктан куткарат. Халифага байъат берилиши менен мусулмандар бир мамлекетке биригишет. Халифанын кыйкырыгы менен мусулман армиясы жеңил болобу, оор абалда болобу (т.а. кааласа, каалабаса да) Аллах жолунда жихадка чыгат. Мусулман армиясы яхудийлерге каршы согушуп, аларды өлтүрөт жана Американы жеңет. Аллах Американын кемелерин жана базаларын бизге олжо кылып берет. Кала берсе, биз Америкага каршы өз үйүндө согушабыз. Арабыздагы жаштар: «Эй Халаб жана Гута козголоңдору, биз Россиядан, Башардан жана мусулмандарга азар жеткирүүгө батынгандардын баарынан өч алабыз», - деп кыйкырышат. □

**ХИЗБ-УТ-ТАХРИР МУЧӨСҮ МУХАММАД МУХАЗЗИБ ХАФФАФ –
КУРБАНЧЫЛЫК КАНДАЙ БОЛУШУ КЕРЕКТИГИ ЖӨНҮНДӨ
БҮГҮНКҮ КҮНДӨГҮ МУУНГА ЖАРКЫН ҮЛГҮ**

﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ﴾

**«Момундар арасында Аллахка берген убада-шертинде
бекем турган кишилер бар»**

Хажарий Саид – Яман

Аллах Таала азиз Китебинде мындай дейт:

﴿أَمْرٌ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ﴾

**«Же Аллах силердин араңардан ким туура жолдо
күрөшкөнүн, ким сабыр кылганын таптакыр билбей туруп
жаннатка киребиз деп ойлодуңарбы?!»** [3:142]

﴿مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ﴾

**«Аллах момундарды силер болгон мына ушул абалда таштап
коюучу эмес. Али Ал жаманды жакшыдан бөлөт»** [3:179]

﴿الْم ﴿ أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ﴿ وَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ

مِن قَبْلِهِمْ فَلْيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلْيَعْلَمَنَّ الْكٰذِبِينَ﴾

**«Алиф, Лам, Мим. Адамдар: «Ыйман келтирдик» дешээри
менен эле сыноо кылынбастан таштап коюуларын
ойлоштубу?! Акыйкатта болсо, Биз алардан мурунку
кишилерди сынаган элек го! Анан албетте Аллах чын сүйлөгөн
кишилерди да, жалганчы адамдарды да анык билет»** [29:1-3]

Ушул аят карималар Аллах Азза ва Жалланын бизди шексиз
сынашын, Ал ушул сыноо менен ким Аллахка ишенгени үчүн
бейишке киришин, ким Аллахка ишенбегени үчүн бейиштен –
Аллах сактасын – куру калышын билерин, момун пенденин батылга
каршы хак позицияда турушун текшерип жатканын икая кылууда.
Мавла Субханаху андай кишилерди мактап айтат:

﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ

يَنْتَظِرُ ﴿ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا ﴿ لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّٰدِقِينَ بِصَدَقَتِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنٰفِقِينَ ﴿ إِنَّ

شَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ ﴿ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا﴾

«Момундардын арасында Аллахка берген убадасында бекем турган кишилер бар, алардын айрымдары өз убадасына турушту, айрымдары болсо ынтызар, алар өзгөртүшкөн жок. Аллах чынчыл болгон кишилерди чындылдыктары себептүү сыйлоо, мунафыктарды болсо эгер Өзү кааласа азапка кириптер кылуу, же тооболорун кабыл алып, (күнөөлөрүн кечирүү) үчүн (ушул сыноого дуушар кылды). Аллах Кечиримдүү жана Мээримдүү» [33:23-24]

Анас ибн Малик айтат: «Бул аят менин абам Анас ибн Назр туурасында түштү. Ал Расулуллах ﷺ менен бирге Бадр согушуна күбө боло албады жана мындан катуу капа болуп: «Эгер, Аллах мага бирер согушту насиб кылса, шексиз Аллахка эмне кылышымды көрсөтөм», - деди. Ухуд согушу болуп, мергенчилер буйрукту бузушкан күнү Анас ибн Назр мушриктерди каршы алып шейит болду. Алган жарааттары көптүгүнөн улам аны таанып болбоду, карындашы аны бармагынан гана тааныды».

Баса белгилөө لازым, Куръани Карим биз үчүн ибрат болгон момундарды зикр кылды. Мисалы, Гаафир сүрөсүндөгү Фиръавн үй-бүлөсүнөн болгон бир момун кишинин позициясы сыяктуу. Кээ бир уламалар Гаафир сүрөсүн момун сүрөсү деп аташкан. Фиръавн үй-бүлөсү Аллахтын расулу Муса ﷺдын оозунан айтылган Аллахтын даъватына каршы чыгып, Мусаны өлтүрүүгө чыгышканда, ушул момун киши мындай дейт:

﴿وَقَالَ رَجُلٌ مُّؤْمِنٌ مِّنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكُ صَادِقًا يُصِيبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ﴾

«Фиръавн үй-бүлөсүнөн болгон, өз ыйманын жашырып жүргөн бир момун айтты: «Бир кишини «Менин Роббим Аллах» дегени үчүн өлтүрөсүңөрбү?! Акыйкатта болсо, ал силерге Роббиңер тарабынан анык далилдерди келтирген. Эгер, ал жалганчы болсо, жалганы өз мойнуна. (Бирок) эгер чын сүйлөгөн болсо, силерге ал убада кылып жаткан (азаптардын) айрымдары жетип калат го! Албетте Аллах чектен ашуучу, жалганчы кишилерди хидаят кылбайт» [40:28]

Куръан бизге бир момун Ясин Хабиб Нажжар жана анын позициясы жөнүндө икая кылат. Ал коумун Аллахтын расулдарына

ээрчүүгө жана аларды жалганчыга чыгарбоого даъват кылып, хак позицияны карманды. Аллах Таала ал киши жөнүндө мындай дейт:

﴿وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَنْفَوْرٍ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٦﴾ اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْئَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾ وَمَا لِي لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تَرْجِعُونَ ﴿٣٨﴾ ءَأَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ ءَالِهَةً إِنْ يُرِدْنِ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَّا تُغْنِ عَنِّي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا وَلَا يُنْقِذُونِ﴾

«Бир киши шаардын бир четинен шашып келип айтты: «Эй коумум, бул элчилерге ээрчигиле! Өздөрү хидаятта болгон жана силерден эч бир сыйлык сурабай тургандарга ээрчигиле!». Ал айтты: «Эмнеге мен өзүмдү Жаратканга ибадат кылбайын? Силер да жалгыз Ага гана кайтарыласыңар. Мен Ал Заттын ордуна (жансыз буттарды) кудай кылып алайынбы?! Эгер, Рахман мага бирер зыян кылууну кааласа, алардын колдоолору мен үчүн эч нерсеге жарабайт жана алар мени куткара алышпайт» [36:20-23]

Ушул аяттарда Хабиб Нажжар өз коумуна: «Батыл жана анын тарапкерлери силерге да, мага да пайда келтире алышпайт, эгер Аллах мага бирер зыянды каалаган болсо, мени куткарууга урунсаңар да, таптакыр куткара албайсыңар», деди. Бирок, коуму ага кулак салбай, мына ушундай салих бир пендени өлтүрүштү. Ушул пенде жөнүндө Аллах айтат:

﴿قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَلَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ﴾

«Бейишке кир» деген буйрук берилди, ал: «Кана эми коумум да мени Роббим кечиргендигин жана мени ызат-урматтуу кишилерден кылганын билишкенде», деди» [36:26-27]

Бул кишинин өлтүрүлүшү жөнүндө көп сөздөр бар. Кээ бирөөлөр анын ташбараң кылынганын айтышса, башкалар кафирлер баары бир болуп аны өлтүрүшкөнүн айтышат. Ибн Исхак өзүнүн айрым сахабаларынан, алар Ибн Масъуддан риваят кылат: «Мушриктер Хабиб Нажжарды ушундай бир даражада буттары менен тепкилешти, ичегилери чыгып кетти».

Булар бир нерсеге далалат кылат т.а. хак даъватты көтөрүп чыгып жаткан киши өтө үрөй учурган түрдө өлүм тапса да, бирок, бул Аллах тарабынан ызат-урматтуу болуп эсептелет. Анткени, Аллах Таала Хабиб Нажжардын өлүмүнөн кийин мындай дегенин зикр кылды:

﴿قَالَ يَلَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ ﴿۳۶﴾ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ﴾

«(Хабиб Нажжар) айтты: «Кана эми коумум да мени Роббим кечиргендигин жана мени ызат-урматтуу кишилерден кылганын билишкенде» [36:26-27]

Хабиб Нажжар анын өлүмүнөн кийин Аллах тарабынан ызат-урмат менен сыйланганын коумунун билишин каалады. Бирок, коумунун акыбети зыян менен аяктады. Аллах Таала айтат:

﴿وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَىٰ قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ﴿۳۷﴾ إِنَّ كَانَتْ

إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَاِذَا هُمْ خَمِدُونَ﴾

«Биз (Хабиб Нажжарды өлтүрүшкөндөн) кийин анын коуму үстүнө (аларды кыйратуу үчүн) асмандан эч кандай аскер түшүрбөдүк. Биз түшүрүүчү болбодук. Болгону бир гана коркунучтуу кыйкырык болду да, ошол заматта алар «өчүп» калышты» [36:28-29]

Хак даъват о.э. бул даъваттын Аллахтын ыраазылыгын сездирген позицияда туруу менен ырахат алган калкы бар болгон соң, ар кандай замандагы жана мекендеги даъват жүгүн көтөрүүчүлөрдүн башына мына ушундай сыноолор түшө берет. Расуллалах ﷺ дан мурунку өткөн коумдордун абалы да ушундай болгону жөнүндө Куръанда айтылган. Ал заттын жашосунда болсо, сыноолор сахабаларга жеткен.

О.э. Расуллалахтан кийин да сыноолор кайра-кайра уланууда. Алар ырайымсыздыгы жагынан мурункулардан кем болбой жатат. Мына, биз өз заманыбызда да ушундай бир курбанчылык жана шейиттиктин күбөсү болуп турабыз, алардын бири шейит Мухаммад Мухаззиб Хаффаф. Мухаммад Мухаззиб Хаффаф Хизб-ут-Тахрирдин Ливиядагы мүчөлөрүнүн бири болуп, анын курбанчылыгы жана шейиттиги ушул өлкөнүн тогуту жана фиръавны Каддафийге каршы күрөштө көрүндү.

Шейит Мухаммад 1947-жылы Гарян вилаятынын Кавасим айылында туулган. Ал Ливиянын Триполи универстетинин машина жасоо факультетин аяктады. Көптөгөн исламий кыймылдар менен таанышып чыгып, Хизб-ут-Тахрирге мүчө болду. Шейит Мухаммад фикирий жана саясий аракеттердин баары менен жакшы алакада болду. Муну менен бирге, камак ичиндеги жана сыртындагы бардык исламий жетекчилер менен да мамилеси жакшы болду.

Идеологиялык күрөш жана түрдүү идеялар менен толо майданда шейит Мухаммад 1970-жылы май айында өткөрүлгөн белгилүү «Ыңкылап идеясы форумунда» Ливия Ыңкылап Командачылыгы Кеңешинин эки мүчөсү майор Башир Хавадий жана майор Умар Махиший о.э. Муаммар Каддафий менен кезикти. Форумда шейит Мухаммаддын билдирген көз караш Муаммар Каддафийдин жана эки майордун көз караштарынан тереңди жана объективдүүлүгү менен өзгөчөлөнүп турду. Ал тургай, шейит Мухаммад өз көз карашы менен Ливиядагы жана Ислам дүйнөсүндөгү саясий сахнаны идирек, фарасат о.э. терең аң-сезим негизинде түшүнгөн. Бул болсо, ошол күндөн тартып режимде шейитке карата душмандык пайда кылды.

Шейит Мухаммад тыным билбей аракет кылышынан, чырайлуу жана таасирдүү услубдарды колдонушунан о.э. анын фикирлери кеңири жайылышынан улам режим кооптонуп, 1973-жылы апрелде аны камакка алды. Бул окуя камакка алуу кампаниясы башталган жылдын аягында т.а. бешинчи жылы болду т.а. куугунтуктоо жана камакка алуу кампаниясы Каддафийдин белгилүү «Зуара сөзү» артынан башталып, Ливиядагы бүткүл интеллигенттер, саясатчылар жана окумуштуулар да аман калбаган. Мунун артынан «маданий ыңкылап» деп аталган миссия башталды, көптөгөн китептер жок кылынды о.э. фикирлерге, идеяларга жана көз караштарга тыюу салынды, аскерий абал жарыяланды. Ошол убакта Ливия башынан өткөргөн башаламандык жүзөгө келди.

Шейит Мухаммад менен бирге агалары Ахмад жана Фараж да камакка алынды. Фараж беш жылга өкүм кылынып, кийин оорусу менен каза болду, Аллах рахмат кылсын. Ахмад эки жарым жыл камакта олтуруп эркиндикке чыкты. Шейит Мухаммадга өлүм жазасы аткарылган күндүн эртеси анын энеси да көз жумду. Атасы токсонунчу жылдардын аягында дүйнөдөн өттү, Аллах анын ата-энесин рахматына алсын. Шейит Мухаммад үйлөнө элек болчу, анын денеси үй-бүлөсүнө тапшырылбады жана каякта жерге берилгени да белгисиз. Ливия режими шейит Мухаммад камакка алынган убакта андай ысымдагы туткундун бар экенин четке какты жана адатынча «балаңыз камакта жок» деди. Кийинчерээк режим ага карата жасаган кылмышын моюнга алды, бирок, денесин үй-бүлөсүнө тапшырбады.

Жогоруда айтканыбыздай, шейит Мухаммад өзүнүн катарлаштары менен бирге ошол карагаша «Зуара сөзүнөн» кийин кармалып, камакка алынды жана ал жерде катуу кыйноолорду башынан өткөрүштү. Кийин айыптоо бөлмөсүнө алынып келинип, ошол жерде эч кандай айып коюлбастан коё берилишти. Бирок, бул нерсе Муаммар Каддафийди тынчсыздантты жана ал зекетип: «Аларды

кайтырышыңар керек», - деди. Хизб мүчөлөрү камактан азат кылынган күнү кайра камакка алынышты жана он айдан кийин «элдик сотко» өткөрүлүштү.

Сот шейит Мухаммадды он беш жылга эркинен ажыратты. Бирок, бул өкүм да Каддафийди канааттандырбады жана ал камакта өмүр бою олтурушу керек деген мазмунда буйрук берди. Акыбетте, шейит Мухаммаддын он беш жылдык өкүмү өмүр бою эркинен ажыратуу өкүмүнө өзгөртүрдү. Кийин өмүр бою өкүмү өлүм жазасына өзгөртүлдү жана мунун себебин «Ыңкылапчылар өкмөтү» гана билди. Мындай өзгөрүүлөрдүн сыры жөнүндө Ливия студенттеринин жалпы союзунун «Al-Awda» журналы «Шейит» аттуу макалада жарыялады:

«... Шейит Мухаммад Хаффафта камактан чыгуу мүмкүнчүлүгү бар эле, ага өз абийирин сатуу сунушталды. Бирок, ал шейиттердин жана салихтердин жолун тандады. Силердин эсиңерде болсо керек, шейит Муаммад Хаффафтын улуу, сыймыктуу жана нарктуу позициясы тарыхта жазылып калды. Тогуз Каддафий аны өмүр бою камак жазасы менен коркутканда шейит Мухаммад кубат, чынчылдык жана ыйманга толо ушул сөздү айтты: **«Мен үчүн бул сыймык!»**.

Шейит Мухаммаддын өмүр бою эркинен ажыратуу өкүмүн өлүм жазасына өзгөрткөн нерсе көбүрөөк дал ушул нерсе болгон. Ливия студенттеринин жалпы союзу шейит Мухаммадды урматтоо менен эскерип, хижрий 1403-жылы зул-каъда, миладий 1983-жылы августта үчүнчү студенттер конференциясын өткөрдү. Конференция «Шейит Мухаммад Мухаззиб Хаффафтын кенференциясы... бактылуу келечек үчүн» деп аталды.

Шейит Мухаммадды өлтүрүү услуги кандуу болду жана бул Ливия режиминин элге, өлкөгө жана Мухаммад дын рисаласына карата душмандыгын көрсөттү. Өлүм жазасы аткарылган күнү эртең менен саат жетиде шейит Мухаммадды Каддафийдин кабинетине алып келишти, алар бетме-бет жолугушту. Тогуз андан: «Сен дагы эле кылган ишиңе өкүнбөдүңбү?», - деп сурады. Мухаммад ага: «Өкүнгүдөй, кимибиз Аллахтын Китебине каршы чыктык?», - деп жооб берди. Каддафий: «Алып кеткиле муну!», - деди.

Ливия режими Триполи универстетинин студенттерин, профессорлорун жана кызматкерлерин о.э. орто мектеп окуучуларын университет аянтына мажбурый топтоду. Себеби айтылбады. Студенттер бирер күтүлбөгөн кабар айтылса керек деген ойго барып, бири-биринен сурап башташты: «Эмнеге топтолдук?»; «Университет профессорлору же студенттердин бири сыйланса керек»; «Жаңы коллеж, китепкана же лабораториянын ачылышы болсо»; «Эл аралык билим алкагында конок келген»; «Ыңкылап каармандарынын бири

сыйланса керек»; «Өлкө жетекчиси сапар кылып, улуу Республикабыздын жетишкендиктери туурасында сөз сүйлөсө керек»... Жыйынга чакырган кимселердин оюнда эмне турганынан кабарсыз жыйын катышуучулары мына ушундай божомолдорду айтып жатышканда аянттын ортосуна көчмө дар алынып келинди... Университеттин сыртына машина токтоп, ичинен бир жигитти алып түшүштү, жигитти алып келишкенге чейин айланада «иттер» тынымсыз үрүп, жулкунуп жатты. Мына ушундай күтүлбөгөн «тарбиялык» көрүнүш алдында адамдардын бардык божомолдору жокко чыкты, баарынын үрөйү учуп, жигитти дарга алып келген иттердин гана үрөйү учпады, алар эң жийиркеничтүү түрдө өлүм тапкан ээлерине садык жана ыхлас менен итаат кылышты. Кийин ушул чогулган илимий жамаат алдында Хизб-ут-Тахрир мүчөсү Мухаммад Мухаззиб Хаффафты дарга асылды... Муну менен чектелишпеди, «Жашыл маданий ыңкылаптын» «билгичтеринин» бири дарга асылгандын денесин термелтип: «Бул агент, бул агент!», - деп кыйкырды.

Ошол 1983-жылы 7-апрель күнү дагы фалестиндик төрт мугалим (Халид Хумайс, Насир Мухаммад Сарис, Али Ахмад Ивазуллах, Бади Хасан Бадр) дарга асылды. Алар Ливиянын Аждабия шаарында сабак берип жүргөн орто мектептин аянтчасында окуучулардын көз алдында дарга асылды.

Шейит Мухаммад Мухаззиб Хаффафтын салих, ак көңүл жана чырайлуу хулктуу о.э. Аллахтын Китебине жана Расул ﷺдын сүннөтүнө амал кылып, фикир, акыйда жана ахлакта Ислам баалуулуктарына амал кылган инсан болгонуна баары күбөлүк берет. Шейит Мухаммад берешен, абийирдүү жана кайраттуу болуп, талкууларды кылып, көптөгөн халкаларды даярдап келген, бир нече маърифий, ижтимаий жана фикирий иш-чараларга салым кошкон. Ушундай жакшы фазилаттарына кошумча, ал сабакта баарынан алдыңкы болгон. Бир сөз менен айтканда, Хизб мүчөсү Мухаммад Мухаззиб Хаффаф өзү Уммат эле.

Алар шейитибизди өлтүрүшүнөн мурда өз принцибинен баш тарттыруу үчүн он жыл тынымсыз камактан чыгарбастан, кыйноолорго салышты... Бирок, шейит Мухаммаддын ыйманы, убада-шерти жана кайраты тогуттардын оюнан үстөм келди. Фитна, коркутуу жана кыйноо услубдарынын бири да шейит Мухаммадды убадасынан кайтара албады, позициясынан кымындай четтете албады. Бул Исламий баалуулуктар жана принциптер үчүн бекем туруунун ажайып үлгүсү. Мухаммад ушул баалуулуктарга жана принциптерге ыйман келтирип, алар менен жашады жана алар үчүн жанын курман кылды.

Ооба, сыноо шексиз болот. Аллах аны бейишке кирүү үчүн шарт кылган. Таза ыфластан ажырасын: ким хак тарапта, кимдер хак калкы, ким Аллах жолунда жихад кылып, хак үстүндө сабыр кылып жатат... ким батыл тарапта турат, кимдер батыл калкы, кимдер Аллах жолунда жихад кылабай жатат, Анын ыраазылыгы үчүн аракет кылбай жатат... ачык болсун.

Биз бүгүнкү күндө адамдар бир нече түрдө экенине күбө болуп жатабыз: бири хак калкынан болуу үчүн хакты издеп жатышат жана хак тарабында турушат. Шейит Мухаммад Мухаззиб Хаффаф ушундай адамдардан эле. Дагы бири жалган сөздөрдү таратуучулардын сабында турушат, алар акыйкатка каршы күрөшүп жатышканын билсе да ушундай кылышат. Дагы бири бар, алар көпчүлүк... алар хакка да кызыгышпайт, батылга да! Өздөрү каалагандай жашоону каалашат, батыл Аллах Азза ва Жалланы ыраазы кылбашына, Аллах батылды жок кылып, ордуна хакты тикелөөнү буюрганына көңүл да бурушпайт. Дагы бир бар, алар хакты билишет, батылды да таанышат, батылга жакын жүрүшпөйт жана анын тарабында турушпайт. Бирок, Аллах Субханаху ва Тааланы ыраазы кыла турган эч бир позицияны карманышпайт.

Мухаммад Мухаззиб Хаффаф зулумга каршы туруп, хакты айтып Роббиси алдына сапар алды жана Роббиси жолунда жан берди. Аны өлтүргөн кылмышкер канкор Муаммар Каддафий да ошол окуядан жыйырма сегиз жыл өтүп өлдү, анын тагдыры ушундай кор-жийиркеничтүү өлүм менен аяктады, бардык тогут акимдерге үлгү болуп калды. Өлүмүнөн мурда Каддафий ачык куфр менен өкүм жүргүздү, Ислам өкүмдөрүн бузду жана акаараттады... Аллахка мына ушундай карамүртөз кылмыштар менен жолуга турган болду. Бул эки адамдын ортосунда үлкөн айырма бар. Албетте мында акыл ээлери үчүн үлгү бар.

Биз биринчи түргө таандык адамдарды ушул сыноодон ийгиликтүү өтүштү деп билебиз. Анткени, алар оболу хакты издеп, аны таанып жатышат, кийин ага амал кылышууда, анын тарабында туруп, ага даъват кылып, хак жолунда аракет кылып жаткандар менен бирге аракет кылышууда. Алар нафси-каалоолоруна ээрчишкен жок, тескерисинче, Аллах Субханаху ва Тааланы ыраазы кыла турган бардык амалдарга баш ийишүүдө. Ал эми, бейтарап позицияда туруп, уттурган түргө келсек, алар күрөштүн маңызын түшүнүшпөдү жана бул дүйнөгө эмнеге келишкенин да билишкен жок. Эртең андайлардын кара барактары Роббилери алдында ачылат жана алардан: «Баланча күндө эмнеге акыйкатты сүйлөбөдүң?» деп суралат. Ал: «Эй Роббим, адамдардан коркуп сүйлөбөдүм», - деп жооб

берет. Робби: «Коркууга акылуу Мен элем», - дейт. Андайларга Расуллалах ﷺ кандай позицияны кармануу керектигин ачык баян кылган:

«أَلَا وَإِنَّ رَحَاَ الْإِيمَانِ دَائِرَةٌ، فَدُورُوا مَعَ الْكِتَابِ حَيْثُ يَدُورُ، أَلَا وَإِنَّ السُّلْطَانَ وَالْكِتَابَ سَيَفْتَرِقَانِ، أَلَا فَلَا تُفَارِقُوا الْكِتَابَ، أَلَا إِنَّهُ سَيَكُونُ عَلَيْكُمْ أُمَرَاءُ، إِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ أَصَلُّوكُمْ، وَإِنْ عَصَيْتُمُوهُمْ قَتَلُوكُمْ قَالُوا: كَيْفَ نَصْنَعُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: كَمَا صَنَعَ أَصْحَابُ عِيسَى بْنِ مَرْيَمَ، حُمِلُوا عَلَى الْخَشَبِ، وَنُشِرُوا بِالْمَنَاشِيرِ، مَوْتٌ فِي طَاعَةِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنْ حَيَاةٍ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ»

«Билип койгула, ыйман тегирмени айланып турат. Китеп айланган тарапка аны менен бирге айлангыла. Билип койгула, жакында салтанат менен Китеп бөлүнөт. Ошондо силер Китептен ажырабагыла. Эсинерде болсун, жакында силердин үстүнөргө амилдер башчы болот. Аларга итаат кылсаңар силерди адаштырат. Аларга каршы болсоңор силерди өлтүрөт. Сахабалар сурашты: «Бизди эмнеге буюрасыз, я Расуллалах?» дешти, айтты: «Ийсанын сахабалары кылган ишти кыласыңар. Алар жыгачтарга мыкталышты, ара менен араланышты. Аллахка итаат кылып өлүү Ага күнөөкөр болуп жашоодон жакшыраак».

Ушул хадис Умматка хак тарабында турууну жана хак үстүндө бекем туруу үчүн жандар курбан кылынса да, батылдан четтөөнү шарттоодо. Эми, акыркы түрдөгүлөргө т.а. фасык, залым, фажир аким тарабында турган, анын ыраазылыгы үчүн фатваларды берип, ага ишенип, аны актап, ага жардам берүү үчүн даъватты көтөрүп чыккандарга каршы күрөшүп жаткандарга келсек, алар Кыямат күнүндөгү азапта ушул акимге шерик болушат. Негизи, алар диндерин акимдердин дунясы үчүн сатып жиберешкен... Бул кандай гана жаман соода жана кандай гана жаман акыбет.

Мухаммад Мухаззиб Хаффаф сыяктуу адамдардын позициясы – Аллах Субханахуну ыраазы кыла турган позиция. Аллах Тааладан бизди ушундай адамдардын жолунан жүрүүнү сурайбыз. Хак Субханахундан бизди рушд-хидаятта кылышын, бизге акыйкатты көрсөтүп, ага амал кылышыбызды, батылды көрсөтүп, андан алыс жүрүүбүздү насиб кылышын тилейбиз. Акырында айтарыбыз: бүткүл ааламдар Роббиси – Аллахка мактоолор болсун. □

«Израиль» социалдык тармактар аркылуу араб жаштарын өзүнө тартууда

«Вашингтон Пост» гезити «Израилдеги» кабарчысы Рут Эглаштын макаласын жарыялады. Кабарчы айтышынча, «Израиль» расмий түрдө дипломатиялык алакалар орнотулбаган араб мамлекеттери менен «Санарип дипломатия» (социалдык тармактар жана интернет аркылуу байланышуу) аркылуу мамилелерди өнүктүрүүгө аракет кылууда. «Арабия 21» каналы которгон макалада айтылышынча, Фейсбуктагы баракчаларды жана тышкы иштер министрлигине караштуу социалдык тармактарды жетектеген Линда Минухин өзүнчө элчиге айланып калган. Анын максады яхудийлер менен биздин ортобуздагы окшош жана ортоктош баалуулуктарды көрсөтүү. Гезитте келгендей, Минухин айтат: «Силер түшүмгө эмес, эгип жаткан урукка карагыла. Мен аны өстүрөсүңөр деген үмүттөмүн». Рут Эглаш «Израиль» тышкы иштери министри Кацтын ушул сөздөрүн келтирет: «Бул араб жана мусулман дунясы менен байланышуунун башкача жолу». Гезитте Тель-Авив университетиндеги Моше Даян ысымдуу Жакынкы Чыгыш жана Африка изилдөө борборунун башчысы Ози Робинин ушул сөздөрү ачыкталган: «Биз көрүп турган абал – өткөөл доор». Роби кошумчалашынча, араб дунясынын 60%ы отуз жаштан кичүү жарандарды түзөт. Алар чет элде окууну каалашат... Бүгүн адамдар «Израиль» проблема эмес деп билишет.

Эглаш айтат: «Көпчүлүк видеолор Фалестин-«Израиль» келишпестигине аралашпайт, алар «Израиль» сакафатын жана жашоосун көрсөтөт». Макалада келишинче, Минухин он кишиден турган топ менен тышкы иштер министрлигинде иштейт. Алар Фейсбук, Твиттер, Инстаграм жана Ютуб каналдарында араб тилинде баракчаларды ачышкан. Алардын араб мамлекеттеринде он миллиондон ашуун катталуучулары бар.

Ал-Ваъй: бул «Израилдин» айла-амалдуу услубдарынан. Абал башаламан учурда «Израиль» исламий калктар менен тынчтык орнотмокчу. Ал сунуштап жаткан нерседен сак болуу لازым. Т.а. алардын интернеттеги баракчаларына кирбөө керек.

«Вашингтон Пост»: 2019-жыл козголондор жылы эмес, сабак ала турган өзгөрүүлөр жылы болду

«Вашингтон Пост» гезити Жэксон Дилге тиешелүү макаланы жарыялады. Жэксон Дил «Арабий 21» каналы которгон макаланы ушундай сөздөр менен баштайт: «Дүйнө бойлоп түрдүү региондордо элдик козголоңдорго күбө болгон 2019-жыл бүттү, Судан жана Алжирде узак жылдар бийликти ээлеп келген акимдер четтетилди... Ливан жана Ирак премьер-министрлери болсо, кызматынан кетишти. Жэксон Дилдин оюна ылайык, 2019-жылдын өзгөчөлүгү ушул – бул жылы демократиялык жана диктатор режимдер демонстранттарды сүйлөшүү, чегинүү жана реформа өткөрүүгө убада берүү аркылуу моюн сундурушту. Бул болсо, жетекчилер Тяньаньмэнь аянтындагы окуялардан жана Асаддын жырткычтыгынан сабак алганына ишара кылууда. Демек, режимдер жырткыч деп аталгысы келбейт. Бул нерсе айрым режимдерди кулодон сактап калды. О.э. саясий өзгөрүү мүмкүнчүлүгүнө эшиктер ачылган, буга 2019-жылдагы окуялар далил». Дил айтышынча, Чили өкмөтү социалдык нааразылыктар башталганда 100 миң жумуш орундарын түзүүгө багытталган 5,5 миллиард доллар көлөмүндө каражат жумшоону жарыя кылган. О.э. айына 1,3 миллион үй-бүлөгө жардам көрсөтүлүшү, эң аз айлыкты жогорулатуу, саламаттыкты сактоо боюнча жаңы программа кабыл алуу жөнүндө жарыялады.

Ал ишара кылышынча, бул жерде ишке ашырылган эң жакшы нерселердин бири ушул – өкмөт диктатор Августо Пиночет доорунда жазылган конституция маселесинде апрель айында референдум өткөрүү туурасында оппозиция менен келишим түзгөн. Жазуучу айтышынча, мунун натыйжасы катары узак жылдардан бери Чили калкынын кыжырдануусуна себеб болгон социалдык программалар жана таълим тармагында кеңири өзгөрүүлөр болушу мүмкүн. Дил айтат: «Анык айтуу кыйын болсо да, эгер чегинүүлөр болсо, Ливан жана Иракта ушул программа колдонулушу мүмкүн. Лекин, демонстрациялар уланып жаткандыктан ыхтымалдуу нерсе». Жазуучу минтип эскертет: «Ирактагы бир канча саясатчылар жаңы шайлоолорду өткөрүүгө чакырып жаткан болсо, Ирак жана Ливанда конституцияны өзгөртүү жөнүндө чакырыктар айтылууда. Эки мамлекеттин тарыхына таянып, жакын арада өзгөрүү жүз бериши ыхтымалдан алыс деп айта алабыз. Лекин, каршылыктар көчөдөн парламентке өтүшү мүмкүн». Дил айтат: «Бул козголоң эмес, сабак алса боло турган өзгөрүү болот».

Ал-Ваъй: бул макала региондо гана эмес, дүйнөдөгү мамлекеттерде жүз берген козголоңдорго алакадар макала. Бул болсо,

<p style="text-align: center;">ААЛАМ МУСУЛМАНДАРЫНЫН КАБАРЛАРЫ</p>	<p style="text-align: center;">قال رسول الله ﷺ: «أَمْسَلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يَخْذُلُهُ وَلَا يَحْقِرُهُ» «Муслман муслмандын боордошу. Ага зулум кылбайт, аны таштап койбойт жана кемсинтпейт»</p>	<p style="text-align: center;">ААЛАМ МУСУЛМАНДАРЫНЫН КАБАРЛАРЫ</p>
---	---	---

бүгүн дүйнө бойлоп өкүмдарлык кылып жаткан жана оор ахвалды жүзөгө келтирген капиталисттик хазарат ийгиликсиздикке учураганын көрсөтүүдө. Ал эми, муслман өлкөлөрүндө жүз берген козголоңдор болсо, бир үзүм нан үчүн болгон козголоңдор эмес... Алар Умматтын жоголгон өздүгүн кайтаруу жана анын Исламий Уммат сыфатындагы маселелерин табанный кылышына алакадар козголоңдор. Уммат бардык тармактагы мухтаждыктарын жетиштүү даражада камсыздай турган бир бүтүн Исламий мамлекетте жашоону каалайт.

Индия индус мамлекетин тикелөө үчүн муслмандарга душмандык кылууда

Индус өкмөтү Индиядагы муслмандарга жолдогон «Кош келбегин» деген мазмунда Индия парламентине өлкөдө жашап жаткан муслман качкындарга жана мигранттарга жарандык алуу укугуна тыюу салган мыйзамды кабыл алууга урухсат берди. Өзгөртүлгөн жарандык мыйзамга ылайык, жаңы Индия жарандыгын алуу кайсы динге таандыктыгы негизинде жүргүзүлөт. Ушул мыйзамдын кабыл алынганынан көрүнүп тургандай, демократиялык Индус-мушрик мамлекети деген нерсени тикелөөгө аракет кылып жаткандар өз арзууларын жүзөгө чыгара турган план түзүшүүдө. Айтылышынча, бул мыйзамдан башка максад көздөлгөн. Ал да болсо, Индияда муслмандарды экинчи даражадагы жаранга айлантуу жана Бангладештен келген индустарга жарандык берүү. Бул болсо, мамлекеттин сакафий багытында өзгөрүү жүз беришине алып барат. Мунун артынан индустар олуттуу түрдө жалаң индустарга таандык мамлекетти тикелөөгө аттанышат. Ушуну унутпоо керек, Индия премьер-министри Моди баскынчы «Израиль» менен 2014-жылы эки тараптуу келишим түзгөн. Бүгүн алардын ортосундагы алакалар күчөгөн. Индия «Израилдин» курал-жарактарын эң көп сатып алган мамлекетке айланган. О.э. ал коопсуздук маселелеринде, жырткыч нерселерди ишке ашырууда жана Кашмирдеги баскынчылыкты дагы да күчөтүүдө «Израиль» куралдарын жана каражаттарын колдонууда. Жаңы курулуп жаткан турак-жайларга келсек, кудум Фалестиндин Батыш Жээгинде яхудийлер жашап жаткандай, аларда да индустар жашашууда. Ошондуктан, өзгөртүлгөн жарандык мыйзам диний өзгөчөлүккө негизделген, ал дунянын түрдүү жайларынан келип жаткан яхудийлерге «Израиль» жарандыгын алышына урухсат берген «Израиль» кайра тикеленүү мыйзамынын жаңырыгынан башка нерсе эмес. Индия бүгүн ушул көрүнүштөгү индус мамлекетин курмакчы.

<p>ААЛАМ МУСУЛМАНДАРЫНЫН КАБАРЛАРЫ</p>	<p>قال تعالى: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ﴾ «Албетте момундар ага-инилер».</p>	<p>ААЛАМ МУСУЛМАНДАРЫНЫН КАБАРЛАРЫ</p>
<p>Ал-Ваъй: этибар берсеңер, бул региондо Исламга жана мусулмандарга каршы кырсыктуу союз түзүлгөнү байкалат. О.э. Кытайдын уйгурларга каршы зулumu, Индиянын Кашмирге каршы зулumu жана жарандык мыйзам о.э. Мьянманын рохинжа мусулмандарына кол салганы ачыкталат... Трамп жана анын Исламга душман тышкы иштер министри Помпеонун жасап жаткан иштери о.э. яхудийлер башаламандык чыгарып жатканы жана адамдарды Исламдан жана мусулмандардан коркутуп жатканы (т.а. исламофобия) айтылган кылмыштардан алыс эмес... Биз баарына айтабыз, эгер Исламий Уммат тирүү Уммат болбогондо, дүйнөлүк айла-амал бул көрүнүштө аларга каршы чогулмак эмес.</p>		
<p>Трамп аскерий офицерди Иракта ыфлас аскерий кылмыштарга аралашканына карабастан кечирүүдө</p>		
<p>Америка президенти Дональд Трамп Иракта аскерий кылмыштарга аралашканына карабастан кечирген бригада командири Америка деңиз флотунун күчтөрүнүн аскерлери жаман жоруктар менен мүнөздөгөн. Аларга ылайык, ал карамүртөз, психопат жана адамдарга жамандык кылган адам. Жогору даражадагы жооптуу Кори Скотт «Нью-Йорк Таймс» гезитине мындай интервью берген: «Атайын операциялардын командири, айыпкер Эдди Галлахер ар кандай кыймылдаган нерсени өлтүрүүнү каалаган». Социалдык тармактарда тараган видеодо «SEAL 7» атайын тобунун мүчөсү Галлахер жашы 12ден ашпаган баланы бутага алып жатканы жана кырсыктуу жараат алган туткунга бычагын сайып жатканын айтып берген. Галлахер июль айында аскерий сот тарабынан акталган жана анын адам өлтүрүү айыбы бекер кылынган. Лекин, ИШИМ туткунун сүрөткө алуу айыбы менен наамы төмөндөтүлгөн. Бирок, ноябрь айында президенттин аралашуусу аркылуу анын бардык айыптары бекер кылынган жана наамы да кайтарылган. Галлахердин адвокаты «Нью-Йорк Таймс» гезитине берген интервьюсунда: «Видеолор жалгандарды жана карама-каршылыктарды камтыганы үчүн ал акталды», - деди. Гезитте ачыкталгандай, тергөөчүлөр иликктеген видеолордо аскерлер Галлахерди эсинен танган туткунду бир нече жолу себебсиз бычактаганын, андан кийин шаттуу болгонун айтышкан. Аскерлердин бири Галлахердин аракеттери өз өмүрүндө көргөн эң ыфлас нерсе болгонун баса белгилеген».</p> <p>Ал-Ваъй: бул бир көздүү дажжал болгон Американын адилети. Буга таң калуунун кажети жок. □</p>		

КУРЪАНИ КАРИМ САБАГЫНДА

الَّذِينَ يَكْلُونَ الرِّبَاَ لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي
يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ
مِثْلُ الرِّبَاِ وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَاَ فَمَنْ جَاءَهُ
مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ
وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧٥﴾
يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَاَ وَيَزِيدُ الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ
كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿٢٧٦﴾

«275. Рibaа кылгандар турушпайт,
ырас шайтан тийген келесо сыяктуу

турушат. Буга себеп алар: «Бай (соода) рibaага окшойт», - дешкени. Аллах байды халал, рibaаны харам кылган. Кимге Роббисинен насаат жеткен соң өзүн тыйса, анда, мурункулары (кечирилет) жана анын иши Аллахка таандык. Жана ким кайрадан кайтса, алар тозок ээлери жана анда түбөлүк калышат. 276. Аллах рibaаны жок кылат жана садакаларды арттырат. Аллах ар кандай күнөөкөр-кафилерди жакшы көрбөйт» [Бакара 275-276]

Хизб-ут-Тахрир амири Ата ибн Халил Абу Роштанын (Аллах ал кишини Өз коргоосуна алсын) «Тайсир фи Усулит Тафсир» аттуу китебинде мындай келет:

Аллах Таала Аллахтын жолунда халал, таза инфак кылгандар ажр-сообго татыктуу болорун баян кылгандан кийин, бул аяттарда харамга, Аллахка жана Пайгамбар ﷺ га күнөөкөр болууга сарфтагандардын акыбетин баяндап жатат.

Аллах бул аяттарда рibaаны зикр кылып, ал канчалык чоң күнөө экенин, аны кылган адамга азаб абдан катуу болушун баян кылууда.

1 – Аллах Таала сүткор жөнүндө мисал айтууда. Ал турушунда да, басышында да, отурушунда да кудум шайтан тийген жиндиге окшойт. Бир жайда тура албай, тынымсыз чайпалып турат. Анткени, ал рibaа менен сооданы бирдей деп эсептейт. Акыйкатта болсо, Аллах рibaаны харам, сооданы болсо халал кылды.

Кийин Аллах Таала жахилият учурунда болуп өткөн рibaанын күнөөсүн кечиришин айтып, муминдерге рibaа харам кылынганы

жөнүндөгү бул аят назил болгондон кийин Аллахка жана Пайгамбар ﷺ га итаат кылып, рибаадан тыйылууну, Аллах харам кылган нерсени халал кылып алгандарга оор азаб жетерин, андай адам тозок ээлеринен болуп, ал жерде түбөлүк калышын баян кылууда.

«**الَّذِينَ يَكُلُونَ الرِّبَا**» т.а. аны алган кимселер. Бул сөз андан fayдалангандардын баарына тиешелүү. «**يَكُلُونَ**» сөзү Куръани Каримде жамандоого далалат кылуу үчүн да колдонулган.

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكُلُونَ أَمْوَالَ آلِهَتِهِمْ ظُلْمًا إِذْمَا يَكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا﴾

«Жетимдердин мал-мүлкүн зулумдук менен жегендер шек-күмөнсүз өз курсактарына отту жутушат жана тозоктун отунда азабталышат!» [4:10]

﴿يَتَمَتَّعُونَ يَكُلُونَ كَمَا تَكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ﴾

«Кафирлер болсо айбандар сыяктуу жешип гана ырахаттанышат. Аларды жайы – тозок!» [47:12]

«**لا تُرْشِدُونَ**» т.а. Кыямат күнүндө...

«**إِلَّا يَرَى الشَّيْطَانُ**» т.а. алар кабрларынан кайра тирилип чыгып келе жатышканда кудум бул дунядагы жин тийген адамдай, чайпалып чыгып келишет. Бул алардын ошол күндөгү шерменделиги. Бул сөз рибаанын тыюу салынышы катый экенин көрсөтүп, анын харамдыгын дагы бир жолу баса белгилөөдө.

«**وَمِنَ الْمَسِيئِ**» т.а. жинди. Баланчага жин тийиптир дегенде ушул сөз колдонулат. «**خبطة**» сөзү тике тура албастан, көр төөдөй чайпалуу маанисин түшүндүрөт.

«**يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِئِ**» *«шайтан тийген келесоо сыяктуу»* аятынын тафсири жөнүндө бир канча риваяттар бар. Рожих сөзү ушул – инсан келесоо болуп калганда ага шайтан өзүнүн васвасалары аркылуу көбүрөөк таасир өткөрөт, бир канча нерселерди анын оюна салат. Натыйжада, ал чайпалып калат.

Шайтан аны кулатат, жинди кылат деген сөзгө келсек, аят андай деген жок. Аллах Таала «шайтан аны келесоо кылып, термелтет» деген жок. Балким:

﴿يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِئِ﴾

«шайтан тийген келесоо сыяктуу», - деп айтылууда. Т.а. ал келесоолугу себебдүү шайтан аны чайпалтат. Кыскасы, ал оболу келесоо болуп, кийин аны шайтан чайпалтууда.

О.э.:

﴿يَتَّخِطُّهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ﴾

киная жана мажаз деген сөз да бар. Алар кулаган адам жөнүндө ага жин тийди деген сөздү колдонушат. Андай дегендер жиндилик менен жин сөздөрүнүн өзөгү бир деп билишет. Бул сөз да маржух. Анткени, чыныгы маанини колдонуу үзүрлүү болуп калганда гана, мажазий мааниге өтүлөт. Бул жерде болсо чыныгы маанини колдонуу үзүрлүү болуп жаткан жок. Шайтан келесоонун мээсине ар түрдүү ойлорду салышы жана ошону менен анын чайпалтышы мүмкүн. Мына ушул нерсе шайтан аны чайпалтканы болот. Мындай мажазий мааниге таъвил кылгандар шайтан инсанды жинди кылышына жол берилбеген деп эсептешкендиктен адамды шайтан кулатат, шайтан аны жинди кылат дегендерге раддия билдирүү үчүн ушундай кылган болушу да мүмкүн.

﴿وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِّنْ سُلْطٰنٍ﴾

«Менде силердин үстүңөрдө эч кандай өкүмдарлык жок эле»

[14:22]

Экөөсүнүн тең сөзү маржух. Рожих сөз жогоруда биз айтып, баян кылып өткөн сөз.

Кызыгы, эки топ өз тафсирлеринде бири-бирин динден чыккандыкта айыптоого чейин барышканы байкалат. Акыйкатта болсо, аят экөөсүнүн тең фикирин катый айтпаган.

Мен да ушул аяттын тафсирине тиешелүү исро жана миърож окуясы жөнүндө келген бул хадистен башка бир да сахих хадис таппадым. Бул хадис да алардын эч биринин фикирин катый тастыктабаган. Пайгамбар ﷺ айтат:

«فَانطَلَقَ بِي جِبْرِيلُ فَمَرَرْتُ بِرِجَالٍ كَثِيرٍ كُلُّ مِنْهُمُ بَطْنُهُ مِثْلَ الْبَيْتِ الضَّخْمِ ... إِلَىٰ أَنْ يَقُولَ: فَإِذَا أَحَسَّ بِهِمْ أَصْحَابُ تِلْكَ الْبُطُونِ قَامُوا فَتَمَيَّلَ بِهِمْ بَطُونُهُمْ فَيَصْرَعُونَ، ثُمَّ يَقُومُ أَحَدُهُمْ فَيَمِيلُ بِهِ بَطْنُهُ فَيَصْرَعُ ... إِلَىٰ أَنْ يَقُولَ: قُلْتُ: يَا جِبْرِيلُ، مَنْ هَؤُلَاءِ؟ قَالَ: هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ»

«Кийин мени Жабраил ﷺ алып кетти. Көп кишилердин алдынан өттүм. Ар биринин курсагы чоң үй сыяктуу эле. Баягы курсагы салаңдагандар аны сезип калышса, орундарынан турушат жана курсактары аларды ийип, кулашат. Кийин алардын бири турат (турууга урунат) жана аны да курсагы ийип, кулап түшөт... Мен: «Эй Жабраил ﷺ, алар кимдер?», - деп сурадым. «Алар сүткорлор, келесоолугунан шайтан аны чайпалтып жаткан кишилерге окшоп турушат», -

деп жооб берди **Жабраил** ﴿عَلَيْهِ السَّلَامُ﴾.¹ Бул жерде курсактарынын оордугунан ийилип, кулаган сүткорлор жиндилигинен улам шайтан аны чайпалткан кимсеге окшотулууда.

Ушуга ылайык, алардын эч биринин фикирин катый тастыктаган бир да аят же хадис жок.

Ырас, ушундай болгон соң т.а. бул аятты тафсир кылган шарый хакикат жок болгон соң, демек, тилге кайрылуудан башка жол калбайт. Куръан араб тилинде назил болгон. Тилге кайрылганда биздин фикирибиз рожихтиги айкындашат. Биз «алар жиндилиги себебдүү шайтан аны чайпалтып жаткан кимсеге окшойт» дедик. Т.а. шайтан чайпалтышынан мурун анын жинди болгонун айттык. Кыскасы, киши мурун кандайдыр бир себеб менен жинди болгон, кийин шайтан өзүнүн васвасалары менен аны чайпалткан.

Кишини шайтан кулаткан жок т.а. жинди кылган жок. Эгер, андай болгондо бул мубарак аят жар кылган «من» харфы менен эмес, «ب» харфы менен келмек. Анткени, жар кылган «ب» харфы жабыштырууну билдирет. Т.а. ага жиндиликти шайтан жабыштырган деген маани чыкмак. Ошол эле учурда, бул жерде кинаяга жана мажазга да т.а. шайтанды өзүнүн чыныгы маанисинен мажазий мааниге көчүрүүгө да кажет жок. Анткени, аны чыныгы маанисинде колдонуу үзүрлүү эмес.

Кандай болбосун, ушуну айтабыз, биз ушуну рожих деп билебиз, лекин, бул сөзүбүздү катый кылып айтпайбыз, ким тил эрежелерине таянып, Куръан жана Суннат хукмдарына негизделип, мындан рожих сөз айтса, ошого ээрчилет.

Бу баян сезиле турган, өтө үрөй учурган баян. Анда сүткорлук кандай гана оор күнөө экендиги өз тастыгын тапкан. Бардык муфассирлер баян жөнүндө ихтилаф кылышкан болсо да, бул натыйжа тууралуу муттафак.

Аллах Таала ыйман менен өткөн бурадарларыбыздын өз тафсирлеринде кетирген каталарын магфират кылсын. Жардам Суралуучу – Аллах.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا أَلْبَيْعُ مِنَ الرِّبَا﴾

«*Бай (соода) рибаага окшойт*» т.а. алардын күнөөлөрүнүн оордугу үчүн жаман мисал кылып көрсөтүлгөн Аллах Тааланын бул сөзү:

﴿الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ﴾

⁽¹⁾ Ахмад: 2/353, 363. Харис ибн Усама муснады: 1/17. Ибн Мажа: 2/763, 2273

«*шайтан тийген келесоо сыяктуу*». Буга себеб, алар рибааны халал санап, рибаа байга окшойт дешкени. Мында аларга бул дуняда жана Акыретте жете турган кордук жана азабга далалат кылган нерсе бар.

{وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَاَ}

«*Аллах байды халал, рибааны харам кылган*». Бул алар рибаа менен байды теңешкени үчүн Аллах Таала тарабынан аларга берилген раддияны өз ичине камтыган жаңы сүйлөм.

{فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّهِ}

«*Кимге Роббисинен насаат жеткен соң*» т.а. кимге рибаанын харамдыгы жөнүндө насаат жеткен болсо. «*мен*» шарт калимасы болуп, «*жээ*»дан муаннастык белгиси түшүрүлгөнүнө себеб, анткени «*الموعظة*» муаннасы чыныгы эмес, балки ал «*وعظ*» маанисинде болот. Ошондуктан, фиъл музаккар келтирилген.

«*فَأَنْتَهَى*» калимасы «*جَاءَهُ*»га атф кылынган. «*فَأَنْتَهَى*» калимасы «*фа*» менен келгендиги кайтаруу жеткенде насаат алуунун бат, дароо болушуна далалат кылат.

«*فَلَهُ مَا سَلَفَ*» анда, *мурункулары (кечирилет)*». «*Фа*» шарттын жообу. Бул ушуну билдирет – харам кылынуудан мурун толук кылып алгандары андан кайтарып алынбайт. Харам кылынуудан мурун берген, лекин, али кайтарып албаган каражаттарына бул аят колдонулат:

{فَلَكُمْ رُغُوسٌ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلُمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ}

«*Баштапкы мүлкүңөр өзүңөргө. Залим да, мазлум да бобойсуңар*».

«*وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ*» жана анын иши Аллахка таандык т.а. анын келечектеги иши Аллахка таандык. Анткени, Аллах Субханаху анын рибаадан кайтышы канчалык экенин билет.

«*وَمَنْ عَادَ*» *Жана ким кайрадан кайтса*» т.а. ким рибаа байга окшойт деп мурунку абалына кайтса т.а. рибааны халал санаса.

«*فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ*» алар *тозок ээлери жана анда түбөлүк калышат*», анткени, ал рибааны халал дегенге кайтуу менен кафир болот жана Исламдан кайткан болот. Кафир болсо тозокто түбөлүк калат.

2 – Андан соң Аллах Субханаху кийинки аятта сүткордун жана садака кылгандын акыбетин баян кылууда. Аллах Таала рибаа малына бул дуняда береке бербейт, анын ээсине Акыреттеги оор азабды убада кылууда.

Аллах Субханаху садака кылганга береке берип, Акыретте ага абдан чоң ажр-сообду убада кылууда.

Кийин Аллах Таала аятты кафирлерди жаман көрүшүн баян кылуу менен бүтүрүүдө. Мында рибаа халал дегенге жана аны байга теңегенге кайткандар күнөөкөр кафирлер экендигине эскертүү ишарасы бар.

«*إِنَّ الرِّبَا وَإِنْ كَثُرَ فَعَاقِبَتُهُ إِلَى قُلٍّ*» т.а. рибаанын берекесин кетирет, ал көп болсо да. Ибн Масъуд Пайгамбар ﷺ дан риваят кылат:

«*إِنَّ الرِّبَا وَإِنْ كَثُرَ فَعَاقِبَتُهُ إِلَى قُلٍّ*»

«Албетте рибаа көп болсо да, анын акыбети аздыкка алып барат».¹

«*محاق القمر*» т.а. айдын кичирейип барышы.

«*وَيُرِي الْجَنَّةَ وَرَبِّي الصَّدَقَاتِ*» т.а. Аллах Таала бул дуняда садака малына береке берип көбөйтөт, Акыретте болсо анын сообун бир нече эсе кылып берет. Муслим риваят кылат, Пайгамбар ﷺ айтты:

«*إِنَّ صَدَقَةَ أَحَدِكُمْ لَتَنْتَعِ فِي يَدِ اللَّهِ فَيُرِيهَا لَهُ كَمَا يُرِي أَحَدَكُمْ فُلُوهُ أَوْ فَصِيلَهُ حَتَّى يَجِيءَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ وَإِنَّ اللُّقْمَةَ عَلَى قَدَرِ أَحَدٍ*»

«Силердин кимиңер садака берсеңер, ал Аллахка барып жетет. Аллах Таала бул садаканы кудум силер өз кулунуңарды же тайлагыңарды өстүргөндөй өстүрөт, жада калса, Кыямат күнү келсе, бир тоголок садака Ухуд тоосунун чоңдугундай болот».²

«*وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ*» т.а. рибааны халал деп куфрони ниъмат кылып жаткан ар бир кишини, рибааны жегендиктен о.э. Аллах жана Расулу ﷺ га күнөөкөр болууну улантып жаткандыктан жаман көрөт. «*كفّار*» калимасы мубалага сийгасында (күчөтүлгөн түрдө) келгени сүткорлук кылмышы абдан жамандыгына далалат кылат.

Үчүнчү аятта Аллах Таала Исламды хак деп итикад кылып жаткандарга жана анын шарый хукмдарын бекем кармап жаткандарга улуу ажр-сообду убада кылууда. Алар үчүн эч кандай кооп-коркунуч жок жана алар кайгырышпайт. □

(1) Ибн Мажа: 2270. Ахмад: 1/395, 424.

(2) Бухарий: 1321. Муслим: 1685.

**БЕЙИШ
БАКТАРЫ**

قال رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «إِذَا مَرَرْتُمْ بِرِيَاضِ الْجَنَّةِ فَارْتَعُوا»
Расулудлла ﷺ айтты: «Эгер бейиш бактарынан
өтсөңөр, (анын мол-көл мөмөлөрүнөн)

**БЕЙИШ
БАКТАРЫ**

**АЛЛАХ СУБХАНАХУ ВА ТААЛАГА БОЛГОН АНЫК
ИШЕНИМ ЖАНА АГА ТАВАККАЛ КЫЛУУ**

– Ибн Аббас رضي الله عنه риваят кылган хадисте Расулудлла ﷺ айтат:

«اللَّهُمَّ لَكَ أَسَلَمْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَإِلَيْكَ أُنَبْتُ، وَبِكَ خَاصَمْتُ.
اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِعِزَّتِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَنْ تُضِلَّنِي، أَنْتَ الْحَيُّ الَّذِي لَا يَمُوتُ، وَالْجَنُّ
وَالْإِنْسُ يَمُوتُونَ»

«Эй Аллахым, Сага моюн сундум, Сага гана ишендим, Сага гана таваккал кылдым, Сага гана тауба кылдым жана Сен үчүн душмандар менен согуштум. Эй Аллахым, Сенин күч-кудуретиндин акысы, Сенден баана сураймын. Сен жалгыз Аллахсың, мени адашуудан сактагың. Бардык жин жана инсандар өлгөндө да Сен өлбөй турган затсың». (Муттафакун алайх. Лафзи Муслимдики).

Ибн Аббас мындай дейт: ««بِسْمِ اللَّهِ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ» бизге жалгыз Аллахтын Өзү жетиштүү» деген калиманы Иброхим رضي الله عنه отко ташталганда айткан. О.э. Курайш адамдары Пайгамбар ﷺ га: «Силерге каршы адамдар (санаксыз аскер) чогулткан, корккула», - дешкенде Мухаммад ﷺ ушул жообду айткан...». (Бухарий риваяты).

– Абу Хурайра риваят кылган хадисте Пайгамбарыбыз ﷺ айтат:

«يَدْخُلُ الْجَنَّةَ أَقْوَامٌ أَفِيدَتُهُمْ مِثْلُ أَفِيدَةِ الطَّيْرِ»

«Жаннатка куштун жүрөгүндөй жүрөгү барлар кирет». (Муслим риваяты). Умар رضي الله عنه риваят кылган хадис жогорудагы хадисти тафсир кылат. Умар رضي الله عنه айтат: «Мен Расулудлла ﷺ дын мындай дегенин уккам:

«لَوْ أَنَّكُمْ تَوَكَّلْتُمْ عَلَى اللَّهِ حَقَّ تَوَكُّلِهِ لَرَزَقْنَاكُمْ كَمَا يَرْزُقُ الطَّيْرَ، تَغْدُوا خِمَاصًا
وَتَرُوحُ بِطَانًا»

«Эгер, силер Аллахка чыныгы таваккал кылганыңарда, Аллах силерди кушту ырызкыланткадай ырызкылантмак. Анткени, куш курсагы ач абалда чыгып кетип, курсагы ток абалда кайтат». (Тирмизий риваят кылган жана хасан хадис деген).

– Жабир риваят кылат: «Бир күнү Пайгамбарыбыз ﷺ менен бирге Нажд тарапка казатка чыктым. Расуллаллах ﷺ ал жерден кайтканда, мен да кайттым жана биз бактуу өрөөнгө келдик. Расуллаллах ﷺ ал жерге токтоп, адамдар көлөкө издеп тарап кетишти. Расуллаллах ﷺ болсо, көлөкөлүү бир дарактын астында калды жана кылычын ошол даракка илип койду. Биз бир аз уктадык, Расуллаллах ﷺ бизди чакырды, барсак бир аъробий турган экен. Ошондо Расуллаллах ﷺ: «Бул уктап калганымда кылычымды алыштыр, ойгонсом төбөмдө кылыч кармап турган экен. Ал мага: «Сени менден ким коргойт», - деди, үч жолу «Аллах» деп жооб бердим». Расуллаллах ﷺ аны жазалабады, жана ал отурду. (Муттафакун алайх).

– Абу Амара Бараъ ибн Азиб риваят кылган хадисте Расуллаллах ﷺ айтат:

«يَا فُلَانُ إِذَا أُوْتِيَ إِلَى فِرَاشِكَ فَقُلْ: اللَّهُمَّ أَسَلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ، وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَفَوَضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ. رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ، لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنَاجِيَ مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، أَمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ، وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ، فَإِنَّكَ إِنَّمَا مَنَاجِيٌّ مِنْ لَيْلَتِكَ مَتَّ عَلَى الْفِطْرَةِ، وَإِنْ أَصْبَحْتَ أَصَبْتَ أَجْرًا»

«Эй баланча, эгер төшөгүңө жатсаң ушул дуаны окугун: «Эй Аллахым, мен Сага өзүмдү тапшырдым, жүзүмдү Сага караттым, ишимди Сага тапшырдым, Сени каалап жана Сенден коркуп Сенин коргооңо кирдим, Сага гана жалбарамын жана нажат бир гана Сенден. Сен жиберген Китебге жана Пайгамбарга ыйман келтирдим». Андан кийин Расуллаллах ﷺ мындай деди: «Эгер, сен ушул абалда өлсөң, фитратка ылайык (мусулман болуп) өлөсүң. Эгер, тирүү таң аттырсаң, жакшылыкка жетесиң». (Муттафакун алайх).

– Абу Умайя Хузайфанын кызы, муминдер энеси, Умму Салама Махзумия риваят кылат: «Пайгамбар ﷺ үйдөн чыгып баратканда:

«بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أُضَلَّ، أَوْ أَذِلَّ أَوْ أُذَلَّ،

أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ»

«Аллахтын ысымы менен, Аллахка таваккал кылдым. Эй Аллахым, мен Сенден адашып калуудан жана мени адаштырууларынан, жаңылышуудан жана мени хактан бурууларынан, зулум кылуудан жана зулум көрсөтүүлөрүнөн, жахилдик кылуудан жана мага акылсыздык кылып зыян жеткирүүлөрүнөн баана сураймын», - дейт эле». (Сахих хадис, Абу Давуд жана Тирмизий риваят кылышкан).

– Анас رضي الله عنه риваят кылган хадисте Расуллалах ﷺ айтты:

«مَنْ قَالَ - يَعْنِي إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ -: بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ

إِلَّا بِاللَّهِ، يُقَالُ لَهُ: هُدَيْتَ وَكُفَيْتَ وَوُفَيْتَ، وَتَنَحَّى عَنْهُ الشَّيْطَانُ»

«Ким үйүнөн чыгып баратканда «Бисмиллах таваккалту алаллах, Ла хавла ва ла куввата илла биллах» десе, ага хидаят таптың, корголдуң жана сактандың делет жана шайтан андан алыстайт. Кийин ошол шайтан башка шайтанга: «Сен хидаят тапкан, корголгон жана сактанган кишини кантип адаштырасың!», - дейт». (Абу Давуд риваяты). □

АСИМ ИБН САБИТ ﷺ

Саййидибиз Мухаммад ﷺ:

«مَنْ قَاتَلَ فَلْيُقَاتِلْ كَمَا يُقَاتِلُ عَاصِمٌ بْنُ ثَابِتٍ»

«Ким согушса, Асим ибн Сабит сыяктуу согушсун»

Курайш Ухуд күнү Мухаммад ﷺга каршы саййиддери жана кулдары менен жолго чыкты... Алардын жүрөктөрү душмадыкка толо жана Бадрда өлгөндөр жакындары үчүн кайгырган көз жаштары али токтобогон эле. Алар муну менен гана чектелбестен, эркектерди согушка кызыктыруу, балбандарын шыктандыруу жана күчсүздөнгөндө аларды кайраттандыруу максатында Курайштын алдыңкы аялдары да согушка чыкты. Алардын ичинде Абу Суфяндын аялы Хинд бинти Утба, Амр ибн Астын аялы Райта бинти Мунаббих, Сулафа бинти Саъд, анын жолдошу Талха жана үч уулу: Мусафиъ, Жулас, Килаб жана башка көп аялдар бар эле.

Эки тарап Ухуддун жанында кагылышып, кармаш кызыган маалда Утбанын кызы Хинд жана бир нече аялдар катардын артына тизилишти, кийин колдоруна сурнайларды алышып, ушул нашиданы айтып сурнай тартышты: «Эгер, согушка кирсеңер кучак жайып күтүп алабыз о.э. төшөк жана жаздыктарды төшөйбүз, эгер, артка чегинсеңер, силерди жаман көрүп таштап кетебиз».

Алардын ушул нашидасы чабандездердин жүрөгүндө намысты козгоп, жолдошторунун жүрөктөрүн сыйкырлады. Ошентип кармаш бүттү жана жеңиш Курайшка насиб этти. Ошондо аялдар жеңишке мас болушту жана кулакты тундурган добуштар менен кыйкырып согуш талаасында жүрүштү. Алар өлтүрүлгөндөрдү мусла кылышты: курсактарын жарып, көздөрүн ойуп алышты о.э. кулак жана мурундарын кескилешти. Алардын бири Бадрда өлтүрүлгөн атасы, агасы жана абасы үчүн өч алуу алуу максатында кесилип алынган кулак жана мурундардан мончок жасап, мойнуна тагып алды, ошентип ачуусун басты.

Саъддын кызы Сулафа Курайш аялдары ичинде мартабасы жогору эле. Ал жолдошун жана үч уулун күтүп, тынчсызданды. О.э. башка аялдар менен бирге жеңиш нашидасын айтууга даярданды. Лекин, анын күткөнү текке кетти. Ал согуш талаасына кирип, өлтүрүлгөндөрдүн арасынан жакындарын издеп, жолдошун канга бөлөнгөн абалда тапты жана ургачы арстан сыяктуу өкүрдү, кийин

уулдарын: Мусафиъ, Килаб жана Жуласты издеп баштады, аларды да Ухуддун боорунда жаткан абалда тапты. Мусафиъ менен Килаб өлгөн эле. Ал эми, Жулас акыркы демин тартып жаткан.

Сулафа өлүм алдында жаткан уулунун башын көтөрүп, кучагына басты, кийин бешенесиндеги жана оозундагы топурактарды сүртүп тазалады. Кайгыдан улам эки көзүнөн жаш акты, кийин аны кучактап: «Эй уулум, сени ким бул ахвалга салды?», - деди. Уулу ага жооб бермекчи болду, бирок, өлүм алдында жан талашып жооб бере албады. Сулафа катуу сурап туруп алган соң, уулу: «Мени жана агам Мусафиъни Асим ибн Сабит ушул ахвалга салды», - деп акыркы демин тартып өлдү... Ошондо Саъддын кызы Сулафанын ачуусу келип, өкүрүп ыйлай баштады. Кийин Курайш ал үчүн Асим ибн Сабиттен өч алмайынча жана ал май куйуп ичүү үчүн Асимдин баш сөөгүн алып бермейинче ыйлаганды токтотпоого лут жана уззанын ысымы менен ант ичти. О.э. ким Асимди туткун кылса, же өлтүрсө жана анын башын алып келсе, каалаган байлыкты берүүнү назр кылды. Анын назр кылганы Курайш арасында тарады. Маккадагы ар бир жигит Асим ибн Сабитти өлтүрүп, анын башын Сулафага алып келип, акысына сыйлык алууну арзуу кыла баштады.

Мусулмандар Ухуддан Мадинага кайтышып согуш жана согушта болгон окуялар жөнүндө сүйлөшө башташты. Алар шахид болгон каармандарды Аллах рахмат кылышын сурашты жана кармашып жараат алган кайраттуу согушкерлерди макташты. Алар мактаган согушкерлердин ичинде Асим ибн Сабит да бар эле, адамдар Асим бир үй-бүлөдөн үч кишини кантип өлтүргөнүнө таң калышты. Алардын айрымдары айтышты: «Мунун эмнеси таң калычтуу?! Акыры, Расуллалах Бадр согушунан мурун бизден «Кантип согушасыңар?» деп сураганда Асим ибн Сабит ордунан туруп эмне дегени эсиңердеби? Ал колуна жаасын алып, мындай деген: «Эгер душман менден жүз газ (өлчөө бирдиги) алыс болсо, жаа менен атамын. Эгер, жакындашса, найза сайып, найзалар сынганга чейин алышамын. Эгер, найзалар сынып кетсе, кылыч алып, алышамын». Ошондо Расуллалах :

«هَكَذَا الْحَرْبُ، مَنْ قَاتَلَ فَلْيُقَاتِلْ كَمَا يُقَاتِلُ عَاصِمُ بْنُ ثَابِتٍ»

«Согуш ушундай болот. Ким согушса, Асим ибн Сабиттей согушсун», - деди».

Ухуд согушунан эч канча убакыт өтпөстөн, Расуллалах алты сахабаны бир жайга жөнөттү жана аларга Асим ибн Сабитти амир

кылды. Бул тандалган топ Пайгамбарыбыз ﷺдын буйругун аткаруу үчүн кетти. Алар Маккадан алыс болбогон бир жерге келишкенде Хузайл уруусунан болгон кишилер аларды билип калышып, алар тарапка ылдам келип, аларды курчап алышты. Ошондо Асим жана анын шериктери кылычтарын чыгарып, курчап алган кишилер менен алышууга киришишти. Хузайлдыктар: «Силердин биз менен алышууга күчүнөр жетпейт, Кудайга касам, эгер багынып берсеңер, биз силерге жамандык каалабайбыз жана силерге Кудайды ортого коюп убада беребиз», - дешти. Ошондо сахабалар кеңеше тургандай бири-бирин карашты. Асим шериктерине карап: «Мен мушриктин коргоосуна кирбеймин», - деди жана аларга Сулафанын назирин эске салып, кылычын алды, кийин: «Эй Аллахым, мен Сенин диниңди коргоймун, сен менин этимди жана сөөгүмдү коргогун, Аллахтын душмандарына бул экөөсүн жеңип чыгышын насиб кылба», - деди. Асим хузайлдыктарга таштанды, анын артынан дагы эки сахаба ээрчиди. Алар катуу кармашты жана жараланган абалда кулашты. Ал эми, Асимдин калган шериктери багынып беришти, лекин эч канча убакыт өтпөстөн мушриктөр өз убадасына кыянаттык кылышты. Хузайлдыктар биринчи өлтүрүлгөндөрдүн арасында Асим ибн Сабит бар экенин билишпеген. Лекин, аны билишкен соң, абдан кубанышты жана чоң сыйлык алууга үмүттөнүштү. Таң калуунун кажети жок. Анткени, Саъддын кызы Сулафа ким Асим ибн Сабитти өлтүрсө, анын баш сөөгүнө май ичүү жөнүндө назр кылып, аны тирүү же өлүк абалда алып келген кишиге каалаган байлыкты берүүнү убада кылган.

Асим ибн Сабиттин өлгөнүнө эч канча убакыт өтпөстөн Курайш анын өлгөндүгү жөнүндө хабар тапты. Анткени, Хузайл уруусу Маккага жакын жашашкан. Курайш жетекчилери Саъддын кызы Сулафанын чаңкоосун басуу жана антын актоо о.э. анын Асим тарабынан өлтүрүлгөн үч уулу үчүн кайгыруусун жеңилдетүү максатында Асимди өлтүргөндөргө анын башын сурап элчи жөнөтүштү. Элчилерге чоң байлык берип, Асимдин башы үчүн ушул байлыкты берүүнү буйрушту.

Хузайлдыктар Асим ибн Сабиттин башын алмакчы болушканда капыстан аарылар аны бардык тараптан ороп алышты. Алар Асимдин жасадына жакындашууга умтулушканда аарылар учуп, алардын көздөрүн, бешенелерин жана денесиндеги бардык жайларын чагып, Асимди коргошту. Алар бир канча жолу аракет

кылышкандан кийин, үмүтүн жоготушту. Алар: «Жөн койгула, караңгы түшкөндө аарылар кетет», - дешип, жакын жайда караңгы түшүшүн күтүштү. Лекин, күн батып, түн жакындашканда асманды кара булут каптады, күн күркүрөдү. Жада калса, эң көп жашаган адам андайын көрбөгөн жаан жаады. Капчыгайлар, түзөңдөр жана өрөөндөр сууга толду о.э. сел каптады. Таң атканда хузайлдыктар Асимдин жасадын издей башташты, лекин, анын изи да калбаган эле. Анткени, сел аны эч ким билбеген жайга алып кетти.

Ошентип, Аллах Таала Асим ибн Сабиттин дуасын ижабат кылды жана анын жасадын мусладан сактады. Анын баш сөөгүн май куйуп ичүүдөн коргоду... мушриктерге бул ишти кылууга жол бербеди. □

«ТАЙМС»: «ЭКИНЧИ АРАБ ЖАЗЫ» РЕПРЕССИЯ БАСКЫЧЫНА КИРИП,
МИЛЛИОНДОГОН МИГРАНТТАРДЫН ПАЙДА БОЛУШУНАН МУРУН ЕВРОПА АНЫ
КОЛДОП-КУБАТТАШЫ ЛАЗЫМ

«Таймс» гезити өзүнүн башкы макаласын араб дунясындагы демонстрацияларга же «экинчи араб жазына» багыштады. Макалада Жакынкы Чыгыш регионундагы жаштар нааразылык демонстрацияларды ойрон кылган репрессиялар толкуну астында калышканы о.э. Батыш коррупциялашкан мамлекеттерди реформалоо маселесин колдоп-кубаттоо керектиги айтылат. Макалада көрсөтүлгөндөй, араб дунясындагы жаштар силкинүүгө келген. Араб дунясы калкынын 60 пайызын отуз жашка чейинки жаштар түзөт. Алар режимдин коррупциясынан, чет мамлекеттердин аралашуусунан жана турмушка армия өкүмдарлык кылышынан ташашкан. Дээрлик он жыл мурун дал бул факторлор козголоңдорго алып келген. Бүгүн демонстрациялар дагы кайра «даанышмандык менен, лекин мурункудан да каардуу көрүнүштө» аракетке келүүдө. Бүгүн алгачкы козголоң башталуу арафасына келип, демонстрациялар Ирак, Алжир, Ливан жана Судан сыяктуу мамлекеттерде жүз берди. Ливан жана Иракта элдик козголоң оор болууда. Бул козголоңдор Ирандын бул эки мамлекеттеги саясий режимге таасир өткөрүүсүнө каршы турат. Ирандын араб мамлекеттерине өз таасирин өткөрүү аракетин таш каап, өзүнүн шаарларында келип чыккан демонстрацияларды бастыра албай жатат. Айрымдар келерки жылы Иран өз өкүлү катары санаган мамлекеттерге каршы күч колдонушун болжашууда. Бул болсо, бүткүл Жакынкы Чыгышта согуш сурнайы тартылышын түшүндүрөт. Макалада түшүндүрмө берилишинче, «экинчи араб жазы» чет элге коркунуч туудурат. Демонстрациялардын катышуучулары негизинен элдин сабаттуу катмары жана жаш муун. Аларга каршы күч колдонуу аларды кемелерде Европа мамлекеттерине качууга мажбур кылат.

«Экинчи араб жазынын» башкача көрүнүштө бүтүшүнө эч кандай себеб жок. Лекин, Батыш реформа маселесинен баш тарта албайт. Анткени, Түндүк Африкада башаламандыктар жүз бериши ал башаламандыктар Европага көчүшүн түшүндүрөт. Европанын реформа маселесинен баш тарта албастыгы өзүн коргоо үчүн эмес, акыркы беш жылда жүз бергендей демократиянын кризиске учурашын алдын алуу үчүн болот. «Таймс» гезити баса белгилешинче, араб дунясындагы ийгиликтер жөнүндөгү хабарлар абдан аз... эң маанилүүсү, араб жарандары бийлик аларды урматтап жатканын сезиши, бийлик коомдук фикирди жана эркин талкууну бастыруу үчүн катаал саясатка өтпөшү керек. О.э. бийлик реформа демилгеси аркылуу жарандардын талабдарына жооб бериши жана аларды ишендириши лазым. Гезит маалымдагандай, коммунизм кулагандан кийин Батыш Чыгыш Европада чоң роль ойногон. Ал муну Жакынкы Чыгышта т.а. дагы кайра нааразылыктар жана репрессиялар баскычына кириши мүмкүн болгон ушул стратегиялык региондо да колдонушу мүмкүн.

Ал-Вай: бул макалада ачык-айкын айтылгандай, регион калкынын 60 пайызын түзгөн жаштардын кыжырдануусуна «режимдин коррупциясы, чет мамлекеттердин аралашуусу жана турмушка армиянын өкүмдарлык кылышы» себеб. Биз муну дагы да аныгыраак кылып айтабыз, коррупциячыл акимдердин жана армиянын өкүмдарлык кылышынын артында жүзүн кубултуп өзгөрткөн колонизатор Батыш турат. Жүздөгөн миллиарддарга жеткен тышкы карыздардын артында да ал турат. Бул нерсе Батыштын өзгөргүс эл аралык саясаты. Малай акимдер калкты жакыр кылууда жана карызга батырууда колонизаторлордун пландарын аткарышат, армия аларды коргойт... Жада калса, акимдер козголоңдордун алгачкы толкунун бастырышы да Батыштын буйругу менен болгон. Батыш козголоңдорду бастыра албай калганда реформаларды өткөрүү жана адамдардын талабдарын аткаруу фикирин көтөрдү. Эй мусулмандар, Батыштан чечим издебегиле, анткени, ал – уу-заар. Чечим Аллахтын алдынан гана болот жана бул чечим – Халифалык мамлекетин тикелөө. □

Түркия Ливиянын «Вифак өкмөтүнө» караштуу күчтөр менен биргеликте генерал Хафтар күчтөрүнө каршы согушуу үчүн Ливияга күчтөрдү жөнөтмөкчү экендигин маалым кылды. Өз кезегинде, Түркиянын Ливиядагы элчиси Амруллах Элшар, эгер Ливия база куруу маселесинде суранса, анын мамлекети Ливияда Сомали жана Катардагы Түркия базасына окшогон база курууга даяр экенин билдирди. Жакынкы Чыгыш боюнча стратегиялык изилдөө борборунун эксперти Орхан Алтан айтышында, Түркиянын Ливия иштерине аралашуусуна себеб Ливиянын нефтиге бай мамлекет экендиги. О.э. Ливия Жер ортолук деңиздеги маанилүү соода жолунда жайгашкан. Андан тышкары ушуну баса белгилөө керек, Түркия жакында Кипрдин тушунда Жер ортолук деңиздин чыгыш регионунда т.а. Түндүк Кипрдин Түркия республикасы көзөмөлдөгөн бөлүгүндө нефть жана газ издөө иштерин баштаган. Түндүк Кипр Түркия көзөмөлүндө экендигин Анкарадан башкасы моюнга албайт жана эл аралык басымдарга да себеб болгон. Эрдоган Ливияга аралашуусун маалым кылышы «Чыгыш Жер ортолук деңизи газ форумунан» кийин болду. Греция, Кипр, Италия, Мисир, Иордания, «Израиль» жана Фалестинди өз ичине камтыган бул форумга Түркия катышпады. Эрдоган бул форумду регионалдык тил бириктирүү деп атады. Анын сөзүнө ылайык, бул форум Түркияны изоляция кылуу аракети жана региондо жаңы кошумча жаңжал башталышынын фактору. Нефть жана газ үстүндөгү бул жаңжалда Түркия союздашка мухтаж. Түркияга берилгендигин көрсөтүп жаткандардын арасында Триполи да бар. Демек, бул күрөш саясий жана соода согушу.

Түркия күчтөрүнүн Ливияга жөнөтүлүшү жарыя кылынышы менен бирге «Сирия улуттук армиясынын» согушкерлери да жөнөтүлүшү туурасында маалыматтар тарады. Ушул маалыматтарга ылайык, бул согушкерлерди Түркия армиясы башкарат жана алар ал жердеги согуштук миссияда Түркия күчтөрүнө жардам берет. Айтылышында, «Сирия улуттук армиясынын» согушкерлерине Түркия айына 2000 доллардан, атайын даярдыктан өткөн согушкерлерге 2500 доллардан акча төлөйт. Маалыматтарга ылайык, Түркияга берилген Сирия оппозициялык топторунун жүзөгөн согушкерлери Ливияга жол алган.

Ал-Ваъй: Эрдогандын ушул жарыясы маддий кызыкчылыктар оюнуна жана кызыкчылыктар үстүндөгү күрөшкө тиешелүү. Ал бул маселеде мусулмандардын Батышка малай акимдеринен айырмаланбайт. Эрдогандын бардык саясий чечимдеринде Ислам эч кандай мааниге ээ эмес жана буга анын саясий тарыхы күбө. Мисалы, АКШ күчтөрү Афганистанга киргенде, ал түрдүү улуттардан турган «ИСАФ» күчтөрүнө кошулуп, Американын жанында болду. Бул ал жерде мусулмандардын кыргын кылынышына жана өлкөсү басып алынышына себеб болду. Америка Иракка кол салганда да Эрдоган «Инжирлик» базасын анын башкаруусуна берди. Бул да, ал жерде мусулмандар кыргын кылынуусуна жана өлкөсү басып алынышына себеб болду. Сирия козголоңуна сокку берүүдө жана козголоңчуларды бөлүп жарууда да Америка тарабынан тапшырылган эң арамза ролду аткарып келүүдө. Ал «Фурат калканы» жана «Зайтун бутагы» амалияттарын аткаруу үчүн ага караштуу согушкерлерди алып чыгып кетип, муну менен Халабды Сирия режимине тапшырган... Мына эми бүгүн да Сириядан согушкерлерди алып чыгып кетүүнү жана өз мамлекетинин улуттук кызыкчылыгына иштетүү үчүн аларды кудум Американын «Блекуотер», Россиянын «Вагнер» күчтөрүнө окшогон «жалданган» согушкерлерге айлантууну каалап жатат... Эрдогандын бардык былыктары ачыкка чыккан. Бирок, бул жердеги проблема аны менен бирге жүргөндөрдүн жана аны жакшы көргөндөрдүн сокурлугу. Аллах Таала айтат:

﴿وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ وَأَضَلُّ سَبِيلًا﴾

«Ким бул дуняда сокур болсо, ал Акыретте да сокур жана жолдон адашкан болот»